

527/2014

Ajantasaistettu lainsäädäntö

Ajantasaistetut säädöstekstit, joissa säädöksiin tehdyt muutokset sisältyvät säädöstekstiin

Ympäristönsuojelulaki Ajantasainen

Kieliversiot

 Suomi [Ruotsi](#)

Säädöskäännökset

 [Englanti](#)

Asiasanat

[Ympäristönsuojelu](#)

Säädöksen tyyppi

Laki

Hallinnonala

Ympäristöministeriö

Antopäivä

27.6.2014

Julkaisupäivä

9.7.2014

Voimaantulo

1.9.2014

23 §:n 2 mom. 1.1.2015

Huomautus

sis. liitteet 1–4 (liite 3 lisätty L:lla 423/2015 ja liite 4 L:lla 1166/2018)

ELI-tunnus

<http://data.finlex.fi/eli/sd/2014/527/ajantasa/2025-06-27/fin> Kopioi ELI-linkki

Suomen säädöskokoelman alkuperäinen säädös

[SDK 527/2014](#)

Vireillä olevat hallituksen esitykset

[HE 4/2026](#)

[HE 195/2025](#)

[HE 160/2025](#)

Säädösteksti Muutoshistoria

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on:

1) ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja;

- 2) turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö, tukea kestävää kehitystä sekä torjua ilmastonmuutosta;
- 3) edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia;
- 4) tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena; sekä
- 5) parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

2 § Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Tätä lakia sovelletaan myös toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen käsittelyyn.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä määrätään myös Suomea sitovissa kansainvälisissä merensuojelusopimuksissa ja Suomen ja Ruotsin välisessä rajajokisopimuksessa (SopS 91/2010).

3 § Soveltaisalan rajaus

Tätä lakia ei sovelleta merenkulun ympäristönsuojelulaissa ([1672/2009](#)) eikä merensuojelulaissa ([1415/1994](#)) tarkoitettuun toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa ([990/1987](#)) tai säteilylaissa ([592/1991](#)).

4 § Soveltaaminen puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaan, jossa lain soveltaaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Lakia ei myöskään sovelleta erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitettuihin eikä valtakunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin aineisiin ja kalustoon.

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen on 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa ja siinä tarkoitettujen aineiden ja kaluston käytössä otettava kuitenkin huomioon 2 luvun yleiset velvollisuudet ja periaatteet siinä laajuudessa kuin se on mahdollista ottaen huomioon valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden varmistaminen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista sekä aineista ja kalustosta, joihin lakia tai osaa sen säännöksistä ei sovelleta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös, että lakia sovelletaan toimintoihin tai aineisiin ja kalustoon vain joiltakin osin.

5 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *päästöllä* ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään;
- 2) *ympäristön pilaantumisella* sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:
 - a) terveyshaittaa;
 - b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
 - c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
 - d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
 - e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
 - f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
 - g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus;
- 3) *ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista;
- 4) *terveyshaitalla* ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä;
- 5) *päästöraja-arvolla* laimentamattoman päästön arvoa, jota ei yhden tai useamman ajanjakson aikana saa ylittää ja joka ilmaistaan kokonaismääränä, pitoisuutena, prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla;
- 6) *ympäristölaatuvaatimuksella* Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisesti säädettyä yksilöityä ympäristön tilan vähimmäisvaatimusta;
- 7) *parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla*

a) mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito-, käyttö- sekä lopettamistapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä ja jotka soveltuvat ympäristölupamääräysten perustaksi;

b) tekniikka on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista silloin, kun se on saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin;

8) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta;

9) *vesistöllä* vesilain ([587/2011](#)) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista vesistöä;

10) *maaperällä* maankuoren ylintä kerrosta, joka on kallioperän ja maanpinnan välissä ja muodostuu irtomaalajeista, orgaanisesta aineksesta, huokosvedestä ja -ilmasta sekä eliöistä;

11) *pohjavedellä* maa- tai kallioperässä olevaa vettä;

12) *pohjavesialueella* geologisin perustein rajattavissa olevaa aluetta, jolla sijaitseva maaperän muodostuma tai kallioperän vyöhyke mahdollistaa merkittävän pohjaveden virtauksen tai vedenoton;

13) *jätevedellä* sellaista käytöstä poistettua vettä, pilaantuneelta alueelta johdettavaa vettä tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan käytetyltä alueelta johdettavaa vettä, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumista;

14) *uudella tekniikalla* teollisuuden tekniikkaa, jolla kaupalliseksi kehitettynä voidaan saavuttaa parempi ympäristönsuojelun taso tai sama taso pienemmin kustannuksin kuin parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla voidaan saavuttaa;

15) *kaatopaikalla* jätteiden loppukäsittelypaikkaa, johon sijoitetaan jätettä maan päälle tai maahan, ei kuitenkaan vain kaivannaisjätteiden sijoittamiseen tarkoitettua paikkaa;
([9.11.2018/881](#))

16) *sivutuoteasetuksella* muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1069/2009; ([9.11.2018/881](#))

17) *sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksella* muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston

asetuksen (EY) N:o 1069/2009 täytäntöönpanosta sekä neuvoston direktiivin 97/78/EY täytäntöönpanosta tiettyjen näytteiden ja tuotteiden osalta, jotka vapautetaan kyseisen direktiivin mukaisista eläinlääkärintarkastuksista rajatarkastusasemilla annettua komission asetusta (EU) N:o 142/2011 siihen tehtyine muutoksineen; ([18.1.2019/49](#)).

18) *päästökattodirektiivillä* tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/2284; ([18.1.2019/49](#)).

19) *kansallisilla päästövähennysvelvoitteilla* päästökattodirektiivissä Suomelle vahvistettuja tiettyjä ilmaan johdettavia päästöjä koskevia päästövähennyksiä, jotka on saavutettava tavoitekalenterivuoden aikana ja jotka on ilmaistu prosenttiosuutena vuoden 2005 aikana vapautuneiden päästöjen kokonaismääristä. ([18.1.2019/49](#)).

Mitä tässä laissa säädetään vesistöstä, koskee myös Suomen aluevesiä ja talousvyöhykettä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kaatopaikan määrittelystä siihen sijoitettavien jätteiden laadun ja sijoittamisen keston sekä toiminnan muun luonteen perusteella.

2 luku

Yleiset velvollisuudet, periaatteet ja kiellot

6 §

Selvilläolovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

7 §

Velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista

Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on noudatettava jätelain ([646/2011](#)) [2 luvussa](#) säädettyjä yleisiä velvollisuuksia ja periaatteita sekä kemikaalilain ([599/2013](#)) ja Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön mukaisia kemikaalien turvallista

käyttöä koskevia yleisiä periaatteita ja velvoitteita ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemiseksi.

8 § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Luvanvaraisesta, ilmoituksenvaraisesta ja rekisteröitävästä toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen

Jos toimintaan 4 luvun mukaan tarvitaan lupa (*luvanvarainen toiminta*) tai siitä on 115 a §:n mukaan tehtävä ilmoitus (*ilmoituksenvarainen toiminta*) taikka toiminta 11 luvun mukaan on rekisteröitävä (*rekisteröitävä toiminta*), toiminnanharjoittajan on sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että:

- 1) toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa;
- 2) energiankäyttö toiminnassa on tehokasta;
- 3) toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja vaikutuksia tarkkaillaan ja niistä sekä toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä ja toiminnassa käsitellyistä jätteistä toimitetaan viranomaiselle tarpeellisia tietoja;
- 4) toiminnanharjoittajan käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

9 § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa 7 ja 8 §:ssä säädettyjen ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevien velvollisuuksien täsmentämiseksi tarkempia säännöksiä:

- 1) päästöistä ympäristöön ja viemäriverkostoon, päästöjen ja niiden haitallisten vaikutusten ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöjen kieltämisestä;
- 2) luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen päästöjen ja päästöraja-arvojen tarkkailusta;
- 3) luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen harjoittajien velvollisuudesta toimittaa päästöjä ja niiden vaikutuksia koskevia tietoja valtioneuvoston asetuksessa säädettävälle viranomaiselle;
- 4) luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen harjoittajien velvollisuudesta toimittaa tietoja valtioneuvoston asetuksessa säädettävälle viranomaiselle toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä sekä toiminnassa käsitellyistä jätteistä;

5) vaadittavasta asiantuntemuksesta eri luvanvaraisissa, ilmoituksenvaraisissa ja rekisteröitävissä toiminnoissa;

6) lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen rajoittamisesta taikka ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen kieltämisestä.

10 §

Valtioneuvoston asetukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi eräissä toiminnoissa

Sen lisäksi mitä 9 §:ssä säädetään, valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkempia säännöksiä:

- 1) toiminnan sijoittumisen ympäristönsuojeluvaatimuksista ja edellytyksistä eri alueilla sekä haittojen ehkäisemiseksi tarpeellisista toiminnan etäisyysvaatimuksista;
- 2) päästöjen ja niiden leviämisen ehkäisemiseksi, onnettomuuksien tai niiden vaaran ehkäisemiseksi ja energiatehokkuuden turvaamiseksi käytettävistä menetelmistä, laitteista, rakennuksista ja rakennelmista;
- 3) toiminnan laajuudesta ja toiminta-ajoista;
- 4) jätehuollosta;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut säännökset voivat koskea seuraavia toimialoja ja toimintoja:

- 1) polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantolaitos, johon kuuluu yksi tai useampi energiantuotantoyksikkö;
- 2) asfalttiasema;
- 3) polttonesteiden jakeluasema;
- 4) toiminta, jossa käytetään orgaanisia liuottimia;
- 5) jätteen käsittely;
- 6) maa-, karja-, turkis- ja metsätalous;
- 7) turvetuotanto;
- 8) kalankasvatus;

9) kivenmurskaamo, kivenlouhimo ja muu kivenlouhintä;

10) yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen;

11) kiinteä betoniasema ja betonituotetehdas.

[\(28.12.2017/1064\)](#)

11 §

Sijoituspaikan valinta

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

12 § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa

Luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

13 §

Turvetuotannon sijoittaminen

Turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Arvioitaessa luonnonarvon merkittävyyttä otetaan huomioon sijoituspaikalla esiintyvien suolajien ja -luontotyyppien uhanalaisuus sekä esiintymän merkittävyys ja laajuus sekä suon luonnontilaisuus. Luonnonarvon merkittävyyttä arvioitaessa

voidaan vastaavasti ottaa huomioon sijoituspaikan merkitys sen ulkopuolella sijaitseville luonnonarvoille.

Toiminta voidaan 1 momentin estämättä sijoittaa, jos sijoittaminen ei vaaranna 1 momentissa tarkoitettujen luonnonarvojen säilymistä kysymyksessä olevassa maan osassa tai 1 momentin soveltaminen estää yleisen edun kannalta tärkeän toiminnan toteutumisen eikä luvan myöntämiseen ole muutoin estettä.

Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa kaavassa sille varatulle alueelle.

Turvetuotanto voidaan 1 momentin estämättä sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Arvioitaessa suon luonnontilan muutosta otetaan huomioon ojituksesta aiheutuneet muutokset suon vesitaloudessa ja kasvillisuudessa. Merkittävästä luonnontilan muutoksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Pilaantumisen torjuntavelvollisuus

Jos toiminnasta aiheutuu tai uhkaa välittömästi aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta, toiminnanharjoittajan on viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin pilaantumisen tai sen vaaran ehkäisemiseksi tai jos pilaantumista on jo aiheutunut, sen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on muutoinkin havaittuaan, että toiminta ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin vaatimusten noudattamiseksi.

15 § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Ennaltavaraautumisvelvollisuus

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi.

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää Lupa- ja valvontavirasto, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattavat laitteet ja varusteet sekä harjoiteltava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavaraautumisvelvollisuus*). Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman

laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarpeen tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ([390/2005](#)), pelastuslain ([379/2011](#)), kaivoslain ([621/2011](#)) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta. ([27.6.2025/817](#))

Varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Maaperän pilaamiskielto

Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

17 §

Pohjaveden pilaamiskielto

Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;
- 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista aineista, jotka ovat ympäristölle ja terveydelle vaarallisia ja joiden päästäminen suoraan tai epäsuorasti pohjaveteen on kielletty.

18 §

Merta koskevat erityiset kiellot

Suomen maa-alueella, sisävesialueella, aluevesillä tai talousvyöhykkeellä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaissa tarkoitettua meren pilaantumista Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella.

Suomen aluevesille tai talousvyöhykkeelle ei saa upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta, avomeriyksikköä tai ilma-alusta ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimesta talousvyöhykkeen ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Sama koskee aineen kaatamista rannalta mereen upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa. ([4.4.2025/144](#))

Ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaissa. ([4.4.2025/144](#))

L:lla [144/2025](#) muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.5.2028. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kiello ei koske lumen kaatamista mereen. Ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaissa.

19 § ([19.12.2018/1166](#))

Kemikaalien käyttöä koskevat erityiset velvollisuudet

Kemikaalia ei luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa saa käyttää siten, että siitä aiheutuu tässä laissa tarkoitettua merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta säädetään 14 luvussa.

Kemikaalista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on, silloin kun se on kohtuudella mahdollista, valittava käyttöön olemassa olevista vaihtoehdoista kemikaali tai menetelmä, josta aiheutuu vähiten ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista säädetään lisäksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa. ([25.4.2025/188](#))

20 §

Yleiset periaatteet ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että:

1) menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*);

2) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

3 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

21 § ([27.6.2025/817](#))

Ympäristöministeriö

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

21 a § ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista, valvoo näiden säännösten noudattamista, toimii valtion ympäristölupaviranomaisena ja käsittelee toimivaltaansa kuuluvat ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat asiat. Lupa- ja valvontavirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii toiminnassaan ja päätöksenteossaan ympäristönsuojelun yleisen edun toteutumisesta sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

22 § ([19.12.2018/1166](#))

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kunnalle kuuluvista tämän lain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä sekä ilmoitusmenettelyistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa ([64/1986](#)) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen oikeudesta siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltaansa viranhaltijalle säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto valtion valvontaviranomaisena sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. ([27.6.2025/817](#))

2 momentti on kumottu L:lla [27.6.2025/817](#).

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista Lupa- ja valvontavirastolle. ([27.6.2025/817](#))

Valvonnasta ja valvontaviranomaisten yhteistoiminnasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

23 a § ([27.6.2025/817](#))

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/590, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/573, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämisestä.

23 b § ([27.6.2025/817](#))

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

23 c § ([27.6.2025/817](#))

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus valvoo 64 §:ssä tarkoitettuna kalatalousviranomaisena 57 §:ssä tarkoitettujen kalatalousmääräysten noudattamista.

24 § [\(5.11.2021/916\)](#)

Muut valvontaviranomaiset

1 momentti on kumottu L:lla [27.6.2025/817](#).

Eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ([1016/2004](#)) 4 §:n 2 momentin ja 5 §:n 2 momentin nojalla annettujen ja kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annetun lain ([184/2025](#)) 25 §: llä voimaan jätettyjen koneiden turvallisuutta koskevien säännösten noudattamista valvovat viranomaiset valvovat kukin toimialallaan 217 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Kunnan terveydensuojeluviranomaiset ja elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat kukin toimialallaan 17 luvun säännösten nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. ([25.4.2025/188](#))

Tulli ja Rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista kumpikin toimialallaan.

24 a § [\(5.11.2021/916\)](#)

Markkinavalvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen mukaisten tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena.

Suomen ympäristökeskus toimii otsoniasetuksen sekä F-kaasuasetuksen osalta tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena sekä 216 §:n 2 momentin nojalla annetun moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen mukaisten tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii liikkuviin työkoneluihin tarkoitettujen polttomoottoreiden kaasu- ja hiukkaspäästöjen raja-arvoihin ja tyyppihyväksyntään liittyvistä vaatimuksista, asetusten (EU) N:o 1024/2012 ja (EU) N:o 167/2013 muuttamisesta ja direktiivin 97/68/EY muuttamisesta ja kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1628, jäljempänä *työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetus*, tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena.

24 b § [\(5.11.2021/916\)](#)

Markkinavalvontaviranomaisten toimivalta

Markkinavalvonnasta, ulkorajavalvonnasta ja muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa ([1137/2016](#)).

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.

25 §

Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset

Valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset voivat toimia tämän lain mukaisina asiantuntijaviranomaisina tai -laitoksina antamalla lausuntoja sekä tekemällä tutkimuksia ja selvityksiä tämän lain mukaisille viranomaisille. Ympäristöministeriö voi määrätä asiantuntijalaitoksen toimimaan ympäristöalan kansallisena vertailulaboratoriona. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä asiantuntijaviranomaisista ja -laitoksista sekä niiden tehtävistä.

26 § [\(23.11.2018/1018\)](#)

Viranomaiset ja laitokset tyyppihyväksynnässä

Liikenne- ja viestintävirasto toimii hyväksyntäviranomaisena työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksessa tarkoitetussa tyyppihyväksynnässä.

Hyväksyntäviranomaisen nimeämän teknisen tutkimuslaitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa ja työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksessa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa ([412/1974](#)).

4 luku

Ympäristöluvan tarve ja lupaviranomaisten toimivalta

27 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2, on oltava lupa (*ympäristölupa*). Eläinsuojan luvanvaraisuuden määrittämiseen eräissä tapauksissa käytettävistä eläinyksikkökertoimista säädetään liitteessä 3. ([10.4.2015/423](#))

Ympäristölupa on lisäksi oltava:

- 1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta;
- 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista;
- 3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain ([26/1920](#)) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

28 § ([19.12.2018/1166](#))

Luvanvaraisuus pohjavesialueilla

Liitteessä 2 tarkoitetun energiantuotantolaitoksen, asfalttiaseman, jakeluaseman, betoniaseman, betonituotetehtaan ja liitteen 2 kohdassa 5–7 mainittuun toimintaan, kun orgaanisten liuottimien kulutus on enemmän kuin 10 tonnia vuodessa sekä liitteessä 4 tarkoitettuun toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella.

Lisäksi liitteessä 1, liitteen 2 kohdassa 1 ja 3 sekä liitteessä 4 tarkoitettuun, mutta niitä vähäisempään toimintaan ja liitteen 2 kohdassa 4 tarkoitetun kemiallisen pesulan toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

29 § ([19.12.2018/1166](#))

Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen

Ympäristöluvanvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa. Toiminnan muutos on aina olennainen, jos toiminta sen seurauksena muuttuu direktiivilaitoksen toiminnaksi.

Luvan ja toiminnan 1 momentissa tarkoitettua muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 39 §:ää ja asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Direktiivilaitoksen toiminnan muuttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan kuitenkin 5 ja 8 lukua, jos muuttamisesta saattaa aiheutua merkittäviä ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä olennaisen muutoksen määrittämisestä.

29 a § ([27.11.2020/905](#))

Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

Liitteen 4 mukaiseen ilmoituksenvaraiseen toimintaan tarvitaan ympäristölupa, jos:

- 1) toiminta on osa direktiivilaitoksen toimintaa;
- 2) toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus;
- 3) toiminta on luvanvaraista 28 §:n perusteella;
- 4) toimintaan sovelletaan arviointimenettelyä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ([252/2017](#)) 3 §:n 2 momentin perusteella.

Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu 115 a §:n nojalla käsitellä toimintaa koskeva ilmoitus. Jos lupa kuitenkin on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella, käsittelevä viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa tämän pykälän 1 momentin 1 tai 4 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee Lupa- ja valvontavirasto. ([27.6.2025/817](#))

Lupaviranomaisen on siirrettävä sille jätetty lupahakemus, joka tulee käsitellä ilmoituksenvaraista toimintaa koskevassa menettelyssä, toimivaltaiselle viranomaiselle.

30 §

Rekisteröitävän toiminnan luvanvaraisuus

Liitteen 2 mukaiseen rekisteröitävään toimintaan tarvitaan ympäristölupa vain, jos:

- 1) toiminta on osa direktiivilaitoksen toimintaa;
- 2) toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus;
- 3) toiminta on luvanvaraista 28 §:n perusteella.

Toiminnan rekisteröinnistä silloin, kun ympäristölupa ei ole tarpeen, säädetään 116 §:ssä.

31 §

Poikkeus luvanvaraisuudesta toiminnan koeluonteisuuden perusteella

Ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Tällaisesta toiminnasta tehtävästä ilmoituksesta säädetään 119 §:ssä.

Jos koeluonteisesta toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, toimintaan on kuitenkin oltava ympäristölupa.

32 §

Poikkeus eräiden jätteen käsittelytoimintojen luvanvaraisuudesta

Ympäristölupaa ei tarvita liitteen 1 taulukossa 2 olevaan 13 kohdassa tarkoitettuun jätteen ammattimaiseen tai laitospäiseen käsittelyyn mainitun kohdan perusteella silloin, kun kysymyksessä on:

- 1) maa- ja metsätaloudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuvan jätteen käyttö maa- ja metsätaloudessa;
- 2) haitattomaksi käsitellyn jätevesilietteen, saostus- ja umpisäiliölietteen tai kuivakäymäläjätteen taikka haitattoman tuhkan tai kuonan hyödyntäminen ja käyttö lannoittelain ([711/2022](#)) mukaisesti; ([4.4.2025/144](#))
- 3) maa- ja metsätaloudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuvan kasvipäisen jätteen hyödyntäminen energiantuotannossa;
- 4) turvetuotannossa syntyvän kaivannaisjätteen tai muussa kaivannaistoiminnassa syntyvän pysyvän jätteen tai pilaantumattoman maa-aineksen käsittely kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaisesti kyseisen toiminnan yhteydessä muulla tavoin kuin sijoittamalla jäte suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavalle kaivannaisjätteen jätealueelle; ([10.4.2015/423](#))
- 5) pilaantuneen maaperän puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntäminen kaivualueella 136 §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaisesti. ([10.4.2015/423](#))

Ympäristölupaa ei myöskään tarvita muuhun liitteen 1 taulukossa 2 olevaan 13 kohdassa tarkoitettuun jätteiden hyödyntämiseen taikka muiden kuin vaarallisten jätteiden syntypaikalla tapahtuvaan loppukäsittelyyn, jos näiden toimintojen ympäristönsuojeluväärätyksistä on säädetty tämän lain 10 §:n nojalla tai jätelain 14 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston

asetuksella. Tällaisen toiminnan rekisteröinnistä säädetään tämän lain 116 §:ssä. Jos toimintaan on ympäristölupa, kun valtioneuvoston asetus tulee sovellettavaksi, ympäristölupa raukeaa.

33 §

Poikkeus luvanvaraisuudesta puolustusvoimien toiminnoissa

Puolustusvoimien tilapäisiin lentopaikkoihin, satamiin, varastoihin, polttoaineen jakelupaikkoihin, ampumaratoihin tai muihin vastaaviin tilapäisiin toimintoihin ei tarvita ympäristölupaa.

34 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Toimivaltainen lupaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

- 1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen Lupa- ja valvontavirastossa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;
- 2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;
- 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain nojalla ja lupahakemusten käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain [\(823/2025\) 9 §:ää](#); [\(27.6.2025/824\)](#)
- 4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

- 1) toiminta sijaitsee usean kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;
- 2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta;
- 3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi Lupa- ja valvontaviraston ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Lupaviranomainen toiminnan muuttuessa

Toiminnan muuttamista koskevan lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu ratkaista vastaavaa uutta toimintaa koskeva hakemus.

36 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

37 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 §:n 2 momentin mukaan toimivaltainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa Lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle [\(27.6.2025/817\)](#)

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa. [\(27.6.2025/817\)](#)

Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja että toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

5 luku

Lupamenettely

39 § [\(12.4.2019/504\)](#)

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle sähköisesti. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää lupahakemuksen ja sen liitteet paperisina. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava paperitulosteena olevia kappaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain 19 §:ssä tarkoitettu ympäristövaikutusten arviointiselostus ja 23 §:ssä tarkoitettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain [\(9/2023\) 35 §:ssä](#) tarkoitettu arviointi. Jos hakemus koskee vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain [\(1299/2004\) 20 c §:n](#) mukaista poikkeamista, hakijan on esitettävä tarpeellinen selvitys poikkeamisen edellytysten täyttymisestä. [\(19.12.2024/997\)](#)

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 a § [\(28.6.2017/437\)](#)

Hakijan neuvonta

Sen lisäksi, mitä hallintolain ([434/2003](#)) 8 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta antaa hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa, lupaviranomaisen on annettava pyynnöstä hakijalle sähköisessä muodossa tietoa:

- 1) lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä;
- 2) asian selvittämiseksi hankittavista lausunnoista ja niiden antamiselle varattavasta määräajasta;
- 3) päätöksen arvioidusta antamisajankohdasta.

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia. ([27.6.2025/817](#))

Neuvonta on maksutonta.

40 § Hakemuksen täydentäminen

Jos hakemus on puutteellinen tai asian ratkaiseminen edellyttää erityistä selvitystä, hakijalle on varattava tilaisuus täydentää hakemusta viranomaisen asettamassa määräajassa. Hakemus, jota ei ole täydennetty määräajassa, voidaan jättää tutkimatta.

Jos asian ratkaisemisella on merkitystä yleisen edun kannalta tai painavat syyt sitä edellyttävät, hakija voidaan velvoittaa täydentämään hakemusta tai hankkimaan hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys uhalla, että se hankitaan hakijan kustannuksella.

Jos myöhemmin asiaa käsiteltäessä ilmenee tarve pyytää hakijalta uusia, asian ratkaisemiseksi tarpeellisia selvityksiä, tätä koskevassa pyynnössä on yksilöitävä, mistä erityisistä seikoista selvitystä on esitettävä ja millä perusteella niiden esittäminen on tarpeen. ([28.6.2017/437](#))

40 a § ([10.4.2015/423](#)) Euroopan unionin yhteistä etua koskevat energiahankkeet

Jos Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013 tarkoitettu yhteistä etua koskeva energiahanke edellyttää ympäristölupaa, asian käsittelyyn sovelletaan tämän lain lisäksi mainittua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta sekä Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annettua lakia ([684/2014](#)).

41 §

Luvan hakeminen samalla toiminta-alueella sijaitseville toiminnoille

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevalla usealla luvanvaraisella toiminnalla on sellainen tekninen ja toiminnallinen yhteys, että niiden ympäristövaikutuksia tai jätehuoltoa on tarpeen tarkastella yhdessä, toimintoihin on haettava lupaa samanaikaisesti eri lupahakemuksilla tai yhteisesti yhdellä lupahakemuksella. Lupaa voidaan kuitenkin hakea erikseen, jos hakemuksen johdosta ei ole tarpeen muuttaa muita toimintoja koskevaa voimassa olevaa lupaa.

42 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 2) toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta;
- 3) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta;
- 4) saamelaiskäräjiltä, jos hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokoukselta, jos ympäristövaikutukset saattavat ilmetä kolttalaissa ([253/1995](#)) tarkoitetulla koltta-alueella;
- 5) lupaharkinnan kannalta muilta tarpeellisilta tahoilta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä lausunto hakemuksessa tarkoitetun toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta. ([27.6.2025/817](#))

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleisen edun valvontayksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta ja hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai ympäristön käyttöön. ([27.6.2025/817](#))

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä. Lisäksi lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa. ([27.6.2025/817](#))

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tahoista, joilta lausuntoa on pyydettävä.

43 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

Kuulemisesta säädetään lisäksi hallintolaissa ([434/2003](#)).

44 § ([12.4.2019/504](#))

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Toimivaltaisen lupaviranomaisen on annettava ympäristölupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on kuitenkin oltava nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. Kuulutus ja hakemusasiakirjat voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ([621/1999](#)) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava viranomaisen verkkosivuilta päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain ([410/2015](#)) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta. ([27.6.2025/817](#))

Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Jos lupahakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 5 lukua, noudatetaan sen lisäksi, mitä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään, mainitun lain 19 §:n 2 momenttia. ([27.6.2025/824](#))

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta.

44 a § ([19.6.2019/765](#))

Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksesta kuuleminen

Sellaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 22 a §:n mukaisessa ympäristövaikutusten arviointiselostusta koskevassa kuulemisessa, joka tehdään saman hankkeen lupahakemusta koskevan kuulemisen yhteydessä, lupaviranomaisen tulee

noudattaa mainitun lain 20 §:ää. Mielenpitoet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielenpitoet lupahakemuksesta on toimitettava lupaviranomaiselle kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, joka alkaa kuulutuksen julkaisemispäivästä ja kestää vähintään 45 päivää ja enintään 60 päivää. ([27.6.2025/824](#))

Mitä 1 momentissa säädetään arviointiselostuksesta kuulemisesta lupahakemuksesta tiedottamisen yhteydessä, sovelletaan myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain 27 §:ssä tarkoitettua arviointiselostuksen täydentämisestä kuulemiseen.

44 b § ([25.11.2022/963](#))

Viranomaisten yhteistyö lupa-asian käsittelyssä

Viranomaisen on lupahakemusta käsitellessään huolehdittava tarvittavasta yhteydenpidosta niihin viranomaisiin, jotka samanaikaisesti käsittelevät toiminnan muita lupa-asioita ja suunnitelmia. Viranomaisen on lupa-asian selvittämiseksi ja lupaharkintaa varten tarvittaessa neuvoteltava asianomaisen valvontaviranomaisen kanssa sekä tarvittaessa käytävä keskusteluja asianomaisen valvontaviranomaisen ja myös hakijan kanssa. Asian selvittämiseksi voidaan lisäksi järjestää yleisön kuulemistilaisuus, jossa voidaan esittää muistutuksia ja mielenpitoita.

45 §

Sähköisen tiedonsaannin edistäminen

Kellä tahansa on oikeus pyynnöstä saada tieto tietyllä alueella vireille tulleista ympäristölupa-asioista sähköisin viestein sen mukaan kuin viranomaisen tietojärjestelmässä on mahdollista ottaa vastaan tällaisia pyyntöjä ja lähettää viestejä automatisoidusti.

46 §

Eri toimintojen lupa-asioiden samanaikainen käsittely

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava samanaikaisesti, jollei sitä ole perustellusta syystä pidettävä tarpeettomana.

Jos 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja koskeva lupa-asia on pantu vireille eri lupahakemuksilla, hakemukset on käsiteltävä ja ratkaistava tarvittaessa samanaikaisesti ottaen huomioon toimintojen muodostama kokonaisuus.

47 § ([27.6.2025/824](#))

Eräiden hakemusten yhteiskäsittely

Tässä laissa, vesilaissa ja luonnonsuojelulain 66 tai 83 §:ssä tarkoitettujen samaa toimintaa tai hanketta koskevien tai siihen olennaisesti liittyvien lupahakemusten yhteiskäsittelystä säädetään eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 9 §:ssä.

47 a § ([10.4.2015/423](#))

Ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuksen yhteiskäsittely

Jos maa-ainesten ottamistoimintaa koskeva hanke edellyttää ympäristölupaa ja maa-aineslain ([555/1981](#)) mukaista lupaa, niitä koskevat lupahakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös maa-aineslain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä maa-aineslain mukainen lupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.

6 luku

Lupaharkinta ja lupamääräykset

48 §

Lupaharkinnan perusteet

Lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Toiminnan olennaista muuttamista koskeva lupahakemus on ratkaistava siten, että harkinta kattaa ne toiminnan osat, joihin olennainen muutos voi vaikuttaa ja ne ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ja riskit, joita muutos voi aiheuttaa.

49 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta;
- 6) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaiden kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttilaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja koltta-alueella; ([19.12.2024/997](#))
- 7) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a §:n vastaista pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vaarantumista tai mainitun lain 20 b §:n vastaista vesimuodostuman tilan heikentymistä. ([19.12.2024/997](#))

49 a § ([19.12.2024/997](#))

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupaviranomainen myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä.

50 §

Puolustusvoimia ja rajavartiolaitosta koskeva poikkeus luvan myöntämisen edellytyksistä

Jos puolustusvoimien raskaiden aseiden tai räjähteiden käyttö taikka rajavartiolaitoksen vastaava toiminta edellyttää ympäristölupaa, toiminnasta aiheutuvaa melua, tärinää sekä maaperän ja pohjaveden tai meren pilaantumisen vaaraa koskevista 49 §:ssä tarkoitetuista luvan myöntämisen edellytyksistä saa poiketa tarpeellisessa määrin, jos toiminnan sijoittuminen alueelle on maanpuolustuksen toimintaedellytysten kannalta välttämätöntä. Toiminnan suunnittelulla ja lupamääräyksillä on tällöin varmistettava, että:

- 1) toiminnan melualue ja yöaikainen melurasitus rajoitetaan välttämättömään;
- 2) haitta-aineiden kulkeutuminen ampuma-alueelta ei johda 16 tai 17 §:ssä kiellettyyn seuraukseen alueen ulkopuolella;
- 3) toiminnasta ei aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Jos sotilasilmailuun tai rajavartiolaitoksen lakisääteisten tehtävien suorittamiseen käytetty lentopaikka ei täytä melun vuoksi 49 §:n mukaisia luvan myöntämisen edellytyksiä, niistä saa poiketa tarpeellisessa määrin, jos sotilasilmailun tai rajavartiolaitoksen ilmailun erityisluonne sitä edellyttää ja lentopaikan käyttö on valtakunnan turvallisuuden kannalta tai rajavartiolaitoksen lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi perusteltua. Toiminnan haittoja arvioitaessa ei oteta huomioon puolustusvoimista annetun lain [\(551/2007\) 2 §:n](#) 1 momentin 1 kohdan a ja b alakohdan eikä 2 kohdan mukaisten tehtävien suorittamisesta aiheutuvaa haittaa.

Jos ympäristölupa-asia koskee lentopaikkaa, jota käytetään merkittävässä määrin sotilas- ja siviili-ilmailuun, lupaharkinnassa on tarkasteltava erikseen siviili- ja sotilastoimintaa ja kohdistettava lupamääräykset erikseen puolustusvoimiin, rajavartiolaitokseen ja lentoaseman pitäjään tai muuhun lentopaikan pitäjään.

50 a § [\(27.11.2020/905\)](#)

Puolustusvoimien tarpeisiin tarkoitettun kemikaalivaraston lupa- ja ilmoitusmenettely

Jos puolustusvoimista annetun lain 15 §:n 8 momentissa tarkoitettua maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavaa kohdetta koskevien tietojen suojaaminen sitä edellyttää, puolustusvoimien tarpeisiin tarkoitettua kemikaalivarastoa koskevan lupahakemuksen ja tämän lain 10 a luvussa tarkoitettun ilmoituksen käsittelyssä asianosaisena pidetään, poiketen siitä, mitä 43 §:n 1 momentissa ja hallintolain 11 §:ssä säädetään, vain toiminnanharjoittajaa. Mitä edellä asianosaisesta säädetään, sovelletaan myös valvontaviranomaiseen. Asian käsittelyyn ei tällöin sovelleta 42–44, 45, 85, 85 a, 85 b ja 86 §:ää eikä 115 e §:n 1 momentin 2–4 ja 6–8 kohtaa eikä 223 §:ää. [\(22.6.2022/490\)](#)

Lupaviranomaiselle toimitetaan asian vireillepanemiseksi toiminnanharjoittajan yksilöinti- ja yhteystiedot sekä tieto laitoksen toimialasta ja sijainnista, perustelu 1 momentissa tarkoitettun menettelyn soveltamisen tarpeelle ja tieto siitä, missä muut lupahakemuksen tai ilmoituksen tiedot ovat saatavilla. Jos maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavaa kohdetta koskevien tietojen suojaaminen sitä edellyttää, riittää, että muut 39 §:n 2 momentissa ja 115 b §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot 39 §:n 1 momentissa ja 115 a §:n 2 momentissa säädetystä poiketen annetaan toimivaltaisen viranomaisen käyttöön vain toiminnanharjoittajan tiloissa tai tietojärjestelmissä. Myös lausuntomenettely ja päätöksen tiedoksianto voidaan tarvittaessa

järjestää toiminnanharjoittajan tiloissa tai tietojärjestelmässä. Lupahakemuksesta tai ilmoituksesta on pyydetty lausunto vain valvontaviranomaiselta, ja päätös annetaan tiedoksi vain toiminnanharjoittajalle ja valvontaviranomaiselle. Lupa-asian ja ilmoituksen käsittely on kokonaisuudessaan järjestettävä siten, ettei menettely vahingoita tai vaaranna maanpuolustuksen etua.

Tämän pykälän mukaan annetusta päätöksestä saa 191 §:stä poiketen valittaa vain toiminnanharjoittaja ja valvontaviranomainen. Muutoksenhakuun ei sovelleta, mitä 196 §:ssä säädetään kuulemisesta ja 197 §:ssä tiedoksiannosta. Hallintotuomioistuimen päätös on toimitettava tiedoksi lupaviranomaiselle.

Tämän pykälän mukaisesta lupa- ja ilmoitusmenettelystä ja asian vireillepanosta, lausuntomenettelystä sekä lupa- ja ilmoituspäätöksen antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

51 § ([19.12.2018/1166](#))

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Ympäristöluvassa ja 115 d §:ssä tarkoitetussa ilmoituspäätöksessä on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 115 d §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ([1299/2004](#)) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa ja 115 d §:ssä tarkoitetussa ilmoituspäätöksessä on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta 11 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä ja ilmoituspäätöksen määräyksiä annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain ([620/2010](#)) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetään. Luvassa ja ilmoituspäätöksessä on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin tämän lain 204 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat ja ohjelmat.

Luvanvaraisen jätteenkäsittelylaitoksen tai -paikan luvassa on otettava huomioon jätelain 87 §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen jätesuunnitelma. ([15.7.2021/715](#)).

52 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;

- 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista;
- 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Jos 1 momentin mukaisilla määräyksillä muussa kuin teollisessa toiminnassa tai energiantuotannossa ei toiminnan luonteesta johtuen voida riittävästi ehkäistä tai vähentää ympäristöhaittoja, voidaan luvassa antaa tarpeelliset määräykset tuotantomäärästä, -energiasta tai tuotannossa käytettävästä ravinnosta.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

53 §

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan sisältöä arvioitaessa on otettava huomioon:

- 1) jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentäminen;
- 2) tuotannossa käytettävien aineiden ja siinä syntyvien jätteiden uudelleen käytön ja hyödyntämisen mahdollisuus;
- 3) tuotannossa käytettävien aineiden vaarallisuus sekä mahdollisuudet käyttää entistä haitattomampia aineita;
- 4) päästöjen laatu, määrä ja vaikutus;
- 5) käytettyjen raaka-aineiden laatu ja kulutus;
- 6) energian käytön tehokkuus;
- 7) toiminnan riskien ja onnettomuusvaarojen ennalta ehkäiseminen sekä onnettomuuksien seurausten ehkäiseminen;

8) parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönottoon vaadittava aika ja toiminnan suunnittelun aloittamisajankohdan merkitys sekä päästöjen ehkäisemisen ja rajoittamisen kustannukset ja hyödyt;

9) vaikutukset ympäristöön;

10) teollisessa mittakaavassa käytössä olevat tuotantomenetelmät ja menetelmät päästöjen hallitsemiseksi;

11) tekniikan ja luonnontieteellisen tiedon kehitys;

12) Euroopan komission ja kansainvälisten toimielinten julkaisemat tiedot parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta.

54 §

Erityistä selvitystä koskeva määräys

Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityinen selvitys toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista.

Selvitys on toimitettava lupaviranomaiselle luvassa määrättynä ajankohtana. Selvityksen tekemiselle on annettava riittävä aika. Luvan muuttamisesta saadun selvityksen perusteella säädetään 90 §:ssä.

55 §

Kasvihuonekaasupäästöjä koskevat määräykset

Jos toimintaan sovelletaan päästökauppalakia ([311/2011](#)), ei ympäristöluvassa saa antaa päästökauppalain 2 §:ssä tarkoitetuille kasvihuonekaasupäästöille päästöraja-arvoja, elleivät ne ole tarpeen merkittävän paikallisen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

56 §

Hiilidioksidin talteenottoa koskevat määräykset

Hiilidioksidin talteenottoa koskevassa ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain ([416/2012](#)) [5 ja 6 §:n](#) hiilidioksidivirtaa koskevien säännösten noudattamiseksi.

57 §

Kalatalousmääräykset

Jos jäteveden tai muun aineen päästämisestä saattaa aiheutua kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset vesilain 3 luvun 14 §:ssä tarkoitetuista kalatalousvelvoitteista tai kalatalousmaksusta. Määräyksiin sovelletaan vesilain 3 luvun 14, 15 ja 22 §:ää.

58 §

Jäte- ja jätehuoltomääräykset

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. Luvassa on tarvittaessa annettava määräys jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvan hyödynnettävän tai loppukäsiteltävän sekalaisen yhdyskuntajätteen taikka loppukäsiteltävän muun jätteen toimittamisesta mainitun lain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun käsittelylaitokseen. Määräysten täytäntöönpanoon sovelletaan tätä lakia.

Jätteen käsittelyä koskeva ympäristölupa voidaan rajoittaa tietynlaisen jätteen käsittelyyn. Jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä taikka muun jätteen loppukäsittelyä koskevassa luvassa voidaan tarvittaessa määrätä, että toiminnassa saa käsitellä vain tietyltä alueelta peräisin olevaa jätettä.

Lupaviranomainen voi ympäristöluvassa antaa määräyksen, joka poikkeaa jätelain 14 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vaatimuksesta siinä säädetyin perustein. Määräys voidaan antaa myös erillisen hakemuksen johdosta noudattaen soveltuvin osin, mitä lupahakemuksen käsittelystä säädetään.

59 § ([22.6.2022/490](#))

Jätteen käsittelytoiminnan vakuus

Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Muun luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on asetettava vastaavasti vakuus, jos toiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Vakuus voidaan jättää vaatimatta muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta, jos vakuudella katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden vaatimatta jättämisen edellytyksistä.

60 §

Vakuuden määrä

Vakuuden on oltava riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Kaatopaikan vakuuden on katettava myös kaatopaikan sulkemisen jälkeisestä seurannasta ja tarkkailusta sekä suotovesien ja -kaasujen käsittelystä ja muusta jälkihoidosta aiheutuvat kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta, jollei toiminnanharjoittaja osoita muuta riittäväksi.

Kaivannaisjätteen jätealueen vakuuden on katettava myös kustannukset, jotka aiheutuvat jätealueen vaikutusalueella olevan, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa tarkemmin määritetyn maa-alueen kunnostamisesta tyydyttävään tilaan.

Ympäristöluvassa on määrättävä, että toiminnanharjoittaja kerryttää kaatopaikan, kaivannaisjätteen jätealueen ja muun pitkäaikaisen toiminnan vakuutta siten, että vakuuden määrä vastaa koko ajan mahdollisimman hyvin niitä kustannuksia, joita toiminnan lopettaminen ja jälkihoito arviointihetkellä aiheuttaisivat.

Valtioneuvosto voi antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja kerryttämisestä. Pienimuotoisia toimintoja varten vakuuden määrä voidaan säätää kiinteäksi summaksi, joka voi olla enintään 10 000 euroa.

61 § [\(22.6.2022/490\)](#)

Vakuuden asettaminen

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 59 §:ssä tarkoitettu vakuudesta ja sen asettamisesta. Luvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on arvioitava vakuuden riittävyyttä 59 §:ssä tarkoitetuista toimista aiheutuviin kustannuksiin määräajoin ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle. Tarvittaessa vakuutta koskeva lupamääräys on muutettava 89 §:n 3 momentin mukaisesti.

Luvassa voidaan määrätä, että valvontaviranomainen voi hyväksyä omasta tai luvanhaltijan aloitteesta vakuuden määrän muuttamisen siltä osin, kun kyse on hintatason muutosta kuvaavaan indeksiin sidotun vakuuden määrän muuttamisesta.

Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Luvassa voidaan perustellusta syystä määrätä tarkemmin hyväksyttävästä vakuusmuodosta ja vakuuden muista ehdoista. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Kaivannaisjätteen jätealuetta koskeva vakuus on asetettava ennen kuin jätealueelle ryhdytään sijoittamaan kaivannaisjätettä.

61 a § [\(22.6.2022/490\)](#)

Vakuuden voimassaolo ja vapauttaminen

Vakuuden on oltava voimassa yhtäjaksoisesti tai määrävälein uusittuna vähintään kolme kuukautta vakuuden kattamien toimien suorittamisesta ja niiden ilmoittamisesta valvontaviranomaiselle. Jos vakuuden voimassaoloa jatketaan, uusiminen on tehtävä ennen vakuuden voimassaolon päättymistä. Kaatopaikan vakuuden on oltava voimassa kaatopaikan sulkemisen jälkeisen tarkkailun ja muun jälkihoidon päättymiseen saakka.

Lupaviranomaisen on hakemuksesta vapautettava vakuus, kun toiminnanharjoittaja on täyttänyt velvoitteensa. Vakuus voidaan vapauttaa myös osittain. Luvan raukeamista ja toiminnan lopettamista koskevassa päätöksessä tai koeluonteista toimintaa koskevan ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä voidaan määrätä, että valvontaviranomainen voi vapauttaa vakuuden, kun toiminnanharjoittaja on täyttänyt velvoitteensa.

61 b § [\(22.6.2022/490\)](#) Vakuuden realisointi

Valvontaviranomaisella on oikeus ryhtyä vakuuden realisointiin, kun toiminnanharjoittaja on laiminlyönyt 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamisen. Ennen vakuuden realisointia valvontaviranomaisen on määrättävä 175 §:n mukaisesti toiminnanharjoittaja täyttämään velvollisuutensa ja asetettava määräyksen tehosteeksi teettämisuhteen. Vakuus voidaan käyttää teettämistoimien kustannusten kattamiseksi.

62 § Seuranta- ja tarkkailumääräykset

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Toiminnan jätekirjanpitoon sisällytettyjen tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle tai tämän ylläpitämään tietojärjestelmään voidaan säätää jätelain 118 a tai 119 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. ([15.7.2021/715](#))

Tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä antamaan valvontaa varten myös muita tarpeellisia tietoja.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot, siten kuin ympäristöluvassa tarkemmin määrätään. Tiedot direktiivilaitoksen päästöjen tarkkailun tuloksista ja muut valvontaa varten tarpeelliset tiedot direktiivilaitoksen luvan noudattamisesta on toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa.

Toiminnan vesiin tai meriympäristöön kohdistuvien vaikutusten tarkkailumääräystä annettaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettussa vesien tai meriympäristön tilaa koskevassa seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisenä seurannan järjestämiseksi. Toiminnan tarkkailun tietoja voidaan käyttää mainitun lain mukaisessa seurannassa ja vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman laadinnassa.

63 §

Määräys yhteistarkkailusta

Lupaviranomainen voi tarvittaessa ympäristöluvassa määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (*yhteistarkkailu*) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea tähän lakiin ja vesilakiin perustuvaa tarkkailua.

64 §

Suunnitelma seurannasta ja tarkkailusta

Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on esitettävä 62 §:n mukaisen seurannan ja tarkkailun tai 63 §:n mukaisen yhteistarkkailun järjestämisestä erillinen suunnitelma lupaviranomaisen, valvontaviranomaisen tai kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi. Suunnitelma on toimitettava viranomaiselle niin ajoissa, että seuranta ja tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Suunnitelman esittämiseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään ympäristöluvan hakemisesta.

Päätös suunnitelman hyväksymisestä tehdään noudattaen, mitä 96 §:ssä säädetään.

65 §

Tarkkailumääräysten muuttaminen

Lupaviranomainen tai 64 §:n mukaisen suunnitelman hyväksynyt viranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamiaan tarkkailumääräyksiä tai hyväksymäänsä suunnitelmaa luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta. Muutosta koskeva päätös voidaan tehdä päätöksen tehneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön vaatimuksesta. Luvanhaltijan muutosta koskevaan hakemukseen sovelletaan 39 §:ää. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Yhteistarkkailusta päättäneen viranomaisen on muutettava päätöstä, jos yhteistarkkailuun on määrätty osallistumaan uusi toiminnanharjoittaja. Menettelyyn sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään.

66 §

Maaperän ja pohjaveden suojelua koskevat määräykset

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on huolehdittava maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien päästöjen ehkäisemiseksi toteutettujen toimien, kuten rakenteiden säännöllisestä ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista. Luvassa on annettava tätä koskevat tarpeelliset määräykset.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava määräajoin suoritettavasta maaperän ja pohjaveden tarkkailusta ottaen huomioon sellaiset laitosalueella olevat vaaralliset aineet, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista (merkitykselliset vaaralliset aineet). Pilaantumisriskin järjestelmällisen arvioinnin perusteella luvassa annetaan tarpeelliset määräykset tarkkailusta ja määräajoin toteutettavan tarkkailun aikavälistä.

67 § ([19.12.2018/1166](#))

Määräykset viemäriin johdettavista jätevesistä

Jos teollisuusjätevettä johdetaan yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, ympäristöluvassa ja 115 d §:ssä tarkoitetussa ilmoituspäätöksessä on tarvittaessa määrättävä jätevesien esikäsittelystä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai jätevedenpuhdistamon toimintakyvyn turvaamiseksi.

68 § ([8.9.2017/612](#))

Oikeus jäteveden johtamiseen toisen alueella

Ympäristöluvassa voidaan myöntää oikeus jäteveden johtamiseen toisen maalla olevaan ojaan tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun noroon, jos johtamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa muille ja johtaminen on teknisesti ja taloudellisesti perusteltua. Jäteveden johtamiseen avo-ojassa tai norossa ei saa myöntää oikeutta, jos oja tai noro on tontin, rakennuspaikan, uimarannan tai muun vastaavan erityiseen käyttöön otetun alueen välittömässä läheisyydessä. Jätevettä johtavan velvollisuudesta pitää uoma kunnossa ja vastuusta jäteveden johtamisesta aiheutuvista kustannuksista säädetään 158 §:ssä.

Jos jäteveden johtaminen edellyttää viemäriputken sijoittamista tai ojan tekemistä toisen maalle eikä omistaja anna suostumustaan, luvassa on 1 momentissa säädetyin edellytyksin päätettävä käyttöoikeuden myöntämisestä tarvittavaan alueeseen. Vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamiseen sovelletaan vesilain 13 lukua. Käyttöoikeuteen sovelletaan mainitun lain 2 luvun 12, 13 ja 13 a §:ää sekä 17 lukua.

Jos tässä pykälässä tarkoitetun jäteveden johtamisen vuoksi on tehtävä oja tai sijoitettava viemäriputki maantien, kadun, rautatien, muun kiskotien, kaapelin tai kaasuputken ali, luvassa on annettava asiaa koskevat tarpeelliset määräykset. Ojan tai putken rakentamiseen ja

kunnossapitoon sovelletaan vesilain 5 luvun 13 §:ää. Jos asiaa ei sen laajuuden tai muun syyn vuoksi voida ratkaista ympäristöluvan yhteydessä, lupaviranomaisen on siirrettävä asia ojitustoimituksessa ratkaistavaksi tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle noudattaen mainitun luvun 4 ja 5 §:ää.

69 § ([8.9.2017/612](#))

Määräykset viemäriputkesta

Ympäristöluvassa on tarvittaessa vesilain mukaisesti määrättävä viemäriputken rakentamisesta ja sitä varten tarvittavasta käyttöoikeudesta. Määräystä annettaessa sovelletaan vesilain 3 lukua, vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamiseen 13 lukua ja käyttöoikeuteen 2 luvun 12, 13 ja 13 a §:ää sekä 17 lukua.

70 § ([19.12.2018/1166](#))

Määräyksen ja valtioneuvoston asetuksen suhde

Lupamääräys ja 115 d §:ssä tarkoitettuun ilmoituspäätökseen sisältyvä määräys voi olla tämän lain tai jätelain nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta ankarampi, jos se on tarpeen:

- 1) luvan myöntämisen tai toiminnan sallivan ilmoituspäätöksen antamisen edellytysten täyttämiseksi;
- 2) valtioneuvoston asetuksella säädetyn ympäristönläatuvaatimuksen turvaamiseksi;
- 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi.

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän lain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan tai 115 d §:ssä tarkoitetun ilmoituspäätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai näistä poikkeavia säännöksiä luvan tai ilmoituspäätöksen voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on luvan tai ilmoituspäätöksen estämättä noudatettava.

71 § ([10.4.2015/423](#))

71 § on kumottu L:lla [10.4.2015/423](#).

7 luku

Direktiivilaitoksen lupaharkinta

72 §

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *vertailuasiakirjalla* teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU, jäljempänä *teollisuuspäästädirektiivi*, 13 artiklan mukaisesti laadittua asiakirjaa, jossa esitetään asiakirjan kohteena olevassa toiminnassa sovelletut tekniikat, päästöt ja kulutustasot, parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittelemisessä ja sitä koskevien päätelmien laatimisessa huomioon otettavat tekniikat sekä uudet tekniikat;
- 2) *päätelmillä* teollisuuspäästädirektiivin 13 artiklan 5 kohdan nojalla hyväksyttyä Euroopan komission päätöstä, joka sisältää vertailuasiakirjan ne osat, joissa esitetään päätelmät parhaista käyttökelpoisista tekniikoista, näiden tekniikoiden kuvaus ja tiedot niiden sovellettavuuden arvioimiseksi, tekniikkaan liittyvät päästötasot, tarkkailu ja kulutustasot sekä tarvittaessa laitoksen kunnostustoimet;
- 3) *päästötasolla* päästöjen vaihteluväliä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa käytettäessä parasta käyttökelpoista tekniikkaa tai tällaisten tekniikoiden yhdistelmää, sellaisena kuin se on kuvattu päätelmissä, ilmaistuna tietyn ajanjakson keskiarvona tietyissä vertailuolosuhteissa.

73 §

Luvun soveltamisala

Sen lisäksi, mitä 6 luvussa säädetään, direktiivilaitoksen ympäristölupa-asiaa käsiteltäessä sovelletaan tätä lukua. Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta tutkimukseen, kehittämiseen tai uusien tuotteiden ja prosessien testaukseen.

74 §

Energian käytön tehokkuutta koskevat määräykset

Direktiivilaitoksen ympäristöluvassa on tarvittaessa annettava määräykset toiminnan energian käytön tehokkuudesta ja tehokkuuden parantamisesta. Määräysten on oltava teknisesti, taloudellisesti ja tuotannollisesti toteuttamiskelpoisia ja ne voivat koskea:

- 1) energian käytön tehokkuuden selvittämistä ja hallintaa;
- 2) energian käytön tehokkuuden seurantaan käytettävissä olevien tunnuslukujen avulla;
- 3) sen varmistamista, että uutta laitosta rakennettaessa ja jo toiminnassa olevaa laitosta olennaisesti uudistettaessa ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisesti ottaen päästöjen lisäksi huomioon energiatehokkuus.

Luvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on toimitettava tietoja energiatehokkuuden kehittymisestä valvontaviranomaiselle.

Määräyksiä ei kuitenkaan ole tarpeen antaa, jos toiminnanharjoittaja on liittynyt energiatehokkuussopimukseen tai muuhun vastaavaan vapaaehtoiseen järjestelyyn, jonka energianhallintajärjestelmässä toiminnanharjoittaja määrittelee energian käytön tehokkuuden seurantamenettelyt ja sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen.

75 §

Päätelmien soveltaminen ympäristölupaharkinnassa

Direktiivilaitoksen päästöraja-arvojen, tarkkailun ja muiden lupamääräysten on parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseksi perustuttava päätelmiin. Päästöille on ympäristöluvassa määrättävä päästöraja-arvot siten, että päätelmien päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa.

Jos päätelmissä ei ole ilmoitettu päästötasoja, luvassa on annettava tarpeelliset määräykset päätelmissä kuvattua parasta käyttökelpoista tekniikkaa vastaavan ympäristönsuojelun tason saavuttamiseksi. Jos päätelmissä ei ole kuvattu laitoksella käytettävää tekniikkaa, parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointiin sovelletaan päästöraja-arvoja määrättäessä 53 §:ssä säädettyjä arviointiperusteita.

Jos päätelmissä ei ole kuvattu lupahakemuksessa tarkoitetun toiminnan tai tuotantomenetelmän tyyppiä tai niiden kaikkia ympäristövaikutuksia, lupamääräykset on tarpeellisilta osin annettava 53 §:n mukaisesti arvioidun parhaan käyttökelpoisen tekniikan perusteella. Toiminnanharjoittajaa on kuultava tämän momentin mukaan annettavista lupamääräyksistä, jos määräykset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä hakija on hakemuksessaan esittänyt parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta, päästöjen rajoittamisesta ja tarkkailusta.

76 §

Sovellettavat päätelmät

Ympäristölupa-asian vireilletulon jälkeen voimaan tulleita päätelmiä sovelletaan vain, jos se on hakijan kannalta kohtuullista ottaen huomioon lupahakemuksen ja päätelmien sisältö ja päätelmien voimaantulon ajankohta.

Jos komissio ei ole hyväksynyt lupahakemuksessa tarkoitettua toimintaa koskevia päätelmiä, sovelletaan lupaharkinnassa teollisuuspäästädirektiivin 13 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuja, komission ennen 7 päivä tammikuuta 2011 hyväksymien vertailuasiakirjojen vastaavia osia. Niitä sovelletaan kuten päätelmiä, lukuun ottamatta päästötasojen noudattamista.

Ympäristöministeriön on tiedotettava internetsivuillaan päätelmistä viipymättä sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt niitä koskevan päätöksen.

77 §

Päästöraja-arvojen määrittäminen

Edellä 75 §:n 1 momentin nojalla määrättävät päästöraja-arvot on määrättävä samalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle ja samojen vertailuolosuhteiden mukaisina kuin päästötasot.

Raja-arvot, ajanjaksot ja vertailuolosuhteet voidaan 1 momentista poiketen määrätä toisin, jos se on päästöjen tai tarkkailun luonteen vuoksi tarpeen. Toiminnanharjoittajan on ympäristöluvassa tarkemmin määrättävällä tavalla toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa yhteenveto kyseisten päästöjen tarkkailun tuloksista samalta ajanjaksolta ja samojen vertailuolosuhteiden mukaisina kuin päästötasoissa.

78 §

Päästötasoja lievemmat raja-arvot

Jos 75 §:n 1 momentin nojalla määrättävät päästöraja-arvot johtaisivat kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin verrattuna saavutettaviin ympäristöhyötyihin laitoksen maantieteellisen sijainnin tai teknisten ominaisuuksien taikka paikallisten ympäristöolojen vuoksi, ympäristöluvassa voidaan määrätä mainituissa momentissa säädettyä lievemmat päästöraja-arvot. Lievemmat päästöraja-arvot eivät kuitenkaan saa ylittää 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja eivätkä aiheuttaa 49 §:ssä tarkoitettua seurausta tai vaarantaa ympäristölaatuvaatimuksen noudattamista.

Lievempien päästöraja-arvojen edellytykset on arvioitava uudelleen, kun lupa tarkistetaan 80 ja 81 §:n perusteella tai kun lupaa muutetaan 89 §:n 2 momentin 1, 3 tai 5 kohdan perusteella.

[\(28.6.2017/437\)](#)

79 §

Tilapäinen poikkeus parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksesta

Lupaviranomainen voi toiminnanharjoittajan hakemuksesta hyväksyä uuden tekniikan testausta ja käyttöä varten tilapäisen poikkeuksen päästötasoista ja muista parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksista enintään yhdeksäksi kuukaudeksi. Poikkeus voidaan myöntää osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa tai koeluonteista toimintaa koskevan 119 §:n mukaisen ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä.

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

Kun komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevista päätelmistä, laitoksen ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievemmistä päästöraja-arvoista. Tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen, kun lupa myönnettiin tai sitä viimeksi tarkistettiin tai sen tarkistamisen tarve arvioitiin.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisääaikaa. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontavirasto arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään sille tarkistamista koskeva hakemus. Hakemus on jätettävä viimeistään Lupa- ja valvontaviraston määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitetun selvityksen tekemisen. ([27.6.2025/817](#))

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Lupa- ja valvontavirastolle toimitettavan selvityksen sisällöstä. ([27.6.2025/817](#))

81 §

Tarkistamismenettely

Lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisääaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla. ([27.6.2025/817](#))

Luvassa voidaan toiminnanharjoittaja velvoittaa noudattamaan laitoksen pääasiallista toimintaa koskevia päätelmiä aikaisintaan neljän vuoden kuluttua siitä, kun komissio on

julkaissut päätöksen päätelmistä, jollei hakija ole hakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa tätä aikaisempaa ajankohtaa.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Luvan tarkistamista koskeva asia on ratkaistava kiireellisenä. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan tarkistamista koskevista enimmäiskäsittelyajoista ja muista tarkistamismenettelyä koskevista vaatimuksista.

82 §

Maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys

Jos direktiivilaitoksen toiminnassa käytetään, varastoidaan tai tuotetaan, taikka muutoin syntyy 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, toiminnanharjoittajan on laadittava maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys. Selvitys on liitettävä lupahakemukseen.

Perustilaselvityksessä on oltava merkityksellisten vaarallisten aineiden aiheuttamaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista koskevat tiedot, joiden perusteella voidaan määritellä maaperän ja pohjaveden tila vertailun tekemiseksi niiden tilasta toiminnan päättyessä.

Perustilaselvityksessä on esitettävä:

- 1) tiedot toiminnan sijaintipaikan käytöstä selvityksen laatimishetkellä ja sitä aikaisemmin;
- 2) riittävät tiedot mittauksista, jotka kuvastavat maaperän ja pohjaveden tilaa perustilaselvityksen laatimisen ajankohtana;
- 3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella laadittu arvio maaperän ja pohjaveden tilasta alueella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perustilaselvitykseen sisällytettävistä tiedoista.

8 luku

Lupapäätös

83 § [\(5.5.2017/256\)](#)

Lupapäätöksen sisältö

Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, ympäristölupaa koskevassa päätöksessä on vastattava lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä tehtyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa. Arvioinnin huomioon ottamisesta säädetään tarkemmin mainitun lain 4 luvussa. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi, miten vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelma sekä tulvariskien hallinnasta annetun lain mukaiset tulvariskien hallintasuunnitelmat on otettu huomioon.

Jos lupa koskee eri toiminnanharjoittajia, jotka ovat hakeneet lupaa yhteisellä lupahakemuksella, lupapäätöksessä on yksilöitävä kunkin toiminnanharjoittajan velvollisuudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupapäätöksen sisällöstä.

84 § ([12.4.2019/504](#))

84 § on kumottu L:lla [12.4.2019/504](#).

85 § ([12.4.2019/504](#))

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava lupapäätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaike. Kuulutus ja lupapäätös on oltava nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Kuulutus ja lupapäätös voivat sisältää viranomaisien toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava viranomaisen verkkosivuilta, kun luvanvarainen toiminta on päättynyt ja 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta.

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jolla sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 2 momentin mukaan annettu lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta erikseen tieto. Jos

muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Jos lupahakemuksen käsittelyyn sovelletaan eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 5 lukua, tämän pykälän lisäksi noudatetaan mainitun lain 21 §:n 2 momenttia. ([27.6.2025/824](#))

85 a § ([27.6.2025/817](#))

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä (*ympäristölupa-asioiden tietopalvelu*). Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222 §:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

85 b § ([22.6.2022/490](#))

Vanhojen päätösten julkaiseminen

Vuoden 2000 ympäristönsuojelulain ([86/2000](#)) nojalla annettu päätös voidaan julkaista päätöksen antaneen viranomaisen verkkosivuilla tai ympäristöhallinnon yhteisillä verkkosivuilla. Päätös voi sisältää toiminnanharjoittajan nimen ja sijaintipaikan tiedot sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Päätökseen sisältyvät henkilötiedot on poistettava verkkosivuilta sen jälkeen, kun päätöksessä tarkoitettu toiminta on päättynyt ja tämän lain 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

86 §

Sähköisen tiedonsaannin edistäminen

Kellä tahansa on oikeus pyynnöstä saada tieto tietyllä alueella annetuista ympäristölupapäätöksistä sähköisin viestein, sen mukaan kuin viranomaisen tietojärjestelmässä on mahdollista ottaa vastaan tällaisia pyyntöjä ja lähettää viestejä automatisoidusti.

9 luku

Luvan voimassaolo ja muuttaminen sekä toiminnan lopettaminen

87 § ([10.4.2015/423](#))

Luvan voimassaolo

Ympäristöluvan myöntämistä koskeva päätös määrätään olemaan voimassa toistaiseksi. Se voidaan kuitenkin määrätä olemaan voimassa määräajan toiminnanharjoittajan hakemuksesta tai jos siihen on toiminnan erityisiin ominaisuuksiin, siinä käytetyn tekniikan tai käytettyjen menetelmien uutuuteen tai toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvä painava syy. Määräaikainen ympäristölupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Tämän lain 47 a §:ssä tarkoitetun luvan voimassaoloajasta säädetään maa-aineslain 10 §:ssä.

88 § ([10.4.2015/423](#))

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos:

- 1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;
- 2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;
- 3) hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen omasta aloitteestaan taikka toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä. ([27.6.2025/817](#))

89 § ([22.6.2022/490](#))

Luvan muuttaminen

Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

- 1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;
- 2) toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

[\(27.6.2025/817\)](#)

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta muutettava luvan vakuutta koskevia lupamääräyksiä, jos lupaviranomainen arvioi, että jätteen käsittelytoiminnalle luvassa määrätyn vakuuden määrä ei ole riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi tai vakuus ei muutoin täytä 59–61 §:n mukaisia vaatimuksia.

[\(27.6.2025/817\)](#)

Jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 tai 3 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on, varattuaan toiminnanharjoittajalle tilaisuuden lausua käsityksensä aloitteesta, määrättävä tarvittaessa toiminnanharjoittaja toimittamaan aloitteen ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys kohtuullisessa määräajassa. Määräyksen tehosteeksi asetettavasta uhkasakosta säädetään 184 §:ssä.

Jos asian ratkaisemisella on merkitystä yleisen edun kannalta tai muut painavat syyt sitä edellyttävät, eikä toiminnanharjoittaja ole toimittanut 4 momentissa tarkoitettua selvitystä, lupaviranomainen voi hankkia asian ratkaisemiseksi tarpeellisen selvityksen toiminnanharjoittajan kustannuksella.

Tässä pykälässä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan lisäksi 96 §:ää.

89 a § [\(27.6.2025/817\)](#)

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, Lupa- ja valvontavirasto voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

90 §

Luvan muuttaminen erityisen selvityksen perusteella

Lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa 54 §:n nojalla saadun erityisen selvityksen perusteella. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

91 § ([10.4.2015/423](#))

Määräajan pidentäminen

Jos ympäristöluvan määräyksen noudattaminen annetussa määräajassa tuottaa luvanhaltijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia eikä määräyksen noudattamisen lykkääntymisestä aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa, lupaviranomainen voi hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella. Lupa on tehtävä pidentämisestä johtuvat tarpeelliset tarkistukset. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Tämän pykälän nojalla ei saa pidentää määräaikaa, jos pidentäminen on vastoin tätä lakia, jätelakia tai niiden nojalla annettua asetusta taikka Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

92 § ([27.6.2025/817](#))

Luvan selventäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan tai toiminnanharjoittajan pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan peruuttaa luvan, jos:

- 1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;
- 2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;
- 3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

[\(27.6.2025/817\)](#)

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

94 §

Toiminnan lopettaminen

Luvanvaraisen toiminnan ja 116 §:n 1 momentissa tarkoitetun rekisteröitävän toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten tai valtioneuvoston asetuksella säädetyn yksilöidyn velvoitteen mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

Jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.

Jos ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamisen varalta, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitetun toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevista asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. ([27.6.2025/817](#))

Jos perustilaa ei ole selvitetty tai alueesta perustilassa voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, alueen pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut alue on puhdistettava siten kuin 14 luvussa säädetään.

Viranomaisen on julkaistava internetsivuillaan tieto maaperää ja pohjavettä koskevista toimista, jotka direktiivilaitos on toimintansa päättyessä toteuttanut.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että perustilan palauttamista koskeissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan, mitä 138 §:ssä säädetään. ([27.6.2025/817](#))

96 § ([12.4.2019/504](#))

Hallintomenettely eräissä asioissa

Jos tässä laissa säädetään asian käsittelyssä noudatettavaksi tämän pykälän säännöksiä, asian käsittelyssä on sovellettava, mitä:

- 1) 40 §:ssä säädetään hakemuksen täydentämisestä;
- 2) 42 §:ssä säädetään lausunnon pyytämisestä valvontaviranomaiselta ja muilta 42 §:n mukaisilta tahoilta, jos se on tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi tai lausunnonantajan edustaman yleisen edun valvomiseksi;
- 3) 43 §:ssä säädetään asianosaisten kuulemisesta;
- 4) 44 §:ssä säädetään hakemuksen tiedoksiantamisesta ja hakemuksesta tiedottamisesta, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto hakemuksesta voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ja tiedottamista ei tarvita;
- 5) 83 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä;
- 6) 85 §:n 1 momentissa säädetään päätöksen tiedoksiantamisesta;
- 7) 85 §:n 2 momentissa säädetään päätöksestä tiedottamisesta, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto päätöksestä voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedottamista ei tarvita;
- 8) 85 §:n 3 momentissa säädetään päätöksen lähettämisestä ja päätöksestä ilmoittamisesta.

Asia on kuitenkin aina annettava tiedoksi ja asian vireilletulosta ja päätöksestä on tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

- 1) päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämisestä 78 §:n nojalla;

2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Jollei asian luonne huomioon ottaen asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi ja saada perusteltu päätös sekä yleisön oikeutta osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon voida riittävästi turvata 1 ja 2 momentin säännöksiä soveltamalla, asian käsittelyssä on kuitenkin noudatettava, mitä 5 luvussa säädetään lupamenettelystä ja 8 luvussa lupapäätöksestä.

10 luku

Eräitä toimialoja koskevat säännökset

Suuret polttolaitokset

97 §

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, polttolaitokseen, jossa käytetään kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta ja jonka polttoaineteho on vähintään 50 megawattia (suuri polttolaitos), sovelletaan 98–106 §:ää.

Lain 98–106 §:ää ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) laitokseen, jossa palamistuotteita käytetään esineiden tai aineiden suoraan lämmitykseen, kuivaukseen tai muuhun käsittelyyn;
- 2) jälkipolttolaitokseen, joka on suunniteltu puhdistamaan savukaasuja polttamalla ja jota ei käytetä erillisenä polttolaitoksena;
- 3) katalyyttisiä krakkauskatalyyttejä regeneroivaan laitteeseen;
- 4) laitteeseen, jolla rikkivety muunnetaan rikiksi;
- 5) kemianteollisuudessa käytettävään reaktoriin;
- 6) koksaamoon;
- 7) Cowperin ilmakuumentimeen;
- 8) ajoneuvon, aluksen tai ilma-aluksen käyttövoiman tuottamiseen käytettävään tekniseen laitteeseen;
- 9) kaasuturbiiniin ja kaasumoottoriin, joita käytetään merialueella olevalla lautalla;
- 10) laitokseen, jossa käytetään polttoaineena muita kuin biomassaksi luokiteltuja kiinteitä tai nestemäisiä jätteitä;

11) laitokseen, jossa tutkitaan, kehitetään tai testataan diesel-, kaasui- tai monipolttoainemoottoreita.

98 § [\(10.4.2015/423\)](#)

Polttolaitoksen polttoainetehon yhteenlaskemissäännöt

Jos kahden tai useamman erillisen kattilan, kaasuturbiinin tai polttomoottorin (*energiantuotantoyksikkö*) savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan piipun kautta, yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määritettäessä polttolaitoksen polttoainetehoa. Polttolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä ei lasketa mukaan energiantuotantoyksiköitä, joiden polttoaineteho on alle 15 megawattia.

Kun vähintään kaksi erillistä 1 momentissa tarkoitettua energiantuotantoyksikköä, joiden toiminnan aloittamiseksi on myönnetty tai myönnetään ympäristölupa 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen, on rakennettu tai rakennetaan siten, että niiden savukaasut voidaan lupaviranomaisen harkinnan mukaan tekniset ja taloudelliset seikat huomioon ottaen poistaa yhteisen piipun kautta, tällaisten energiantuotantoyksiköiden yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena, ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määritettäessä polttolaitoksen polttoainetehoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna yhtenä polttolaitoksena ei kuitenkaan pidetä kahden tai useamman erillisen polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin energiantuotantoyksikön yhdistelmää, jos tällaiset energiantuotantoyksiköt on otettu käyttöön viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1994 ja ne ovat tuolloin olleet eri toiminnanharjoittajien hallinnassa.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista. ([27.6.2025/817](#))

Toiminnanharjoittajan on käytettävä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana vähän päästöjä aiheuttavia polttoaineita tai rajoitettava laitoksen toimintaa.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta

tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Lupa- ja valvontaviraston tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. ([27.6.2025/817](#))

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan, mitä 12 luvussa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta, 2 momentissa tarkoitetusta laitoksen toiminnan rajoittamisesta savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana sekä 3 momentissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

100 §

Hiilidioksidin talteenotto

Nimelliseltä sähköntuotantoteholtaan vähintään 300 megawatin polttolaitoksen ympäristölupahakemukseen on liitettävä selvitys hiilidioksidin talteenoton edellytyksistä. Jos selvityksen tai muiden tietojen perusteella on arvioitavissa, että hiilidioksidin talteenoton edellytykset ovat olemassa, laitoksen ympäristöluvassa on määrättävä, että laitosalueella varataan sopiva tila hiilidioksidin talteenotto- ja paineistuslaitteistolle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta selvityksestä on käytävä ilmi:

- 1) onko laitosalueella käytettävissä hiilidioksidin talteenottamiseksi sopivia varastointipaikkoja;
- 2) ovatko hiilidioksidin talteenottamiseksi tarkoitetut siirtolaitteistot teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa; ja
- 3) onko hiilidioksidin talteenoton jälkiasentaminen teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä ei sovelleta polttolaitokseen, jonka toiminnan aloittamiseksi on myönnetty ympäristölupa ennen 27 päivää kesäkuuta 2009.

101 §

Valtioneuvoston päätös kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta suurten polttolaitosten päästöjen vähentämiseksi

Valtioneuvosto voi toiminnanharjoittajien hakemuksesta päättää kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta suurten polttolaitosten ilmaan johdettavien päästöjen vähentämiseksi (*valtioneuvoston päätös*). Päätöksellä määrätään toiminnanharjoittajiin kohdistuvasta yhteisestä velvoitteesta vähentää ilmaan johdettavia päästöjä lineaarisesti 1 päivän tammikuuta 2016 ja 30 päivän kesäkuuta 2020 välisenä aikana. Päätöksen edellytyksenä on, että päästöt ovat vuoden 2019 ja vuoden 2020 aikana enintään yhtä suuret tai pienemmät kuin jos näissä laitoksissa noudatettaisiin 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja. Päätöksessä määrätään päästövähennysten yksityiskohtaisesta kohdistumisesta kuhunkin laitokseen.

Valtioneuvoston päätöksellä laitokset vapautetaan päätöksen voimassaoloajaksi 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen päästöraja-arvojen noudattamisesta päätöksessä määrättyjen epäpuhtauksien osalta. Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen on viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2020 noudatettava ympäristöluvassa tämän lain nojalla päästöjen rajoittamiseksi annettuja lupamääräyksiä, kuitenkin vähintään tässä momentissa tarkoitettuja päästöraja-arvoja.

Valtioneuvoston päätöksessä määrätään laitosten päästöjen vuotuiset enimmäismäärät kunkin päätöksessä määrätyn epäpuhtauden osalta. Päätökseen on sisällytettävä teollisuuspäästädirektiivin 41 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan nojalla annetuissa Euroopan komission täytäntöönpanosäännöissä tarkoitetut tiedot.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä päätöksessä määrättävistä epäpuhtauksista, päätökseen merkittävistä tiedoista sekä päästöjen enimmäismäärien määräytymisperusteista ja laskemisesta.

102 §

Valtioneuvoston päätöksen soveltamisalaan kuuluvat laitokset

Valtioneuvoston päätös voi koskea vain sellaisia suuria polttolaitoksia, joille on myönnetty lupa toiminnan aloittamiseksi ennen 27 päivää marraskuuta 2002 sekä laitoksia, joiden ympäristölupahakemus oli kuulutettu ennen mainittua päivää ja joiden toiminta alkoi viimeistään 27 päivänä marraskuuta 2003.

Valtioneuvoston päätös voi koskea vain 98 §:n 1 momentissa tarkoitettua polttolaitosta kokonaisuudessaan.

Valtioneuvoston päätös ei voi koskea:

- 1) teollisuuspäästädirektiivin 33 ja 35 artiklassa tarkoitettuja laitoksia;
- 2) laitoksia, joihin sovelletaan tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin

2001/80/EY 4 artiklan 4 kohtaa;

3) laitoksia, jotka sijaitsevat jalostamoissa ja jotka käyttävät omaan kulutukseensa jalostamisjäännösten kaasutuksesta saatuja lämpöarvoltaan vähäisiä kaasuja tai raakaöljyn jalostamisesta saatuja tislaus- ja konversiojäännöksiä yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa.

Se, että päätöksessä tarkoitettu laitos 1 päivän tammikuuta 2016 jälkeen poistetaan käytöstä tai se ei enää kuulu tämän luvun soveltamisalaan, ei saa johtaa muiden suunnitelmaan kuuluvien laitosten vuosittaisten kokonaispäästöjen lisääntymiseen.

EPNDir 2001/80/EY tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta on kumottu EPNDir:llä 2010/75/EU teollisuuden päästöistä.

103 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen päästöraja-arvot ja päätöksen suhde ympäristölupaan

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen ympäristöluvassa on määrättävä päätöksen tarkoittamille epäpuhtauksille päätöksen voimassaolon ajan noudatettavat päästöraja-arvot. Jos kyse on 98 §:n 1 momentissa tarkoitetusta energiantuotantoyksiköiden yhdistelmästä, se on vahvistettava laitoksen ympäristöluvassa ja tällaiselle polttolaitokselle on määrättävä päästöraja-arvot.

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen ympäristölupa on päätöksen johdosta tarkistettava. Tarkistaminen voi koskea vain 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja, jollei 29 §:stä muuta johdu. Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.

Jos valtioneuvoston päätös poikkeaa laitoksen ympäristöluvasta, on noudatettava valtioneuvoston päätöstä.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Hakemuksen siirtymäsuunnitelmaksi voi tehdä toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho. Hakijan on toimitettava ympäristöministeriölle yksityiskohtaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa sen arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät päätöksen voimassaoloajalta eivät ylitä ja että laitokset noudattavat 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020.

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä Lupa- ja valvontavirastolta on pyydettävä lausunto. ([27.6.2025/817](#))

Jollei Euroopan komissio hyväksy valtioneuvoston päätöksen mukaista kansallista siirtymäsuunnitelmaa, päätöstä on muutettava ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komission hyväksyttäväksi.

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lupa- ja valvontavirastolle 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä. ([27.6.2025/817](#))

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi Lupa- ja valvontavirastolle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen. ([27.6.2025/817](#))

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista. ([27.6.2025/817](#))

Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksessä määrättyjen päästöjen enimmäismäärien toteutumista 3 momentissa tarkoitetun yhteenvedon perusteella. Jos ympäristöministeriö yhteenvedon tai muiden tietojen perusteella toteaa, että päästöjen enimmäismäärät ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ympäristöministeriön on pyydettävä asiasta selvitys siltä, joka on toimittanut suunnitelmaa koskevan hakemuksen.

106 §

Valtioneuvoston päätöksen muuttaminen

Ympäristöministeriö voi muuttaa valtioneuvoston päätöstä ympäristöministeriön, valvontaviranomaisen taikka toiminnanharjoittajien aloitteesta, jos päätöksessä tarkoitettu laitos poistetaan käytöstä, se ei enää täytä 102 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, laitoksen toiminnassa tapahtuu olennainen muutos tai päätökseen sisältyviä tietoja on muutoin tarkistettava.

Ympäristöministeriö voi tehdä valtioneuvostolle esityksen valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta tai peruuttamisesta, jos se on saamansa selvityksen perusteella todennut, että

päätöksen mukaisia päästöjen enimmäismääriä ei noudateta. Valtioneuvosto voi esityksen johdosta päättää siirtymäsuunnitelman muuttamisesta taikka suunnitelmaa koskevan päätöksen peruuttamisesta ja määräajasta, jonka kuluessa päätöksessä tarkoitettujen laitosten on noudatettava 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöjen raja-arvoja.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 104 §:n 2 momentissa säädetään kuulemisesta ja lausuntojen pyytämisestä.

Keskisuuret energiantuotantoyksiköt ja -laitokset

106 a § ([28.12.2017/1064](#))

Keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin ja -laitoksiin liittyvät määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *energiantuotantoyksiköllä* kattilaa, kaasuturbiinia, polttomoottoria tai mitä tahansa muuta teknistä laitetta, jossa polttoaineet hapetetaan, jotta näin syntyvää lämpöä voidaan käyttää;
- 2) *energiantuotantolaitoksella* yhtä tai useampaa samalla laitosalueella sijaitsevaa energiantuotantoyksikköä ja niiden toimintaan kiinteästi liittyviä muita toimintoja;
- 3) *olemassa olevalla energiantuotantoyksiköllä* energiantuotantoyksikköä, joka on otettu käyttöön ennen 20 päivää joulukuuta 2018 tai jolle on myönnetty ympäristölupa tai joka on rekisteröity ennen 19 päivää joulukuuta 2017 edellyttäen, että yksikkö on otettu käyttöön viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2018;
- 4) *uudella energiantuotantoyksiköllä* muuta kuin olemassa olevaa energiantuotantoyksikköä;
- 5) *kaasuturbiinilla* pyörivää konetta, joka muuntaa lämpöenergian mekaaniseksi työksi ja koostuu pääasiassa kompressorista, lämpölaitteesta, jossa polttoaine hapetetaan työaineen kuumentamiseksi, ja turbiinista;
- 6) *kaasumoottorilla* polttomoottoria, joka toimii ottosyklin mukaisesti ja käyttää kipinäsytytystä polttoaineen polttamiseen;
- 7) *dieselmootorilla* polttomoottoria, joka toimii dieselsyklin mukaisesti ja käyttää puristussytytystä polttoaineen polttamiseen;
- 8) *jalostamopolttoaineella* raakaöljyn jalostamisen tislaus- ja konversiovaiheesta saatavia kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia poltettavia aineita, mukaan lukien jalostamon polttokaasu, synteesikaasu, jalostamon öljyt ja öljykoksi.

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, energiantuotantoyksikköön, jossa käytetään kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta ja jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 50 megawattia (*keskisuuri energiantuotantoyksikkö*), sekä energiantuotantolaitokseen, johon kuuluu yksi tai useampi keskisuuri energiantuotantoyksikkö (*keskisuuri energiantuotantolaitos*), sovelletaan 106 a–106 e §:ää.

Lain 106 a–106 e §:ää sovelletaan myös uuteen keskisuureen energiantuotantoyksikköön, joka kuuluu sellaiseen 106 c §:ssä tarkoitettuun kokonaisuuteen, jonka yhteenlaskettu polttoaineteho on vähintään 50 megawattia, mutta johon ei sovelleta suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä.

Lain 106 a–106 e §:ää ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan suuria polttolaitoksia koskevia säännöksiä;
- 2) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan jätteen polttamista koskevia säännöksiä;
- 3) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joihin sovelletaan liikkuviin työkonisiin asennettavien polttomoottoreiden pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen rajoittamista koskevia säännöksiä;
- 4) keskisuuriin maatilojen energiantuotantoyksiköihin, joiden kokonaispolttoaineteho on enintään 5 megawattia ja joiden polttoaineena käytetään yksinomaan muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 9 artiklan a alakohdassa tarkoitettua siipikarjan käsittelemätöntä lantaa;
- 5) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, joissa palamisessa syntyviä kaasumaisia tuotteita käytetään esineiden tai aineiden suoraan lämmitykseen, kuivaukseen tai muuhun käsittelyyn;
- 6) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, jotka käyttävät palamisessa syntyviä kaasumaisia tuotteita suoraan kaasulämmitykseen, jota käytetään sisätilojen lämmittämiseen työolojen parantamiseksi;
- 7) jälkipolttoyksiköihin, jotka on suunniteltu puhdistamaan teollisten prosessien poistokaasuja polttamalla ja joita ei käytetä itsenäisinä energiantuotantoyksikköinä;

- 8) ajoneuvon, aluksen tai ilma-aluksen käyttövoiman tuottamiseen käytettäviin teknisiin laitteisiin;
- 9) merialueella olevilla lautoilla käytettäviin kaasuturbiineihin, kaasumoottoreihin eikä dieselmoottoreihin;
- 10) katalyyttisiä krakkauskatalyyttejä regeneroiviin laitteisiin;
- 11) laitteisiin, joilla rikkivety muunnetaan rikiksi;
- 12) kemianteollisuudessa käytettäviin reaktoreihin;
- 13) koksamoihin;
- 14) Cowperin ilmakuumentimiin;
- 15) krematorioihin;
- 16) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin, jotka käyttävät jalostamopolttoaineita yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa energiantuotantoon öljyn- ja kaasunjalostamoissa;
- 17) selluntuotantolaitosten soodakattiloihin;
- 18) keskisuuriin energiantuotantoyksiköihin liittyvään tutkimukseen, kehittämiseen ja testaukseen;
- 19) 31 §:ssä tarkoitettuun koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan.

106 c § [\(28.12.2017/1064\)](#)

Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirasto. [\(27.6.2025/817\)](#)

Polttoainetehon yhteenlaskusääntöä sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuun kokonaisuuteen kuuluvien energiantuotantoyksiköiden päästöraja-arvojen määrittämiseen, savukaasupäästöjen määräaikaismittausten aikaväliin sekä käyttötuntien laskentaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin yhteenlaskusäännön soveltamisesta.

106 d § [\(28.12.2017/1064\)](#)

Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta. [\(27.6.2025/817\)](#)

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta. [\(27.6.2025/817\)](#)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnetyistä poikkeuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi*, 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä. [\(27.6.2025/817\)](#)

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan, mitä 12 luvussa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta sekä mainituissa momenteissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

106 e § [\(27.6.2025/817\)](#)

Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen viranomaisen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisia keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja sen liitteessä 1 tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

Jätteenpolttolaitokset ja jätteen rinnakkaispolttolaitokset

107 § Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, jätteenpolttolaitokseen ja jätteen rinnakkaispolttolaitokseen, jossa poltetaan kiinteää tai nestemäistä jätettä, sovelletaan 108–110 §:ää.

Lain 108–110 §:ää ei kuitenkaan sovelleta:

1) kaasutus- tai pyrolyysilaitokseen, jos jätteen lämpökäsittelyssä syntyvät kaasut tai nesteet käsitellään ennen niiden polttamista niin, että niiden polttaminen aiheuttaa vähemmän päästöjä kuin aiheutuu poltettaessa sellaisia markkinoilla saatavilla olevia vähiten saastuttavia polttoaineita, joita voitaisiin polttaa laitoksessa, ja jos muiden päästöjen kuin typen oksidien, rikin oksidien ja pölyn osalta polttaminen ei aiheuta enempää päästöjä kuin jätteen poltto tai rinnakkaispoltto; ([4.4.2025/144](#))

2) laitokseen, jossa poltetaan ainoastaan seuraavia jätteitä:

- a) maa- ja metsätalouden kasviperäinen jäte;
- b) elintarviketeollisuuden kasviperäinen jäte, jos jätteen polttamisessa syntyvä lämpö hyödynnetään;
- c) ensiömassan tuotannon tai massasta valmistettavan paperin tuotannon yhteydessä syntyvä kuituainetta sisältävä kasviperäinen jäte, jos jäte poltetaan tuotantopaikalla jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa ja syntyvä lämpö hyödynnetään;
- d) puujäte, lukuun ottamatta sellaista rakennus-, purku- ja muusta toiminnasta peräisin olevaa puujätettä, joka voi puunsuoja-ainekäsittelyn tai pinnoituksen seurauksena sisältää halogenoituja orgaanisia yhdisteitä tai raskasmetalleja;
- e) korkkijäte;

f) radioaktiivinen jäte;

g) eläinten ruhot, joita poltetaan siten kuin niiden käsitlemisestä säädetään sivutuoteasetuksessa; ([9.11.2018/881](#))

h) offshorelaitoksilla tapahtuvasta öljyn ja kaasun etsimisestä ja hyödyntämisestä syntyvä jäte, joka poltetaan näillä laitoksilla;

3) koelaitokseen, jota käytetään tutkimukseen ja testaukseen polttoprosessin kehittämiseksi ja jossa poltetaan jätettä alle 50 tonnia vuodessa; ([9.11.2018/881](#))

4) sellaiseen tuotantoeläinten lannan tai liha-luujauhon polttoainekäyttöön, johon sovelletaan 221 c–221 f §:ää. ([22.6.2022/490](#))

108 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) jätteenpolttolaitoksella yksikköä, joka on tarkoitettu jätteiden lämpökäsittelyyn, riippumatta siitä, hyödynnetäänkö poltossa syntyvä lämpö vai ei, siten, että jäte poltetaan hapettamalla tai käytetään pyrolyysiä, kaasutusta tai plasmakäsittelyä taikka muuta lämpökäsittelyä, jos käsittelyssä syntyvät aineet tämän jälkeen poltetaan;

2) jätteen rinnakkaispolttolaitoksella yksikköä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tuottaa energiaa tai aineellisia tuotteita ja jossa käytetään jätettä vakinaisena tai lisäpolttoaineena taikka jossa jätettä lämpökäsitellään sen loppukäsitlemiseksi polttamalla jäte hapettamalla tai käyttämällä pyrolyysiä, kaasutusta tai plasmakäsittelyä taikka muuta lämpökäsittelyä, jos käsittelyssä syntyvät aineet tämän jälkeen poltetaan.

Laitosta pidetään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna jätteenpolttolaitoksena myös, jos jätteen rinnakkaispoltto toteutetaan niin, että laitoksen pääasiallinen tarkoitus on pikemmin jätteiden lämpökäsittely kuin energian tai aineellisten tuotteiden tuottaminen.

Jos jätteen lämpökäsittelyssä käytetään muita prosesseja kuin hapetus, jätteenpolttolaitokseen ja jätteen rinnakkaispolttolaitokseen kuuluvat sekä polttoprosessi että sitä edeltävä muu lämpökäsittelyprosessi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä laitokseen kuuluvista yksiköistä, laitteista, rakenteista ja muista niihin rinnastettavista seikoista.

109 § ([10.4.2015/423](#))

Polttoainetehon yhteenlaskemissääntö jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa

Jätteen rinnakkaispolttolaitoksen polttoainetehon määrittämisessä noudatetaan 98 §:n mukaista yhteenlaskemissääntöä.

110 §

Toiminta poikkeuksellisissa tilanteissa

Jos jätteenpolttolaitoksen tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksen puhdistuslaitteiden toiminnassa ilmenee häiriöitä, toiminnanharjoittajan on rajoitettava laitoksen toimintaa tai keskeytettävä se mahdollisimman nopeasti, kunnes tavanomainen toiminta voi jatkua.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä jätteenpolttolaitoksen ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksen toiminnasta poikkeuksellisissa käyttöolosuhteissa.

Kaivannaistoiminnan jätehuolto

111 §

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, kaivannaistoimintaan sovelletaan 112–115 §:ää.

112 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kaivannaistoiminnalla* kaivostoimintaa, sitä valmistelevaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamoa, kivenlouhimoa, muuta kivenlouhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotantoa;
- 2) *kaivannaisjätteellä* kallio- tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaanisen tai epäorgaanisen aineksen irrotuksessa taikka sen varastoinnissa tai rikastuksessa syntyvää jätettä;
- 3) *rikastuksella* mineraalivarojen käsittelyä mineraalien erottamiseksi, ei kuitenkaan sulatusprosesseja tai metallurgisia prosesseja tai muita niihin rinnastettavia toimintoja;
- 4) *kaivannaisjätteen jätealueella* kaivannaisjätteen sijoittamiseen käytettävää aluetta;
- 5) *suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavalla kaivannaisjätteen jätealueella* kaivannaisjätteen jätealuetta, josta voi virheellisen toiminnan tai sen rakenteellisen vakauden tai siihen sijoitetun vaarallisen jätteen tai ympäristölle tai terveydelle vaarallisen kemikaalin vuoksi aiheutua merkittävää vaaraa terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kaivannaisjätteen jätealueen määrittelystä jätealueesta aiheutuvan vaaran sekä siihen sijoitettavien kaivannaisjätteiden alkuperän, laadun ja sijoittamisen keston perusteella. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä myös jätealueesta aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran arvioinnista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös kaivannaistoiminnan, kaivannaisjätteen ja rikastuksen määrittelemiseksi.

113 §

Kaivannaisjätettä koskevat määräykset

Kaivannaistoimintaa koskevassa ympäristöluvassa tai 119 §:n mukaisen ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteestä sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Kaivannaisjätteen jätealueen luvassa on annettava tarpeelliset määräykset jätealueen perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta sekä määräykset suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen sisäisestä pelastussuunnitelmasta.

114 §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma luvanvaraisesta tai 119 §:n mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivannaistoiminnasta, jossa syntyy kaivannaisjätettä. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvita, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyy maa- ja vesirakentamiseen.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämisestä, kaivannaisjätteen jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen loppukäsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Tällöin ympäristölupaa on muutettava siten kuin 89 §:ssä säädetään tai ilmoitusta koskevaa

päätöstä on tarkistettava. Jos toiminta kuitenkin muuttuu olennaisesti, sovelletaan, mitä 29 §:ssä säädetään.

115 §

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet

Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on oltava selvillä jätealueesta aiheutuvasta suuronnettomuuden vaarasta sekä huolehdittava jätealueen suunnittelusta, perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta siten, että suuronnettomuudet ehkäistään.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavasta kaivannaisjätteen jätealueesta on laadittava toimintaperiaateasiakirja sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma. Niiden laatimisessa on otettava huomioon jätealueesta aiheutuva suuronnettomuuden vaara. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa on esitettävä toimet, joilla torjutaan mahdollisen onnettomuuden vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi ja varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen, sekä toimet, joilla varoitetaan väestöä ja ilmoitetaan viranomaisille. Pelastussuunnitelmaan on sisällytettävä selvitys toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Suunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava vähintään kolmen vuoden välein sekä ilmoitettava tästä valvontaviranomaisille. Toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä sekä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja sen toimittamisesta valvontaviranomaisille annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on nimettävä palveluksessaan oleva vastuhenkilö huolehtimaan siitä, että kaivannaisjätteen jätealueella toimitaan toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on tiedotettava suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevista turvallisuustoimista sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kaivannaisjätteen jätealueella aiheutunut suuronnettomuus voi vaikuttaa. Tiedot turvallisuustoimista on päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein ja merkittävistä muutoksista on tiedotettava. Tiedottamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Mitä 1–4 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain 30–32 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

10 a luku [\(19.12.2018/1166\)](#)

Yleinen ilmoitusmenettely

115 a § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomainen

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta, josta säädetään tämän lain liitteessä 4.

Ilmoitus tehdään sille 3 ja 4 momentissa säädetylle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan. Ilmoitus on tehtävä vähintään 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitus on lisäksi tehtävä 89 §:n mukaisesta muuttamisesta ja ilmoituksenvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävästä tai muusta toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä ilmoituspäätöstä toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoituksen liitteen 4 kohdan 2 alakohdassa b ja kohdassa 3 tarkoitetuista toiminnoista sekä muista liitteen 4 toiminnoista, jos niissä on kyse sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta. [\(27.6.2025/817\)](#)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee muun kuin 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Toiminnan muuttamista koskeva ilmoitus tehdään sille viranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluu käsitellä vastaavaa uutta toimintaa koskeva ilmoitus.

115 b § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Ilmoituksen sisältö ja täydentäminen

Ilmoituksessa on oltava ilmoituksen käsittelyn kannalta tarpeelliset ja sitovat tiedot toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekemisestä sekä siihen liitettävistä ilmoituksen käsittelyn kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Ilmoituksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Ilmoituksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Jos ilmoitus on puutteellinen, hakijalle on varattava tilaisuus täydentää ilmoitusta viranomaisen asettamassa määräajassa. Jos ilmoitusta ei täydennetä asetetussa määräajassa tai ilmoitus on edelleen puutteellinen täydentämisen jälkeenkin, ilmoitus jätetään tutkimatta eikä toimintaa saa aloittaa.

115 c § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Toiminnan aloittaminen

Ilmoituksenvaraista toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin ilmoituksen tekemisestä on kulunut 120 vuorokautta. Ilmoituksen käsittelevä viranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia toiminnan aloittamisen mainittua määräaikaa aikaisemmin.

Toimintaa ei saa aloittaa, jos ilmoitus on 29 a §:n perusteella ohjattu lupakäsittelyssä ratkaistavaksi tai jos viranomainen tekee päätöksen tutkimatta jättämisestä 115 b §:n nojalla. Toimintaa ei myöskään voi aloittaa, jos viranomainen tekee ilmoituksen johdosta toiminnan kieltävän päätöksen.

115 d § [\(27.11.2020/905\)](#)

Viranomaisen päätös ilmoitusasiassa

Viranomaisen on tehtävä 115 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen johdosta päätös (*ilmoituspäätös*). Ilmoituspäätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Viranomaisen on ilmoituspäätöstä tehdessään varmistettava, että toiminnassa noudatetaan, mitä tässä laissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä säädetään toiminnan sijoittumisesta, päästöistä ja niiden ehkäisemisestä, jätteistä sekä toiminnan päästöjen ja vaikutusten tarkkailusta. Päätöstä harkittaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään, sekä otettava huomioon ilmoituksesta annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä se, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Toiminnan sallivan ilmoituspäätöksen edellytyksenä on, että toiminnasta ei, annettavat määräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaiden kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttilaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja koltta-alueella.

Pilaantumisen ehkäisemisestä ilmoituspäätöksessä annettaviin määräyksiin sovelletaan, mitä 52 §:ssä säädetään lupamääräyksistä. Päästöjen tarkkailusta sekä niiden tulosten ja muiden valvontaa varten annettavien tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle annettaviin määräyksiin sovelletaan, mitä 62 §:ssä säädetään seuranta- ja tarkkailumääräyksistä.

Hallintomenettely ilmoitusasioissa

Ilmoituksen käsittelyssä ja ilmoituspäätöksen tekemisessä on noudatettava, mitä:

- 1) hakijan neuvonnasta säädetään 39 a §:ssä;
- 2) lausunnon pyytämisestä säädetään 42 §:ssä, jos se on tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi tai yleisen edun valvomiseksi;
- 3) asianosaisten kuulemisesta säädetään 43 §:ssä;
- 4) lupahakemuksen tiedoksiantamisesta ja lupahakemuksesta tiedottamisesta säädetään 44 §:ssä, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto ilmoituksesta voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin ilmoituksen tekijän oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ja tiedottamista ei tarvita;
- 5) lupapäätöksen sisällöstä säädetään 83 §:n 1 momentissa;
- 6) lupapäätöksen tiedoksiantamisesta säädetään 85 §:n 1 momentissa;
- 7) lupapäätöksestä tiedottamisesta säädetään 85 §:n 2 momentissa, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto päätöksestä voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedottamista ei tarvita;
- 8) lupapäätöksen lähettämisestä ja lupapäätöksestä ilmoittamisesta säädetään 85 §:n 3 momentissa; [\(25.11.2022/963\)](#)
- 9) viranomaisten yhteistyöstä lupa-asian käsittelyssä säädetään 44 b §:ssä. [\(25.11.2022/963\)](#)
[\(12.4.2019/504\)](#)

Ilmoituspäätökseen sovelletaan lisäksi, mitä 87 §:ssä säädetään luvan voimassaolosta, 88 §:ssä luvan raukeamisesta, 89 §:ssä luvan muuttamisesta, 92 §:ssä luvan selventämisestä ja 93 §:ssä luvan peruuttamisesta. Ilmoituksenvaraisen toiminnan lopettamiseen sovelletaan, mitä 94 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään toiminnan lopettamisesta, ja toiminnan lopettamisen varalta annettaviin määräyksiin, mitä 94 §:n 3 momentissa säädetään määräysten antamisesta.

Ilmoituspäätöksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Toiminnan rekisteröinti

116 § [\(27.11.2020/905\)](#)

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Tämän lain liitteessä 2 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Rekisteröitävää toimintaa koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään 10 §:n nojalla.

Rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä mainitun liitteen 1 kohdassa tarkoitetun keskisuuren energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Muusta mainitussa liitteessä tarkoitettua toiminnasta rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä toiminta 60 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä.

Jos rekisteröinti-ilmoitus on puutteellinen, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydettävä toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tällöin 2 momentissa säädetty rekisteröintiä koskevat määräajat lasketaan siitä päivästä, jona rekisteröinti-ilmoitus täyttää säädetyt sisältövaatimukset.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomainen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle. [\(27.6.2025/817\)](#)

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 2 että 4 momentissa tarkoitettua, rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröinti-ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä, ilmoituksenvaraisesta eikä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta.

117 §

Rekisteröinti-ilmoituksen sisältö ja viranomaisen ilmoitus rekisteröinnistä

Edellä 116 §:ssä tarkoitettussa ilmoituksessa on oltava rekisteröintiä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta, toiminnasta ja sen sijainnista sekä vaikutuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä. Viranomainen ilmoittaa toiminnan rekisteröinnistä viipymättä ilmoituksen tekijälle.

12 luku

Kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely **[\(19.12.2018/1166\)](#)**

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena. [\(27.6.2025/817\)](#)

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 202 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitetun Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta. [\(27.6.2025/817\)](#)

Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä tai toimintaa aloittaa, ennen kuin ilmoituksen tekemisestä on kulunut 30 vuorokautta tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätty tätä lyhyempi aika. Ilmoituksen käsittelevä viranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia toimenpiteeseen ryhtymisen tai toiminnan aloittamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen tekemisestä.

119 § [\(12.4.2019/504\)](#)

Koeluonteinen toiminta

Edellä 31 §:ssä tarkoitettusta koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus sähköisesti lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää ilmoituksen paperisena.

120 § ([19.12.2018/1166](#))

Poikkeuksellinen tilanne muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen, ilmoituksenvarainen tai rekisteröitävä, aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

121 §

Kuuleminen

Edellä 118 ja 119 §:n mukaisen ilmoituksen vireilläolosta on ilmoitettava ja asianosaisia on kuultava siten kuin hallintolaissa säädetään, jos ilmoitettu toiminta saattaa olennaisesti vaikuttaa yleisiin tai yksityisiin etuihin. Edellä 120 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vireilläolosta on ilmoitettava ja asianosaisia kuultava vastaavasti, jos siihen on erityistä syytä.

122 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisen on 118–120 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen johdosta annettava päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Lisäksi 119 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on tarvittaessa annettava tarpeelliset määräykset 59 §:ssä tarkoitetusta vakuudesta ja sen asettamisesta. Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille. ([22.6.2022/490](#))

Viranomainen voi kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin. ([12.4.2019/504](#))

Viranomainen voi 1 momentissa tarkoitettujen määräysten lisäksi 120 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa hyväksyä määräämillään ehdoilla välttämättömän lyhytaikaisen poikkeamisen tähän lakiin tai jätelakiin perustuvasta velvollisuudesta. Poikkeamisesta ei saa aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa.

Määräyksistä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseksi säädetään 14 luvussa ja määräyksistä vesistön merkittävän pilaantumisen tai luontovahingon korjaamiseksi 176 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 118–120 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä, tekemisestä ja käsittelystä sekä päätöksen sisällöstä.

123 § ([19.12.2018/1166](#))

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa, ilmoituspäätöstä tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle taikka Lupa- ja valvontavirastolle, jos Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimintaan ympäristöluvan tai antaa ilmoituspäätöksen taikka 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen tekemisen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana. ([27.6.2025/817](#))

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös ja annettava tarpeelliset määräykset toiminnan palauttamiseksi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiseksi sekä tilanteesta aiheutuvan haitan ja vaaran poistamiseksi ja samalla asetettava määräaika, johon mennessä tämä on tehtävä. Lisäksi on tarvittaessa annettava toiminnan harjoittajan suunnitelman ja muun tiedon perusteella väliaikaiset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Määräyksistä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseksi säädetään 14 luvussa ja määräyksistä vesistön merkittävän pilaantumisen tai luontovahingon korjaamiseksi 176 §:ssä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai Lupa- ja valvontaviraston on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteestaan vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

([27.6.2025/817](#))

13 luku

Korvaukset

124 § Sovellettavat säännökset

Sen lisäksi, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa ([737/1994](#)) säädetään, vesistön pilaantumista koskevaan korvausasiaan sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään.

Mitä tässä luvussa säädetään vesistöstä, koskee myös ojaa, lähdetä, keinotekoista vesialuetta ja vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua noroa.

125 § ([10.4.2015/423](#)) Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä

Myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä tämän lain 87 §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta.

126 § ([27.6.2025/817](#)) Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, Lupa- ja valvontavirasto voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

127 § Vakuuden asettaminen

Edellä 126 §:ssä tarkoitettussa lupapäätöksessä muu hakija kuin valtio, kunta tai kuntayhtymä on velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimintaan ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, lupaviranomaisen määräämässä ajassa hyväksyttävä vakuus 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen korvaamisesta. Vakuuden asettamiseen, sen määrän tarkistamiseen ja vakuuden vapauttamiseen sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 20 §:ssä säädetään.

128 §

Muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisu korvausasian käsittelemisestä

Jos muutoksenhakutuomioistuimella on muutettava ympäristölupapäätöstä siten, että korvausta koskevaa ratkaisua on tarpeen muuttaa, tuomioistuimen on siirrettävä korvauskysymys kokonaan tai osittain lupaviranomaisen käsiteltäväksi, jollei se voi itse muuttaa korvausratkaisua.

129 § ([27.6.2025/817](#))

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitetusta toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitetun vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, Lupa- ja valvontavirasto käsittelee sen erillisenä asiana.

130 § ([27.6.2025/817](#))

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia Lupa- ja valvontavirastolle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely kärjäoikeudessa

Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on vireillä lupaviranomaisessa.

Kärjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Lupa- ja valvontaviraston on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos kärjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu. ([27.6.2025/817](#))

Kärjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta Lupa- ja valvontavirastolle. ([27.6.2025/817](#))

Kärjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuimella voivat pyytää lausunnon Lupa- ja valvontavirastolta, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta. ([27.6.2025/817](#))

132 §

Vesilain soveltaminen korvausasian käsittelyyn

Lupaviranomainen voi määrätä hankittavaksi erityistä selvitystä korvausasian ratkaisemiseksi. Selvityksen hankkimiseen sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 16 §:ssä säädetään.

Korvausasiaan sovelletaan lisäksi, mitä vesilain 13 luvun 16–18 §:ssä säädetään.

14 luku

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen

133 §

Maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuus

Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden (*pilaantunut alue*) siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Jos maaperän pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai täyttämään puhdistamisvelvollisuuttaan ja jos pilaantuminen on tapahtunut alueen haltijan suostumuksella tai hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää alueen tila sitä hankkiessaan, on alueen haltijan puhdistettava alueen maaperä siltä osin kuin se ei ole ilmeisen kohtuutonta. Alueen haltija vastaa samoin edellytyksin myös pilaantuneen pohjaveden puhdistamisesta, jos pilaantuminen on johtunut kyseisen alueen maaperän pilaantumisesta.

Jollei pilaantuneen alueen haltijaa voida velvoittaa puhdistamaan pilaantunutta maaperää, kunnan on selvitettävä maaperän puhdistamistarve ja puhdistettava maaperä.

134 §

Velvollisuus ilmoittaa pilaantumisen vaarasta

Jos maaperään tai pohjaveteen on päässyt jätettä tai muuta ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan välittömästi ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle. ([27.6.2025/817](#))

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvastuusta, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään. ([27.6.2025/817](#))

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamistarpeen arvioinnissa on otettava huomioon pilaantuneen alueen, sen ympäristön ja pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö sekä pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri maankäyttötarkoitukset huomioon ottaen suurimmista sallituista maaperässä olevien haitallisten aineiden pitoisuuksista sekä haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arvioimiseksi.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. ([27.6.2025/817](#))

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään. ([27.6.2025/817](#))

Viranomaisen voi 1 momentissa tarkoitetussa päätöksessään samalla määrätä muista tarpeellisista toimista, joihin on ryhdyttävä ympäristön tilan palauttamiseksi ennalleen tai aiheutuneen haitan vähentämiseksi tai poistamiseksi. Jos pohjavesi on merkittävästi pilaantunut, viranomaisen on määrättävä puhdistamisesta vastuussa oleva ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa ([383/2009](#)) tarkoitettuihin korjaaviin toimiin.

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa. ([27.6.2025/817](#))

Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

139 §

Selontekovelvollisuus maa-alueen luovutuksen yhteydessä

Maa-alueen luovuttajan tai vuokraajan on esitettävä uudelle omistajalle tai haltijalle käytettävissä olevat tiedot alueella harjoitetusta toiminnasta sekä jätteistä tai aineista, jotka saattavat aiheuttaa tai ovat aiheuttaneet maaperän tai pohjaveden pilaantumista, sekä alueella mahdollisesti tehdyistä tutkimuksista tai puhdistustoimenpiteistä.

15 luku

Ympäristön tila

140 §

Pintavesien laatu

Kaikessa toiminnassa on tavoiteltava sellaista pintavesien laatua, jossa vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun pintavesien laadun turvaamiseksi ympäristönlautuvaatimukset, jotka voivat koskea vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden pitoisuutta pintavedessä, sedimentissä tai eliöstössä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös ympäristönlautuvaatimuksia koskevista poikkeuksista, jos se on tarpeen Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.

Vesien kemialliselle ja ekologiselle tilalle asetetuista ympäristötavoitteista ja niistä poikkeamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja sen nojalla.

141 § Ilmanlaatu

Kaikessa toiminnassa on tavoiteltava sellaista ilmanlaatua, jossa vaarallisia tai haitallisia aineita tai yhdisteitä ei esiinny terveyshaittaa tai merkittäviä muita 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja seurauksia aiheuttavina määrinä ilmassa tai laskeumassa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun ilmanlaadun turvaamiseksi ympäristönlautuvaatimukset ja -tavoitteet, jotka voivat koskea vaarallisten tai haitallisten aineiden tai yhdisteiden määriä ilmassa taikka laskeumassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös ympäristönlautuvaatimuksia koskevista poikkeuksista, jos se on tarpeen Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.

Lisäksi tässä luvussa säädetään 1 momentissa tarkoitetun ilmanlaadun turvaamiseksi kansalliset päästövähennysvelvoitteet sekä muita päästökattodirektiivin täytäntöönpanoon liittyviä velvoitteita. Niitä sovellettaessa on noudatettava, mitä päästökattodirektiivin 3 artiklassa säädetään määritelmistä. ([18.1.2019/49](#))

142 § Ääniympäristön laatu

Kaikessa toiminnassa on tavoiteltava sellaista ääniympäristön laatua, jossa vaarallista tai haitallista ääntä (melu) ei esiinny terveyshaittaa tai merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa aiheuttavassa määrin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun ääniympäristön laadun turvaamiseksi ympäristönlautuvaatimukset ja -tavoitteet. Vaatimukset ja tavoitteet voivat olla erilaisia eri melulähdetyypeille ja eri alueille ja ne voidaan kohdistaa vain määrättyihin ajanjaksoihin.

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Lupa- ja valvontavirasto huolehtii osaltaan ympäristön tilan seurannasta alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. [\(27.6.2025/817\)](#)

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään kunnan seurantavelvollisuudesta, pääkaupunkiseudulla ympäristön tilan seurantaan kuuluvasta ilmanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuruisten hiukkasten (*pienhiukkaset*) pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitetulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-asemalla kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioimiseksi. Tähän tarkoitukseen käytettävien kaupunkitausta-asemien lukumäärää on pääkaupunkiseudulla ja muualla Suomessa tarvittaessa tarkistettava, jotta se vastaa ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/50/EY, jäljempänä *ilmanlaatudirektiivi*, edellytettyä väestömäärään perustuvaa vähimmäislukumäärää. [\(3.3.2023/283\)](#)

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa päästökattodirektiivin 9 artiklan mukaisesta ilmaan joutuvien päästöjen aiheuttamien haitallisten ekologisten muutosten seurannasta pintavesissä osana 7 momentissa tarkoitettua seurantaa. Luonnonvarakeskus huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta metsämailla ja Ilmatieteen laitos huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta otsonin kuormituksen osalta. Ympäristöministeriö teettää mainitun artiklan mukaisen seurannan suomailla. Seurannan järjestämisessä noudatetaan, mitä päästökattodirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään. [\(27.6.2025/817\)](#)

Edellä 3 momentissa tarkoitetun seurannan lisäksi Ilmatieteen laitos ja Suomen ympäristökeskus huolehtivat myös niille erikseen muualla lainsäädännössä säädetyistä ympäristön tilan seurantaan liittyvistä tehtävistä.

Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Niistä on lisäksi toimitettava tietoja Euroopan unionille siten kuin Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristön tilan seurannan järjestämisestä, seuranta- ja arviointimenetelmistä ja niiden laatutavoitteista sekä seurantatietojen julkistamisesta, niistä tiedottamisesta ja niiden toimittamisesta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään sekä niiden toimittamisesta Euroopan unionille.

Vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvästä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan seurannasta ja seurantatiedoista tiedottamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon

järjestämisestä annetussa laissa ja sen nojalla.

144 §

Ilmanlaadun turvaaminen kunnassa ([18.1.2019/49](#))

Kunnan on käytettävissä olevin keinoin turvattava hyvä ilmanlaatu alueellaan ottaen huomioon 141 §:ssä tarkoitetut ympäristölaatuvaatimukset ja -tavoitteet.

Kunta voi ilmanlaadun turvaamiseksi laadittujen 145 ja 146 §:n mukaisten suunnitelmien toimeenpanemiseksi antaa muiden kuin luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen rajoittamista ja keskeyttämistä koskevia määräyksiä. Luvanvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentämisestä sekä ennalta arvaamatta ilmenevän ilman merkittävän pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään erikseen.

145 § ([9.12.2016/1068](#))

Ilmansuojelusuunnitelma

Jos ilman epäpuhtauksille 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on laadittava keskipitkän tai pitkän aikavälin ilmansuojelusuunnitelma raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi. Ilmansuojelusuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos kyse on 148 §:ssä tarkoitetusta hengitettävälle hiukkasille (PM₁₀) säädettyjen raja-arvojen ylityksestä tai sen vaarasta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman myös otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi. Jos kyse on 211 a §:n tarkoittamasta merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta raja-arvon ylityksestä, sovelletaan, mitä mainitussa pykälässä säädetään toisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa laadittavista yhteisistä suunnitelmista sekä muusta yhteistyöstä toisten jäsenvaltioiden ja muiden valtioiden kanssa. ([3.3.2023/283](#))

Ilmansuojelusuunnitelman tulee sisältää tiedot ilmanlaadun heikkenemisestä sekä liikenteeseen ja muihin päästöjä aiheuttaviin toimintoihin kohdistuvat tarvittavat toimet ilmanlaadun parantamiseksi. Suunnitelmaan on sisällytettävä tarpeen mukaan myös toimia ilman epäpuhtauksille herkkien väestöryhmien suojelemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmansuojelusuunnitelman sisällöstä.

Jos useampi kuin yksi ilman epäpuhtauksille 141 §:n nojalla säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on tarpeen mukaan laadittava kaikki kyseessä olevat raja-arvot huomioon ottava yhtenäinen ilmansuojelusuunnitelma.

Kunnan on osana suunnitelman laatimista arvioitava tarve soveltaa kyseisen kunnan alueella sijaitseviin keskisuuriin energiantuotantolaitoksiin keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä säädettyjä päästöraja-arvoja tiukempia raja-arvoja, jos kyseisten raja-arvojen soveltaminen auttaisi tehokkaasti ja huomattavasti parantamaan ilmanlaatua. Arvioinnissa on

otettava huomioon mainitun direktiivin 6 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun Euroopan komission järjestämän tietojenvaihdon tulokset. ([28.12.2017/1064](#))

146 §

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma

Jos rikkidioksidin tai typpidioksidin 141 §:n nojalla säädetty varoituskynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä, kunnan on laadittava lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ylityksen aiheuttaman vaaran vähentämiseksi ja ylityksen keston lyhentämiseksi. Otsonin varoituskynnyksen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä kunnan tulee laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma ainoastaan, jos siten voidaan vähentää ylityksen vaaraa, kestoja tai vakavuutta. Harkintansa mukaan kunta voi laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman myös raja-arvon alittamiseksi ja raja-arvon ylityksen keston lyhentämiseksi sekä otsonin tavoitearvojen saavuttamiseksi. Jos kyse on 211 a §:n tarkoittamasta merkittävän kaukokulkeuman vuoksi aiheutuneesta varoituskynnyksen ylityksestä, sovelletaan, mitä mainitussa pykälässä säädetään toisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa laadittavista yhteisistä suunnitelmista ja muusta yhteistyöstä toisten jäsenvaltioiden ja muiden valtioiden kanssa. ([3.3.2023/283](#))

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tulee sisältää 145 §:ssä säädettyä vastaavat tiedot sekä 145 §:ssä säädettyä vastaavat tarvittavat toimet, joilla ilmanlaatuun voidaan vaikuttaa mahdollisimman lyhyessä ajassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman sisällöstä.

147 § ([29.4.2016/327](#))

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydettävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. ([27.6.2025/817](#))

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle. ([27.6.2025/817](#))

Suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 3 ja 4 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Kunnan on toimitettava vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle. ([27.6.2025/817](#))

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Alueella, jolla hengitettäville hiukkasille (PM₁₀) 141 §:n nojalla säädetty raja-arvot ylittyvät katujen ja teiden talvikunnossapitoon liittyvästä hiekoituksesta tai suolauksesta aiheutuvan hiukkaskuormituksen vuoksi, kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman sijasta selvityksen ylityksestä, sen syistä ja toimista pitoisuuksien pienentämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin selvityksen sisällöstä.

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja Lupa- ja valvontavirastolta pyydettävästä lausunnosta. ([27.6.2025/817](#))

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä. ([27.6.2025/817](#))

149 § ([18.1.2019/49](#))

Kansalliset päästövähennysvelvoitteet

Ihmisen toiminnasta peräisin olevia rikkidioksidin (SO₂), typenoksidien (NO_x), haihtuvien orgaanisten yhdisteiden lukuun ottamatta metaania (NMVOC), ammoniakkin (NH₃) ja pienhiukkasten (PM_{2,5}) päästöjä on päästökattodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan tarkoittamilla alueilla vähennettävä vuosina 2020–2029 ja vuodesta 2030 alkaen noudattaen, mitä mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa ja liitteessä II säädetään.

Kansalliset päästövähennysvelvoitteet eivät kuitenkaan koske:

- 1) ilma-aluksista laskeutumis- ja lentoonlähtöjakson ulkopuolella vapautuvia päästöjä;
- 2) kansainvälisen meriliikenteen aiheuttamia päästöjä; ja
- 3) päästökattodirektiivin 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja maatalouden typenoksidien ja muiden haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kuin metaanin päästöjä.

Kansallisten päästövähennysvelvoitteiden soveltamisalaan kuuluvia päästöjä on vähennettävä noudattaen, mitä päästökattodirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään lineaarisesta ja muusta kuin lineaarisesta vähennyspolusta sekä niistä poikkeamisesta. Muu kuin lineaarinen vähennyspolku ja syyt sen käytölle on kuvattava 149 c §:ssä tarkoitetussa kansallisessa ilmansuojeluohjelmassa.

149 a § [\(18.1.2019/49\)](#)

Kansalliset päästöinventaarit

Suomen ympäristökeskuksen on laadittava ja päivitettävä kansallisten päästövähennysvelvoitteiden soveltamisalaan kuuluvista sekä päästökattodirektiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista muista päästöistä kansallisia päästöinventaarioita ja -ennusteita sekä inventaarioraportteja noudattaen, mitä päästökattodirektiivin 8 artiklassa ja liitteessä I säädetään. Laaditut ja päivitetyt päästöinventaarit ja -ennusteet sekä inventaarioraportit on julkaistava yleisen tietoverkon välityksellä.

149 b § [\(18.1.2019/49\)](#)

Kansallisiin päästövähennysvelvoitteisiin liittyvät joustomahdollisuudet

Jos 149 a §:ssä tarkoitettu kansallinen päästöinventaario osoittaa, että yksi tai useampi kansallinen päästövähennysvelvoite ei täyty, voidaan päästökattodirektiivin 5 artiklan 1–4 kohdassa säädettyjä joustoja käyttää niissä säädetyn edellytyksin.

Ympäristöministeriö ilmoittaa jouston käytöstä Euroopan komissiolle noudattaen, mitä päästökattodirektiivin 5 artiklan 5 kohdassa säädetään. Komissio joko hyväksyy tai hylkää jouston käytön siten kuin päästökattodirektiivin 5 artiklan 6 kohdassa säädetään.

149 c § [\(18.1.2019/49\)](#)

Kansallinen ilmansuojeluohjelma

Ympäristöministeriön on valmisteltava valtioneuvoston hyväksyttäväksi kansallinen ilmansuojeluohjelma, joka laaditaan kansallisten päästövähennysvelvoitteiden toteuttamiseksi sekä päästökattodirektiivin 1 artiklan mukaisten ihmisten terveyteen ja ympäristöön liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kansallisen ilmansuojeluohjelman sisältövaatimukseen sovelletaan, mitä päästökattodirektiivin 6 artiklassa ja liitteessä III säädetään.

Kansallinen ilmansuojeluohjelma on päivitettävä vähintään joka neljäs vuosi. Lisäksi kansallinen ilmansuojeluohjelma on päivitettävä aina, kun 149 a §:ssä tarkoitettu kansallinen päästöinventaario tai päästöennuste osoittaa, että yksi tai useampi kansallinen päästövähennysvelvoite ei täyty tai on vaarassa olla täyttymättä. Tällöin kansallinen ilmansuojeluohjelma on päivitettävä 18 kuukauden kuluessa viimeisimmän vuosittaisen kansallisen päästöinventaarion tai päästöennusteen toimittamisesta Euroopan komissiolle.

Kansallista ilmansuojeluohjelmaa valmisteltaessa ja päivitettäessä on noudatettava, mitä 204 §:ssä säädetään mielipiteiden esittämisestä ja lausunnoista. Lisäksi on tarvittaessa järjestettävä valtioiden välisiä kuulemisia.

Ympäristöministeriö toimittaa kansallisen ilmansuojeluohjelman ja sen mahdolliseen päivittämiseen liittyvät tiedot Euroopan komissiolle päästökattodirektiivin 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti sekä huolehtii siitä, että ne julkaistaan yleisen tietoverkon välityksellä.

150 §

Ääniympäristön laadun edistäminen

Kunnan on edistettävä ääniympäristön laadun toteutumista alueellaan ottaen huomioon 142 §:ssä tarkoitetut ympäristölaatuvaatimukset ja -tavoitteet.

151 §

Meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on laadittava ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/49/EY 8 artiklassa säädettyssä määräajassa:

- 1) yli 100 000 asukkaan väestökeskittymistä, joita asukastiheydensä perusteella voidaan pitää kaupunkimaisina alueina;
- 2) yleisistä teistä, joiden liikennemäärä vuodessa on yli kolme miljoonaa ajoneuvoa;

3) rautateistä, joiden liikennemäärä vuodessa on yli 30 000 junaa; ja

4) siviili-ilmailuun käytettävistä lentoasemista, joilla ilma-alusten lentoonlähtöjen ja laskujen määrä, lukuun ottamatta kevyiden ilma-alusten lentoonlähtöjä ja laskuja koulutustarkoituksessa, yhdessä ylittää 50 000 vuodessa.

Meluselvityksessä kuvataan melun tunnuslukuja käyttäen yleisesti alueen nykyinen ja tuleva melutilanne, hiljaiset alueet mukaan lukien, sekä esitetään melulle altistuvien henkilöiden määrä ja alueella olevien asuinrakennusten määrä.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmalla pyritään torjumaan melua ja sen vaikutuksia sekä ehkäisemään melun lisääntymistä hiljaisilla alueilla.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin meluselvityksissä käytettävistä tunnusluvuista, meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman sisällöstä sekä tarvittaessa väestökeskittymien nimeämisestä.

152 § [\(23.11.2018/1018\)](#)

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Väylävirasto, lentoasemista lentoaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Väylävirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, jonka on otettava ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja Lupa- ja valvontavirastolta, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. [\(27.6.2025/817\)](#)

Valmiista suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 2 momentissa säädetään.

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä. Toimintasuunnitelmia tarkistettaessa on

noudatettava, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

153 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

16 luku

Jätevesien käsittely ja johtaminen viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla

154 §

Talousjätevesien käsittelyyn liittyvät määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *talousjätevedellä* asuntojen, toimistojen, liikerakennusten ja laitosten vesikäymälöistä, keittiöistä, pesutiloista ja niitä vastaavista tiloista ja laitteista peräisin olevaa jätevettä sekä ominaisuuksiltaan ja koostumukseltaan vastaavaa karjatilojen maitohuoneista tai muusta elinkeinotoiminnasta peräisin olevaa jätevettä;
- 2) *jätevesien käsittelyjärjestelmällä* talousjätevesien puhdistusta tai muuta käsittelyä varten tarvittavien laitteiden ja rakenteiden muodostamaa kokonaisuutta, joka voi koostua saostussäiliöstä, maahanimeyttämöstä, maasuodattamosta, umpisäiliöstä, pienpuhdistamosta tai muista laitteista taikka näiden laitteiden ja menetelmien yhdistelmästä;
- 3) *jätevesijärjestelmällä* rakennuksissa ja rakennusten ulkopuolella olevien talousjätevesiviemäreiden sekä jätevesien käsittelyjärjestelmien muodostamaa kokonaisuutta, joka on tarpeen kiinteistön talousjätevesien johtamiseksi ja käsittelemiseksi;
- 4 kohta on kumottu L:lla [13.1.2017/19](#).
- 5) *käsittelemättömän jäteveden kuormituksella* sellaista jätevesien käsittelyyn tulevan talousjäteveden kuormitusta, joka määritetään jätevesijärjestelmää käyttävien asukkaiden keskimääräisen lukumäärän ja haja-asutuksen kuormitusluvun tulona tai, jos talousjätevesi on

peräisin muusta toiminnasta kuin asumisesta, tutkimuksiin perustuvana vuorokauden keskimääräisenä kuormituksena;

6) *lietteellä* jätevesistä saostussäiliössä, pienpuhdistamossa tai muussa käsittelyssä muodostuvaa laskeutuvaa tai kelluvaa ainesta, joka voidaan erottaa jätevedestä omana jakeena.

154 a § [\(13.1.2017/19\)](#)

Haja-asutuksen kuormitusluku

Haja-asutuksen kuormitusluvulla osoitetaan yhden asukkaan käsittelemättömien talousjätevesien keskimääräinen kuormitus orgaanisen aineen, fosforin ja typen osalta grammoina vuorokaudessa. Kuormituslajikohtainen luku perustuu kuormituksen alkuperään eri kuormituslajeilla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä haja-asutuksen kuormitusluvusta kuormituksen alkuperän ja eri kuormituslajien mukaan eroteltuina.

154 b § [\(13.1.2017/19\)](#)

Perustason puhdistusvaatimus

Talousjätevedet on puhdistettava siten, että ympäristöön aiheutuva kuormitus vähenee orgaanisen aineen osalta vähintään 80 prosenttia, kokonaisfosforin osalta vähintään 70 prosenttia ja kokonaistypen osalta vähintään 30 prosenttia verrattuna haja-asutuksen kuormitusluvun avulla määritettyyn käsittelemättömän jäteveden kuormitukseen (*perustason puhdistusvaatimus*).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä talousjätevesien perustason puhdistusvaatimuksen mitoitusperusteista ja menetelmistä.

155 §

Jätevesien yleinen puhdistamisvelvollisuus

Jos kiinteistöä ei ole liitetty viemäriverkostoon eikä toimintaan tarvita ympäristölupaa, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Talousjätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista maahan, vesistöön taikka ojaan, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon. Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

156 § [\(13.1.2017/19\)](#)

Talousjätevesien käsittelyjärjestelmä

Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että talousjätevesien käsittelyä varten kiinteistöllä on kohteeseen soveltuva jätevesien käsittelyjärjestelmä. Käsittelyjärjestelmän soveltuvuutta arvioitaessa otetaan huomioon kiinteistön käytön aiheuttama käsittelemättömästä jätevedestä aiheutuva kuormitus, ympäristön pilaantumisen vaara ja muun jätevesijärjestelmän ominaisuudet, kiinteistön sijainti vesistön tai meren läheisyydessä tai vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella ja muut ympäristöolosuhteet.

Kiinteistön jätevesien käsittelyjärjestelmä on suunniteltava ja rakennettava ja sitä on ylläpidettävä siten, että perustason puhdistusvaatimus täyttyy.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätevesijärjestelmän suunnittelusta, käytöstä ja huollosta.

156 a § [\(13.1.2017/19\)](#)

Perustason puhdistusvaatimuksen toimeenpano rannalla ja pohjavesialueella

Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että enintään 100 metrin etäisyydellä vesistöstä tai merestä olevalla alueella tai vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella ennen vuotta 2004 voimassa olleisiin rakentamisajankohdan mukaisiin vaatimuksiin tai myönnettyyn rakennuslupaan perustuva jätevesien käsittelyjärjestelmä täyttää perustason puhdistusvaatimuksen. Etäisyys on määritettävä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta sitä lähinnä sijaitsevan sellaisen rakennuksen, jossa muodostuu talousjätevesiä, seinään.

156 b § [\(13.1.2017/19\)](#)

Perustason puhdistusvaatimuksen toimeenpano muulla alueella

Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että muualla kuin 156 a §:ssä tarkoitetulla alueella olevan mainitussa pykälässä tarkoitetun jätevesien käsittelyjärjestelmän korjaus- ja muutostyössä huolehditaan siitä, että perustason puhdistusvaatimus täyttyy, kun kiinteistöllä:

- 1) rakennetaan vesikäymälä tai tehdään vesi- ja viemärilaitteistoja koskeva korjaus- ja muutostyö, jossa järjestelmää uusitaan tai kokonaisuudessaan korjataan; tai
- 2) tehdään rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva rakentamislupaa edellyttävä korjaus- ja muutostyö.

[\(19.12.2024/900\)](#)

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla kiinteistöillä on myös huolehdittava siitä, että kiinteistöä ylläpidetään siten, että perustason puhdistusvaatimus täyttyy tehtyjen toimenpiteiden jälkeenkin.

156 c § [\(13.1.2017/19\)](#)

Perustasoa ankarampi puhdistusvaatimus

Riippumatta siitä mitä 154 b, 156, 156 a ja 156 b §:ssä säädetään, kiinteistön jätevesijärjestelmän on täytettävä perustasoa ankarampi puhdistusvaatimus, jos siitä muualla laissa säädetään tai lain nojalla säädetään tai määrätään.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan antaa 202 §:n nojalla perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia, jos ne ovat välttämättömiä paikallisten ympäristöolosuhteiden vuoksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään ohjeellisesta puhdistustasosta, joka talousjätevesien puhdistuksella tulisi saavuttaa, jos kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä annetaan perustason puhdistusvaatimusta ankarampi vaatimus.

156 d § [\(13.1.2017/19\)](#)

Talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeaminen

Kunnan toimivaltainen viranomainen voi hakemuksesta myöntää luvan poiketa perustason puhdistusvaatimuksista 156 a §:ssä tarkoitettulla alueella enintään viiden vuoden määräajaksi kerrallaan.

Poikkeamisen myöntämisen edellytyksenä on, että ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta on kiinteistön käyttö huomioon ottaen pidettävä huomattavan vähäisenä verrattuna käsittelemättömän jäteveden aiheuttamaan kuormitukseen tai käsittelyjärjestelmän parantamiseksi edellytetyt toimet korkeiden kustannusten ja teknisen vaativuuden vuoksi kokonaisuutena arvioiden ovat kiinteistön haltijalle kohtuuttomat. Arvioitaessa toimien kohtuuttomuutta kiinteistön haltijan kannalta otetaan huomioon:

- 1) kiinteistön sijainti viemäriverkoston piiriin ulotettavaksi tarkoitettulla alueella;
- 2) kiinteistön haltijan ja kiinteistöllä vakituisesti asuvien korkea ikä ja muut vastaavat elämäntilanteeseen liittyvät erityiset tekijät;
- 3) kiinteistön haltijan pitkäaikainen työttömyys tai sairaus taikka muu näihin rinnastuva sosiaalinen suorituseste.

Myönnetty lupa raukeaa, jos kiinteistön käyttö muuttuu siten että kuormitus lisääntyy tai kiinteistön omistus tai hallinta vaihtuu.

157 § [\(13.1.2017/19\)](#)

Selvitys talousjätevesijärjestelmästä ja käyttö- ja huolto-ohjeet

Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että talousjätevesijärjestelmästä on jätevesistä ympäristöön aiheutuvan kuormituksen arviointia varten selvitys ja järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet. Ne on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaiselle. Selvityksen on sisällettävä kuvaus kiinteistön jätevesien käsittelyratkaisusta ja arvio ympäristöön aiheutuvasta kuormituksesta ja puhdistusvaatimusten täyttymisestä sekä muut järjestelmää koskevat olennaiset tiedot. Käyttö- ja huolto-ohjeiden on sisällettävä tarvittavat tiedot jätevesijärjestelmän ja jätevesien käsittelyjärjestelmän asianmukaista käyttöä ja kunnossapitoa varten.

Jos jätevesijärjestelmästä on laadittu 157 a §:ssä tarkoitettu suunnitelma, 1 momentissa tarkoitettua selvitystä ei tarvitse olla.

Kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeista säädetään rakentamislaisissa [\(751/2023\)](#) ja sen nojalla. [\(21.4.2023/805\)](#)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätevesijärjestelmää koskevan selvityksen ja käyttö- ja huolto-ohjeiden sisällöistä.

157 a § [\(13.1.2017/19\)](#)

Jätevesijärjestelmää koskeva suunnitelma

Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että talousjätevesijärjestelmästä laaditaan suunnitelma silloin, kun järjestelmä rakennetaan tai olemassa olevan järjestelmän toimintaa tehostetaan.

Jätevesijärjestelmää koskeva suunnitelma on liitettävä rakentamislain nojalla tehtävään lupahakemukseen. [\(21.4.2023/805\)](#)

Suunnitelman on sisällettävä riittäviin lähtötietoihin perustuvat tiedot jätevesien käsittelyjärjestelmän mitoituksesta, rakenteesta, toimintaperiaatteesta, arvio saavutettavasta käsittelytuloksesta ja jätevesien ympäristökuormituksesta sekä muut järjestelmän rakentamiseksi, käyttämiseksi ja valvomiseksi tarpeelliset tiedot.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätevesijärjestelmää koskevan suunnitelman sisällöstä.

158 §

Jäteveden johtaminen toisen alueella

Jos toisen alueella olevaan ojaan tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon johdetaan jätevettä, jätevettä johtava on osaltaan velvollinen huolehtimaan jäteveden johtamiseen käytetyn ojan tai noron kunnossapidosta. Jätevettä johtavan on suoritettava uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehdittava siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Jätevettä johtavan on lisäksi pidettävä kunnossa toisen alueella oleva viemäriputki sekä jäteveden johtamista varten rakennetut muut putket ja rakenteet.

Jos useat johtavat jätevettä ojaan tai noroon taikka jäteveden johtamisesta aiheutuu maanomistajalle muuta kuin vähäistä hyötyä ojituksena, hyödynsaajat ovat kukin osaltaan velvollisia osallistumaan ojan kunnossapitoon siten kuin yhteisestä ojituksesta vesilain 5 luvussa säädetään. Muuta kuin jätevettä johtavaa ei voida velvoittaa osallistumaan sellaisiin toimiin, jotka ovat välttämättömiä jäteveden johtamiseksi. Tarvittaessa on muodostettava oitusyhteisö siten kuin vesilain 5 luvussa säädetään.

Jätevettä johtavan velvollisuuden tarkemmasta sisällöstä voidaan päättää ympäristöluvassa. Jos luvassa ei ole tarvittavia määräyksiä tai jäteveden johtaminen perustuu muuhun kuin luvanvaraiseen toimintaan, velvollisuuden tarkemmasta sisällöstä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen noudattaen, mitä ojituksesta säädetään vesilain 5 luvussa. Uoman kunnossapitoa koskevan erimielisyyden ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen noudattaen, mitä ojituksesta säädetään vesilain 5 luvussa.

Jos jäteveden johtamiseen ojaan tai noroon, viemäriputken sijoittamiseen tai ojan tekemiseen on saatu 68 tai 69 §:n nojalla oikeus, jäteveden johtamista ei saa estää tai vaikeuttaa rakentamisen tai muun toimenpiteen vuoksi. Jäteveden johtamiseen tarkoitettuun ojaan ja viemäriputkeen sovelletaan lisäksi, mitä vesilain 5 luvun 10 §:ssä säädetään.

17 luku

Otsonikerrosta heikentävät aineet, fluoratut kasvihuonekaasut ja niille vaihtoehtoiset kylmäaineet ([5.12.2024/754](#))

159 § ([7.4.2017/215](#))

Vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen ([5.12.2024/754](#))

Otsoniasetuksen liitteen I ja F-kaasuasetuksen liitteiden I–III mukaisia aineita sekä niille vaihtoehtoisia kylmäaineita sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla, korjaavalla, käytöstä poistavalla, vuotoja tarkastavalla taikka edellä mainittujen

aineiden talteenottoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytetty riittävä pätevyys. ([5.12.2024/754](#))

Henkilön on osoitettava pätevyytensä tämän lain, otsoniasetuksen tai F-kaasuasetuksen taikka niiden nojalla säädettyjen vaatimusten mukaisesti:

1) kiinteiden jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppujen sekä orgaanisten Rankine-prosessien käsittelyssä sekä kylmäkuljetuskuorma-autojen tai -perävaunujen, kevyiden kylmäkuljetusajoneuvojen, intermodaalikonttien, kylmäkuljetuskonttien ja junavaunujen jäähdytysyksikköjen käsittelyssä toimivan henkilön on osoitettava pätevyytensä ammatillisessa tutkinnossa ja koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle; todistuksen antamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ([531/2017](#)); taikka

2) sammutuslaitteistoja, sähköisiä kytkinlaitteita ja ajoneuvojen ilmastointilaitteita käsittelevän henkilön sekä fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista näitä kaasuja talteen ottavan henkilön on osoitettava pätevyytensä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymän riittävän asiantuntevan tahon järjestämässä kokeessa ja hyväksytysti suoritetusta kokeesta annetaan todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle.

([5.12.2024/754](#))

Riittävän asiantuntevana tahona pidetään näiden alojen oppilaitosta tai henkilöiden sertifiointia hoitavaa yritystä taikka laitteen tai laitteiston maahantuoja. Riittävän asiantuntevan tahon henkilöstöön sovelletaan sen hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. ([5.12.2024/754](#))

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi peruuttaa antamansa hyväksynnän järjestää kokeita henkilöiden pätevyyden arvioimiseksi, jos kokeiden järjestäjä ei enää toimi alalla tai muusta syystä ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun henkilön ja toiminnanharjoittajan koulutus- ja pätevyysvaatimuksista.

160 §

Pätevyyden osoittaminen muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön tai toiminnanharjoittajan pätevyys voidaan osoittaa myös muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyllä pätevyystodistuksella, jos sen saamisen perustana olevat vaatimukset vastaavat, mitä otsoniasetuksessa tai F-kaasuasetuksessa taikka niiden nojalla säädetään.

161 § (5.12.2024/754)

Toiminnan vastuuhenkilö ja laitteet

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan, joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle, on nimettävä vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön on oltava toiminnanharjoittaja tai asianomaisen toiminnanharjoittajan palveluksessa ja hänellä on oltava mainitussa momentissa tarkoitettu pätevyys. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toiminnassa noudatetaan säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia ja että kylmäaineita käsittelevä henkilöstö täyttää pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilöllä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään.

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetulla toiminnanharjoittajalla on oltava asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä otsoniasetuksen ja F-kaasuasetuksen mukaisia aineita sisältävien laitteiden ja järjestelmien asennuksessa, kunnossapidossa, huollossa, korjauksessa, käytöstä poistossa, vuototarkastuksessa sekä edellä mainittujen aineiden talteenotossa tarvittavista laitteista ja välineistä.

162 § (5.12.2024/754)

Pätevyyden todentaminen ja voimassaolo

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön on tehtävä pätevyyden todentamista varten ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset henkilö- ja yhteystiedot sekä selvitys mainitun pykälän 2 momentin mukaisesta pätevyysvaatimusten täyttämisestä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen. Pätevyystodistus on voimassa seitsemän vuotta. Pätevyyden uusimista varten henkilön on suoritettava F-kaasuasetuksen 10 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu kertauskurssi tai osallistuttava pätevyytensä arviointiin. Henkilön on tehtävä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle pätevyyden uusimista koskeva hakemus kolme kuukautta ennen pätevyystodistuksen voimassaolon päättymistä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto uusii pätevyystodistuksen, kun henkilö on suorittanut mainitussa asetuksessa tarkoitetun kertauskurssin tai osallistunut hyväksytysti pätevyytensä arviointiin.

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan, joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle, on tehtävä valvontaa varten sekä otsoniasetuksessa, F-kaasuasetuksessa tai tässä laissa taikka niiden nojalla annetuissa säännöksissä edellytetyn mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun pätevyyden todentamista varten Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus henkilöstön pätevyydestä sekä toiminnan luonteesta ja työvälineistä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle toiminnanharjoittajalle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos ilmenee, ettei henkilö tai toiminnanharjoittaja toimi pätevyysvaatimusten edellyttämällä tavalla tai jos toiminnanharjoittaja ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodistuksen peruuttamista toiminnanharjoittajalle tai henkilölle on varattava tilaisuus korjata puute, jollei se ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä sekä pätevyyden uusimiseen, kertauskurssiin ja arviointiin liittyvistä menettelyistä.

162 a § [\(5.12.2024/754\)](#)

Asennustodistus

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun toiminnanharjoittajan on laadittava kiinteään jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteen asennuksesta asennustodistus, jossa yksilöidään asennettu laite ja kerrotaan toimintakunnon varmentamiseksi tehdyistä testauksista ja muista toimenpiteistä. Toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön allekirjoittama asennustodistus luovutetaan laitteen haltijalle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asennustodistuksen sisällöstä.

163 § [\(5.12.2024/754\)](#)

Vuototarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien laitteiden haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti ja että laitteesta pidetään huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa otsoniasetuksen 21 artiklan ja F-kaasuasetuksen 5–7 artiklan mukaisesti.

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

164 § [\(5.12.2024/754\)](#)

Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää rekisteriä 162 §:ssä säädetyn mukaisesti pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista ja henkilöistä, 161 §:ssä tarkoitetuista toiminnan vastuuhenkilöistä sekä 159 §:n 2 momentissa tarkoitetuista pätevyyskokeiden järjestäjistä

näiden toiminnan valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että palveluja tarvitsevat voivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä pykälässä tarkoitetun rekisterin rekisterinpitäjä.

Rekisteriin tallennetaan pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista:

- 1) toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan, ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus;
- 2) toiminnan vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, lupanumero, pätevyyden voimassaolo sekä suostumus tehtävään.

Rekisteriin tallennetaan pätevyytensä osoittaneista henkilöistä nimi, henkilötunnus, lupanumero ja pätevyyden voimassaolo, kotiosoite tai sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan, ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus.

Rekisteriin tallennetaan pätevyyskokeiden järjestäjistä pätevyyskokeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja 159 §:n 2 momentissa tarkoitetun kokeen toimiala.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä rekisteristä pätevyyden varmistamiseksi tarpeellisia tietoja (*julkinen tietopalvelu*). Näitä tietoja ovat:

- 1) toiminnanharjoittajan nimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, toimintaoikeus, toiminnan vastuuhenkilön nimi, lupanumero ja pätevyyden voimassaolo;
- 2) henkilön nimi, kunta, toimintaoikeus, lupanumero ja pätevyyden voimassaolo; sekä
- 3) pätevyyskokeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja kokeen toimiala.

Julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen pyynnöstä tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa, jos se on tarpeen valtakunnallisen turvallisuuden tai huoltovarmuuden vuoksi. Lisäksi julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan joko tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön sitä perustellusta syystä erikseen pyytäessä.

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena:

- 1) toiminnanharjoittajan nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta, toimipaikan sijaintikuntaa, toimintaoikeutta ja toiminnan vastuuhenkilön nimeä ja lupanumeroa; sekä
- 2) henkilön nimeä, lupanumeroa, kuntaa ja toimintaoikeutta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee poistaa toiminnanharjoittajaa, toiminnan vastuuhenkilöä, henkilöä tai pätevyyskokeen järjestäjää koskevat tiedot rekisteristä ja julkisesta tietopalvelusta viipymättä sen jälkeen, kun:

- 1) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö, henkilö tai pätevyyskokeen järjestäjä on lopettanut toimintansa;
- 2) toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön pätevyystodistus on peruutettu;
- 3) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö, henkilö tai pätevyyskokeen järjestäjä sitä pyytää; tai
- 4) se on saanut tiedon toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön kuolemasta.

165 § [\(5.12.2024/754\)](#)

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 liitteen V 2 osan sekä F-kaasuasetuksen liitteiden I, II ja III mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden myynnistä, käytöstä, maahantuonnista, viennistä, talteenotetuista määristä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista ja tietojen toimittamismenettelystä.

EPNAs (EU) N:o 525/2013 järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta on kumottu EPNAs:lla (EU) 2018/1999.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos tämän luvun tai sen nojalla annettujen säännösten valvonnassa todetaan, että 159 §:ssä tarkoitettuja pätevyysvaatimuksia ei ole noudatettu, valvontaviranomaisten on ilmoitettava

asiasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. ([27.6.2025/817](#))

18 luku

Valvonta ja hallintopakko

167 §

Valvonnan järjestäminen

Valvontaviranomaisen on järjestettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen toimista valvonnan laadun ja tehokkuuden turvaamiseksi.

168 § ([19.12.2018/1166](#))

Säännöllinen valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. ([27.6.2025/817](#))

Direktiivilaitoksen määräaikaistarkastus on tehtävä toiminnan riskitason mukaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden välein. Tällaisella laitoksella on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa ylimääräinen tarkastus, jos valvonnassa havaitaan, että laitokselle tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia on huomattavasti rikottu.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla. ([27.6.2025/817](#))

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laatimisesta ja sisällöstä, määräaikaistarkastuksista, ympäristöriskien arvioinnista sekä muusta säännöllisen valvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedottamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

169 § ([19.12.2018/1166](#))

Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan tai ilmoituspäätöksen noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvittävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa- tai ilmoituspäätösasia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista tai ilmoituspäätöksen antamista.

Jos kyse on turvallisesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä Hongkongissa 15 päivänä toukokuuta vuonna 2009 tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä *Hongkongin yleissopimus*, 9 artiklan 4 kohdassa tai 10 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetusta aluskierrätyslaitokselle tehtävästä tarkastuksesta tai yleissopimuksen velvoitteiden rikkomisesta, Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava ilmoituksen tehneelle sopimuspuolelle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle mainitun sopimuksen 9, 10 ja 12 artiklan mukaisesti tiedot aluskierrätyslaitosta koskevien ympäristönsuojelun ja työsuojelun velvoitteiden rikkomisesta ja niiden johdosta toteutetuista toimista. Lupa- ja valvontaviraston on myös ilmoitettava aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä *aluskierrätysasetus*, 21 artiklan mukaisesti ympäristönsuojelun ja työsuojelun rikkomuksista, jotka koskevat aluskierrätyslaitosta ja rikkomusten johdosta toteutetuista toimista mainitun artiklan mukaisesti Euroopan komissiolle. ([27.6.2025/817](#))

170 § ([19.12.2018/1166](#))

Ilmoitus toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai

lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta.

Ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava tämän pykälän mukaisesti valvontaviranomaiselle, jos 115 a §:n mukaisessa ilmoituksessa tarkoitetun toiminnan aloittaminen siirtyy tai peruuntuu.

Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle:

1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;

2) toiminnan lopettamisesta;

3) muista toimintaa koskevista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen taikka säädösten, ilmoituspäätöksen tai luvan noudattamiseen.

Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle, jos ympäristöluvan myöntää Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksenvaraista toimintaa koskeva tämän pykälän mukainen ilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle, jos ilmoituksen on käsitellyt Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. ([27.6.2025/817](#))

171 § ([19.12.2018/1166](#))

Tarkkailu toisen alueella

Lupa- ja valvontavirasto, luvan myöntämisen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen lupapäätöksessään tai ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta toimivaltainen viranomainen ilmoituspäätöksessään voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seuranta, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa. ([27.6.2025/817](#))

Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Tarkkailu on järjestettävä niin, ettei se vaaranna alueen omistajan tai haltijan kotirauhaa tai yksityisyyden suojaa.

172 § [\(5.11.2021/916\)](#)

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Valvonta- ja lupaviranomaisella, 24 a §:ssä mainituilla markkinavalvontaviranomaisilla, 115 a §:ssä tarkoitettulla toimivaltaisella viranomaisella ja 26 §:ssä mainitulla tyyppihyväksynnästä huolehtivalla viranomaisella ja näiden määräämillä virkamiehillä ja viranhaltijoilla on oikeus tehtäviensä suorittamista varten:

- 1) saada salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) saada tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;
- 4) suorittaa mittauksia sekä ottaa näytteitä ja tallentaa ääntä tai kuvaa;
- 5) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;
- 6) tarkkailla toimintaa sekä sen päästöjä ja ympäristövaikutuksia;
- 7) tehdä tarkastuksia 1–6 kohdan mukaisia keinoja käyttäen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun toimenpiteen saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa vain, jos se on välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi.

Tarkastettavan toiminnan harjoittajan taikka tarkastettavan tuotteen valmistajan, markkinoille saattajan tai haltijan on vaadittaessa esitettävä tarkastusta toimittavalle viranomaiselle taikka virkamiehelle tai viranhaltijalle kirjallisina tai sähköisessä muodossa tarkastusta varten asiakirjat, joilla voi olla merkitystä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus saada jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

173 §

Avustajan käyttäminen

Valvontaviranomainen voi 172 §:n mukaista tehtävää suorittaessaan käyttää apunaan muutakin kuin virkamiehen tai viranhaltijan asemassa olevaa henkilöä. Avustavalla henkilöllä on oltava tehtävän luonteeseen nähden riittävä pätevyys.

Avustava henkilö saa mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain viranomaisen, viranhaltijan tai virkamiehen kanssa.

Avustavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

174 § Tarkastusmenettely

Määräaikaistarkastuksessa ja muussa valvonnallisessa tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Tarkastuksessa asianosaisena, jota asia välittömästi koskee, pidetään kuitenkin vain tarkastuksen kohteena olevan toiminnan harjoittajaa tai muuta tarkastettavan kohteen, tuotteen, tilan tai alueen haltijaa.

Tarkempia säännöksiä tarkastuksen suorittamisesta sekä tarkastuskertomuksen sisällöstä ja tiedoksiannosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

175 § ([19.12.2018/1166](#)) Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

- 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;
- 2) määrätä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;
- 3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. ([27.6.2025/817](#))

Jos määräys koskee luvanvaraista toimintaa, jonka lupa-asia on käsiteltävä eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 9 §:ssä tarkoitettussa

yhteiskäsittelyssä, määräys annetaan noudattaen, mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään hallintopakkoasiasta. Jos yhteiskäsittelyyn sisältyy vesilain mukainen lupahakemus, asia käsitellään noudattaen vesilain 14 lukua. Jos määräys koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, se annetaan kuitenkin tämän lain mukaisesti. [\(27.6.2025/824\)](#)

Määräystä ei voida antaa välittömästi 11 ja 20 §:ssä säädetyn täytäntöönpanemiseksi.

176 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu luontovahinko, on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontaviraston määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, on Lupa- ja valvontaviraston määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

177 §

Vesistön pilaantumisen merkittävyyden arviointi

Edellä 176 §:ssä tarkoitettua vesistön pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on muun ohella otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Tarkempia säännöksiä pilaantumisen merkittävyyden arvioimisesta ja arvioinnissa huomioon otettavista seikoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

178 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 176 §:ssä tarkoitettusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta.

179 §

Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely ja ryhdyttävä toimiin 175 ja 176 §:ssä tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

180 § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys voi koskea toimea tai rajoitusta, toiminnan tarkkailua tai tiedottamista taikka valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista. Määräys ei voi koskea luvanvaraista, ilmoituksenvaraista eikä rekisteröitävää toimintaa. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja ympäristön pilaantumisen merkittävyys.

181 § [\(19.12.2018/1166\)](#)

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden tai ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin.

Toiminnanharjoittajaa on kuultava mahdollisuuksien mukaan ennen keskeyttämistä. Keskeyttämistoimenpiteestä on laadittava pöytäkirja ja keskeyttämisestä on viivytyksettä tehtävä päätös. Viranomaisen on lisäksi annettava tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään.

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan keskeyttää Lupa- ja valvontavirasto, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan tai antaa ilmoituspäätöksen.

[\(27.6.2025/817\)](#)

182 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaisen viranhaltijan väliaikainen määräys

Poiketen siitä, mitä 22 §:n 2 momentissa säädetään, 175 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen voi antaa tai 181 §:ssä tarkoitetun keskeyttämisen suorittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen puolesta kiireellisessä tapauksessa tämän määräämä viranhaltija.

Viranhaltijan on viivytyksettä saatettava antamansa määräys, kiello tai keskeyttämistoimenpide kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi. Viranhaltijan päätös on voimassa, kunnes kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ratkaissut asian.

182 a § ([5.12.2018/1077](#))

Viranomaisen toimivalta eräissä tilanteissa

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle, Lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyä sellaisiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi välttämättömiin toimiin, jotka eivät pelastuslain 32 §:n mukaan kuulu pelastustoimintaan. Edellytyksenä toimiin ryhtymiselle on lisäksi, että:

- 1) toimien toteuttamista ei voida toiminnasta vastaavan tahon tosiasiallisen toimintakyvyn puuttumisen vuoksi varmistaa tämän lain 175 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä; tai
- 2) toiminnasta vastaavaa tahoa ei viivytyksettä saada selville.

[\(27.6.2025/817\)](#)

Toiminnasta vastaavaa tahoa on mahdollisuuksien mukaan kuultava ennen toimiin ryhtymistä. Toimista on laadittava pöytäkirja ja toimista on tehtävä päätös viivytyksettä.

Toimista viranomaiselle aiheutuneista kustannuksista vastaa toiminnasta vastaava taho. Viranomaiselle aiheutuneiden kustannusten perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa ([706/2007](#)).

183 § ([23.11.2018/1018](#))

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

Jos 216 §:n tai 217 §:n 2 momentin nojalla annettua valtioneuvoston asetusta taikka työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetusta on rikottu, ympäristöministeriö voi:

- 1) kieltää valmistajaa, maahantuoja tai muuta markkinoille luovuttajaa taikka laitteen huoltajaa tai aineen käsittelijää jatkamasta toimintaansa;

- 2) kieltää säännösten vastaisen aineen, kemikaalin, valmisteon, tuotteen, laitteen tai koneen käytön, valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen;
- 3) määrätä rikkojan saattamaan aineen, kemikaalin, valmisteon, tuotteen, laitteen tai koneen säännösten mukaiseksi tai muutoin täyttämään velvollisuutensa;
- 4) määrätä rikkoja toimittamaan aine, kemikaali, valmiste, tuote, laite tai kone taikka osa siitä asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aine, kemikaali, valmiste, tuote, laite tai kone on luovutettu markkinoille, ympäristöministeriö voi määrätä asetuksen vastaisesti menetelleen poistamaan sen markkinoilta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, jos rikkomus koskee 159–162, 162 a ja 163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai F-kaasuasetuksen mukaisen henkilön ja toiminnanharjoittajan päteväntä koskevien velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee otsoniasetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai määräyksestä, jos kysymys on muusta kuin henkilön ja toiminnanharjoittajan päteväntä koskevasta F-kaasuasetuksen noudattamisesta. Kiellon käyttöä säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleinen valvontaviranomainen. Liikenne- ja viestintävirasto päättää kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee työkonemootoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen noudattamista. ([5.12.2024/754](#))

184 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkaa ei kuitenkaan saa asettaa 180 §:n nojalla annetun määräyksen tehosteeksi.

Esitutkinnessa, syyteharkinnassa tai oikeudenkäynnissä ei saa luonnollisen henkilön rikosvastuuseen saattamiseksi käyttää sellaisia luonnollisen henkilön tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamia tietoja, jotka on saatu asettamalla hänelle sakon uhka velvollisuuden täyttämiseksi.

Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa, teettämisuuhkaa ja keskeyttämisuuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa ([1113/1990](#)) säädetään.

185 § Kuuleminen

Ennen tässä luvussa tarkoitetun määräyksen antamista viranomaisen on varattava sille, jota määräys koskee, tilaisuus tulla kuulluksi asiassa siten kuin hallintolaissa säädetään. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, muita valvontaviranomaisia, lupaviranomaista ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

186 § ([27.6.2025/817](#)) Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) Lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) asiassa yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokous, jos ympäristövaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

Lupa- ja valvontavirasto voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

187 § ([25.11.2022/963](#)) Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain ([872/2011](#)) 9 luvun 1 §:ssä ja rajavartiolaitoksen velvollisuudesta rajavartiolain ([578/2005](#)) 77 §:ssä. Pelastusviranomaisen antamasta virka-avusta säädetään pelastuslain 50 §:ssä. Tulli on velvollinen antamaan virka-

apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa. Puolustusvoimat on velvollinen antamaan tarvittaessa virka-apua tämän lain 21 §:n 4 momentissa säädettyssä ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurantaan ja saneeraukseen liittyvässä tehtävässä.

Valvontaviranomaisten on annettava toisilleen pyynnöstä virka-apua niiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

188 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 224 ja 225 §:ssä tarkoitetusta teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.
([27.6.2025/817](#))

189 § ([27.6.2025/817](#))

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen tekee Lupa- ja valvontavirasto, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan tai tekee ilmoituspäätöksen.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitetusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 4 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin Lupa- ja valvontavirastolla.

Rekisteröitävän ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

19 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

190 § ([19.12.2017/974](#))

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ([808/2019](#)) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. ([19.12.2019/1420](#))

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 8 §:ssä säädetään. ([5.7.2019/823](#))

Kunnan viranhaltijan 182 §:n nojalla antamasta kiellosta tai määräyksestä ei saa valittaa. Edellä 189 §:ssä tarkoitetusta valvonnan siirtämisestä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Edellä 36, 126 ja 128 §:ssä tarkoitetusta asian siirtämisestä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä sekä 129 §:ssä tarkoitetusta korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevasta ratkaisusta ei saa valittaa erikseen. Asian käsittelystä 205 §:n nojalla perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan.

Muutoksenhausta kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen valittamalla säädetään kuntalaissa. Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen. ([27.6.2025/817](#))

191 § ([27.6.2025/817](#))

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;

7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttala-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

193 §

Oikaisuvaatimus kalatalousasioita koskevasta päätöksestä

Vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelmaa koskevaan päätökseen ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelmaa koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta siten kuin vesilain 15 luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään.

194 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

195 § [\(19.12.2019/1420\)](#)

Muutoksenhaku eräissä tapauksissa

Tyyppihyväksyntää koskevasta viranomaisen päätöksestä sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 162 §:n nojalla tekemästä päätöksestä antaa pätevyytodistus tai peruuttaa se valitetaan siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Asianosainen saa vaatia oikaisua 26 §:n 2 momentissa tarkoitettun tarkastuslaitoksen tai muun vastaavan laitoksen päätökseen siten kuin hallintolaissa säädetään. Päätökseen, jolla oikaisuvaatimus on hylätty, saa hakea muutosta hallintotuomioistuimelta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Ammatillisessa tutkinnossa 159 §:n 2 momentin mukaan osoitetun pätevyyden arviointiin saa hakea muutosta siten kuin ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tai Suomen ympäristökeskuksen hyväksymän asiantuntevan tahon 159 §:n nojalla tekemään päätökseen todistuksen antamisesta pätevyyden arvioinnin kohteena oleva saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Päätökseen, jolla oikaisuvaatimus on hylätty, saa hakea muutosta hallintotuomioistuimelta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

196 §

Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupapäätöstä koskeva luvan hakijan valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus ja valitusasiakirjat on pidettävä verkkosivuilla vähintään 14 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. [\(12.4.2019/504\)](#)

Vaasan hallinto-oikeuden on lisäksi varattava luvan hakijan valituksen johdosta tilaisuus vastineen antamiseen niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä yleistä etua valvoville viranomaisille, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Muutoin valituksista on kuultava siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Tieto valituksesta vastineen antamista varten annetaan siten kuin hallintolaissa säädetään. Samalla on ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä, sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa. [\(19.12.2019/1420\)](#)

Eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 9 §:ssä tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä annettuun päätökseen sovelletaan menettelyn osalta, mitä mainitun lain 10 §:ssä säädetään. ([27.6.2025/824](#))

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

1 momentti on kumottu L:lla [5.7.2019/823](#).

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja päätös on pidettävä nähtävillä vähintään muutoksenhauille säädetyn ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. ([12.4.2019/504](#))

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle. ([27.6.2025/817](#))

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisenä tiedoksiantona siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. ([5.7.2019/823](#))

Muutoksenhakutuomioistuimen on toimitettava lupa- ja valvontaviranomaiselle sähköisesti tietoja niiden antamiin päätöksiin tehdyistä muutoksista ja päätösten lainvoimaisuudesta, jotta tiedot voidaan tallentaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tämän momentin mukaisesta tietojen toimittamisen tavasta ja ajankohdasta.

197 a § ([27.6.2025/824](#))

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävä kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

L:lla [1146/2022](#) lisätty ja L:lla [824/2025](#) muutettu 197 a § on väliaikaisesti voimassa 1.1.2023–31.12.2032.

198 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Luvanvaraista toimintaa ei saa aloittaa tai muuttaa ennen kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Valitus korvauksesta ei estä toiminnan aloittamista.

Lupaviranomaisen lainvoimaisen päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, siltä osin kuin on kysymys 13 luvun säännösten perusteella määrätyistä korvauksista tai 69 §:n nojalla myönnetystä käyttöoikeudesta ja siitä maksettavasta korvauksesta, mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

199 §

Luvanvaraisen toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä täytäntöönpanon lupapäätöstä suppeammaksi sekä määrätä täytäntöönpanon aloitusajankohdasta. ([1.12.2017/833](#))

Lupaviranomainen voi myöntää oikeuden aloittaa toiminta 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös enintään 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava valvontaviranomaisia ja lupapäätökseen muutosta hakeneita. Päätös on tämän jälkeen tehtävä viivytyksettä. Päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Päätös, jolla on myönnetty 1 momentissa tarkoitettu oikeus, on välittömästi toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle sekä muutosta hakeneille. ([19.12.2019/1420](#))

200 § ([22.6.2022/490](#))

Päätöksen täytäntöönpano oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta

Päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181, 182 a ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

201 §

Täytäntöönpanoasian käsittely muutoksenhakutuomioistuimessa

Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota 199 ja 200 §:ssä tarkoitetun määräyksen tai muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää lupapäätöksen täytäntöönpanon. Hallinto-oikeuden päätöksestä täytäntöönpanoa koskevassa asiassa voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Se, joka on valittanut ympäristölupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia 199 §:n 2 momentissa tarkoitettua ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

Jos lupa-asiassa on kysymys olemassa olevan toiminnan jatkamisesta, Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta kokonaan tai osittain noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

20 luku

Erinäiset säännökset

202 § ([19.12.2018/1166](#))

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (*kunnan ympäristönsuojelumääräykset*).

Määräykset eivät voi koskea:

- 1) luvanvaraista , ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa;
- 2) 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteista toimintaa;
- 3) 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita;
- 4) 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä;
- 5) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

Määräykset voivat koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;

4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;

5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;

6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;

7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

203 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista kunnan on varattava Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

204 § [\(18.1.2019/49\)](#)

Eräät valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan ja tehtäviin suunnitelma tai ohjelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta valtakunnallisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Hyväksytystä suunnitelmasta ja ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Päästökattodirektiivin edellyttämästä kansallisesta ilmansuojeluohjelmasta säädetään 149 c §:ssä. Valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta säädetään jätelain 87 §:ssä. ([15.7.2021/715](#))

205 § ([19.12.2018/1166](#))

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa ([150/1992](#)) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, Lupa- ja valvontavirasto voi periä maksun:

- 1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;
- 2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;
- 3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;
- 4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

([27.6.2025/817](#))

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

- 1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;
- 2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;
- 3) 169 §:n mukaisista tarkastuksista, jotka johtavat kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen sekä niistä toimenpiteistä jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi;
- 4) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;
- 5) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi silloin, kun toimivalta on siirretty kunnan

ympäristönsuojeluviranomaiselle 138 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksusta säädetään maa-ainelain 23 §:ssä.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu tai kysymys ole 89 §:ssä tarkoitetusta luvan tai ilmoituspäätöksen muuttamisesta, joka on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Edellä 89 §:n mukaisesta luvan tai ilmoituspäätöksen muuttamisesta maksu peritään toiminnanharjoittajalta, vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Julkisten saatavien suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottoperustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa ([706/2007](#)).

206 §

Mikroyritysten valvonnasta perittävä maksu

Sen estämättä, mitä 205 §:ssä säädetään, mikroyrityksiltä perittävien 205 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 2–5 kohdassa tarkoitettujen maksujen on oltava kohtuulliset ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne. Maksujen on oltava kohtuulliset myös, jos toiminnanharjoittajan asemassa on sellainen luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa. ([1.12.2017/833](#))

Mikroyrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Mitä tässä säädetään taloudellista toimintaa harjoittavasta oikeushenkilöstä, sovelletaan muuhunkin oikeushenkilöön arvioitaessa sen kokoa maksun suuruuden määrittämistä varten.

Liikevaihdon ja taseen merkitsemisestä kirjanpitoon säädetään kirjanpitolaissa ([1336/1997](#)). Vuosiliikevaihdon ja tasetietojen sijaan arvioinnissa voidaan käyttää näistä vain toista tai näitä lähinnä vastaavaa toiminnan talouden kokoa kuvaavaa muuta tunnuslukua, jos yrityksellä ei ole erityistä lakiin perustuvaa velvollisuutta pitää kirjaa liikevaihdostaan tai taseestaan. Jos kumpikaan luvuista ei ole helposti saatavilla, voidaan yrityksen koon määrittelyssä käyttää vain työntekijämäärää.

Toiminnanharjoittajan on maksun määräämistä varten ilmoitettava pyynnöstä valvontaviranomaiselle työntekijä-, liikevaihto- ja tasetiedot tai niitä lähinnä vastaavat tunnusluvut. Jos tietoja ei pyynnöstä huolimatta ilmoiteta, maksu voidaan määrätä alentamattomana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä työntekijämäärän, vuosiliikevaihdon, taseen tai niitä vastaavien taloudellisten tietojen määräytymisen tarkemmista perusteista ja niistä 3 momentin mukaisista tilanteista, joissa yrityksen koon määrittelyssä voidaan käyttää 2 momentin mukaisia perusteita osittain.

207 § [\(27.6.2025/817\)](#)

Todistajan kuuleminen

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

208 §

Kulujen korvaaminen korvausasiassa

Asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamiseen 13 luvussa tarkoitettua korvausta koskevassa asiassa sovelletaan, mitä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. [\(19.12.2019/1420\)](#)

Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua oikeusapulain [\(257/2002\)](#) nojalla, oikeusavun saajan vastapuolen korvausvelvollisuuteen sovelletaan, mitä oikeusapulain 22 §:ssä säädetään.

209 § [\(20.5.2016/384\)](#)

Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistus

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Ilmatieteen laitos huolehtii ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/50/EY 3 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan mukaisesta ilmanlaadun mittausjärjestelmien vaatimuksenmukaisuuden sekä I liitteen C osion mukaisesta mittaustulosten tarkastamisesta. Tarkastamisesta on laadittava vuosittain kirjallinen arvio, joka tulee toimittaa ympäristöministeriölle viimeistään 31 päivänä heinäkuuta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) näytteenotosta, mittaus-, laskenta- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamalleista, joita on käytettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten soveltamisessa;

2) näytteenoton, mittausten, testausten, selvitysten ja tutkimusten luotettavuuden ja laadun varmistamisesta.

210 §

Salassapitovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Toiminnan päästö- ja tarkkailutiedot sekä ympäristön laatutiedot eivät kuitenkaan ole salassa pidettäviä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä. ([10.8.2018/687](#))

211 §

Valtion rajat ylittävät vaikutukset

Tässä laissa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Edellä 18 §:ssä säädettyjä kieltoja sovelletaan myös toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen.

Jos toimintaan on haettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun rajajokisopimuksen mukaisen lupaviranomaisen lupa, ympäristölupa ei ole tarpeen yksinomaan 27 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla. Ympäristölupapäätöksessä on otettava huomioon, mitä rajajokisopimuksen mukainen lupaviranomainen on päättänyt.

211 a § ([3.3.2023/283](#))

Valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen

Jos tämän lain nojalla annettu ilmanlaadun varoitus- tai tiedotuskynnys, raja- tai tavoitearvo tai pitkän aikavälin tavoite ylittyy Suomessa merkittävän kaukokulkeuman vuoksi, ilmanlaadun turvaamisesta alueellaan 144 §:n nojalla vastuussa olevan kunnan on ilmoitettava ylityksestä ympäristöministeriölle.

Ympäristöministeriön on kunnan ilmoituksen perusteella aloitettava ilmanlaatudirektiivin 25 artiklan mukainen yhteistyö ylityksen poistamiseksi sen naapurina olevan jäsenvaltion kanssa, josta kaukokulkeuma on peräisin. Ympäristöministeriön on huolehdittava ylitykseen liittyvästä tiedottamisesta kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sekä Euroopan unionin komission kutsumisesta mukaan yhteistyöhön.

Raja-arvon tai varoituskynnyksen ylitykseen liittyvässä tilanteessa ympäristöministeriön on kuntaa kuultuaan tarvittaessa ryhdyttävä toimiin kyseisen jäsenvaltion kanssa laadittavan yhteisen ilmanlaatudirektiivin 23 artiklan tai 24 artiklan mukaisen suunnitelman valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

Ympäristöministeriö on toimivaltainen viranomainen tekemään yhteistyötä toisen jäsenvaltion tekemän ilmanlaatudirektiivin 25 artiklaan perustuvan aloitteen perusteella ja huolehtimaan tällaiseen yhteistyöhön liittyvästä yleisölle tiedottamisesta Suomessa. Yleisölle tiedottaminen Suomessa on toteutettava yleisen tietoverkon välityksellä.

Ympäristöministeriön on huolehdittava siitä, että 2 momentissa tarkoitettussa tiedottamisessa ja 3 momentissa tarkoitettuja yhteisiä suunnitelmia laadittaessa pyritään tarvittaessa tekemään yhteistyötä myös Euroopan unioniin kuulumattomien naapurina olevien valtioiden kanssa.

211 b § ([18.1.2019/49](#))

Päästökattodirektiivin liittyvä kansainvälinen yhteistyö

Päästökattodirektiivin mukaisten päästövähennysten edistämiseksi on tehtävä tekniseen ja tieteelliseen tutkimukseen ja kehitykseen liittyvää yhteistyötä sekä kolmansien maiden kanssa että ympäristönsuojelun, maatalouden, ilmailuliikenteen ja merenkulun alalla toimivien kansainvälisten organisaatioiden puitteissa noudattaen, mitä päästökattodirektiivin 15 artiklassa säädetään. Yhteistyön tekemisestä vastaavat mainittuja asioita hoitavat ministeriöt ja niiden välisestä yhteistyöstä säädetään valtioneuvostosta annetun lain ([175/2003](#)) [2 §:n](#) 2 momentissa.

212 § ([29.4.2016/327](#))

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös

sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. ([27.6.2025/817](#))

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus ja -päätos sekä niiden olennaisia osia koskevat käännökset Suomen ympäristökeskukselle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä. ([11.11.2022/918](#))

213 §

Yhteistoteutuksesta päättäminen

Ympäristöministeriö voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen valtioneuvoston 9 §:n nojalla antaman asetuksen päästöjä koskevista säännöksistä tietyn toiminnan osalta, jos toiminnanharjoittaja toteuttaa muualla Suomessa tai toisessa valtiossa ympäristönsuojelutoimia, joiden johdosta päästöt tai niiden vaikutukset kokonaisuutena olennaisesti vähentyvät (*yhteistoteutus*).

Yhteistoteutus edellyttää, että:

- 1) se ei ole vastoin Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita;
- 2) se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon toiminnan tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet ympäristönsuojelutoimien toteuttamiseksi; sekä
- 3) päästöjä ja ympäristönsuojelutoimia sekä niiden vaikutuksia voidaan seurata luotettavasti.

Jos toiminnasta aiheutuu alueellisia haitallisia ympäristövaikutuksia, on yhteistoteutuksesta päättämisen edellytyksenä lisäksi, että Suomen alueeseen kohdistuvat päästöt vähentyvät järjestelyn seurauksena.

Ympäristöministeriön päätökseen voidaan sisällyttää tarpeellisia ehtoja. Päätös ei syrjäytä toiminnalle tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia.

214 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ympäristöministeriön on ennen 213 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviltä tahoilta. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta. ([27.6.2025/817](#))

Ympäristöministeriön on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. ([12.4.2019/504](#))

215 §

Yhteistoteutus päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Yhteistoteutus päätöstä voidaan muuttaa tai päätös peruuttaa, jos:

- 1) olosuhteet ovat päätöksen tekemisen jälkeen muuttuneet siten, ettei edellytyksiä yhteistoteutukselle enää ole;
- 2) osoittautuu, että päästöt eivät yhteistoteutuksen seurauksena olennaisesti vähenny tai yhteistoteutuksesta muuten aiheutuu olennaisesti arvioitua enemmän haitallisia ympäristövaikutuksia; tai
- 3) päätöksen muuttaminen tai peruuttaminen on tarpeen Suomen kansainvälisten veloitteiden täytäntöönpanemiseksi annettujen säädösten noudattamiseksi.

Ennen päätöksen tekemistä ympäristöministeriön on varattava 213 §:ssä tarkoitetulle toiminnanharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

216 §

Polttoaineita sekä eräitä kemikaaleja ja tuotteita koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos polttoaineen, orgaanisia liuottimia sisältävän tuotteen tai ilmakehään haitallisesti vaikuttavan kemikaalin tai tuotteen käytöstä syntyy päästöjä, joista voidaan perustellusti arvioida aiheutuvan terveyshaittaa tai muu 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu seuraus, niiden valmistus, markkinoille saattaminen, vienti tai käyttö voidaan kieltää tai rajoittaa taikka asettaa sille ehtoja taikka määrittää antamaan viranomaiselle niistä tietoja.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen polttoaineiden, kemikaalien ja tuotteiden valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille

luovuttamisen, maastaviennin, luovuttamisen tai käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä sekä valmistettavan, maahan tuotavan, markkinoille luovutettavan, maastavietävän tai käytettävän polttoaineen, kemikaalin tai tuotteen koostumuksesta ja merkitsemisestä sekä velvollisuudesta toimittaa viranomaiselle tietoja polttoaineesta, kemikaalista tai tuotteesta.

217 §

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen, työkoneiden ja laitteiden käyttöä koskevat yleiset ympäristönsuojeluvellisuusudet

Tarpeeton joutokäynti muualla kuin tieliikennelainsäädännössä tarkoitettulla tiellä on kielletty. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sallitusta tarpeellisesta joutokäynnistä näillä alueilla. Joutokäyntiä koskevan kiellon valvonnasta säädetään pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa ([727/2011](#)). Joutokäynnistä tiellä säädetään tieliikennelaissa ([267/1981](#)) ja sen nojalla.

Työkoneet ja laitteet on suunniteltava, huollettava ja pidettävä kunnossa sekä niitä on käytettävä niin, että niiden käytöstä aiheutuu mahdollisimman vähän haitallisia vaikutuksia ympäristölle. Työkoneiden ja laitteiden on oltava tyyppihyväksyttyjä tai niiden sopivuus tarkoitettuun käyttöön on oltava osoitettavissa muulla tavalla, jos niiden käytöstä aiheutuu vähäistä suurempia haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Jos työkoneiden tai laitteen käytön on todettu tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, valtioneuvosto voi kieltää niiden valmistuksen, markkinoille saattamisen, viennin tai käytön taikka rajoittaa sitä, asettaa ehtoja tai vaatia työkoneen tai laitteen tyyppihyväksyntää. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työkoneen tai laitteen päästöistä sekä markkinoille saattamisen tai käytön kiellosta tai rajoituksesta taikka työkoneen tai laitteen merkitsemisestä. ([28.12.2017/1063](#))

218 §

Poikkeuksen myöntäminen eräissä tapauksissa

Ympäristöministeriö voi myöntää poikkeuksen 216 §:n nojalla annetun polttoaineiden laatuvaatimuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamisesta, jos poikkeus on tarpeen raakaöljyn tai öljytuotteiden toimituksessa tapahtuvan poikkeuksellisen ja äkillisen muutoksen vuoksi eikä asetuksen vaatimusten täyttäminen jalostamoilla ole mahdollista ja poikkeus muutenkin on sen Euroopan unionin direktiivin mukainen, jonka toimeenpanemiseksi valtioneuvoston asetus on säädetty. Poikkeus myönnetään hakemuksesta määrääjäksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja määrääjän pituudesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen ostaa tai myydä tietty määrä tuotetta, jonka haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus on suurempi kuin orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen

korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY täytäntöön panemiseksi annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty raja-arvo. Poikkeus voidaan myöntää koskemaan tuotteita, joita käytetään sellaisten rakennusten ja vanhojen ajoneuvojen entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja niistä erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa omaavista kohteista, joissa käytettäville tuotteille poikkeus voidaan myöntää.

219 §

Asetusten valmistelu

Edellä 2, 14 ja 15 luvun sekä 216 ja 217 §:n mukaisia valtioneuvoston asetuksia valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden toimintaa tai etua asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

220 §

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevat erityissäännökset

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1021 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklassa säädetään. ([15.7.2021/715](#))

Edellä 1 momentissa mainitun asetuksen 7 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina toimivat tämän lain mukaiset lupaviranomaiset. Asetuksen 7 artiklan noudattamisen valvontaan sovelletaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

221 § ([24.8.2018/758](#))

Elohopeaa koskevat erityissäännökset

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852, jäljempänä *elohopea-asetus*, 7 artiklassa, 8 artiklan 1–3 kohdassa, 11 ja 12 artiklassa ja 13 artiklan 1 ja 3 kohdassa sekä 14 artiklassa säädetään.

Elohopea-asetuksen 7 artiklan, 8 artiklan 1–3 kohdan, 11 ja 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan noudattamisen valvontaan sovelletaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

221 a § ([30.12.2024/1121](#))

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Käsiteltäessä tämän lain mukaista lupa-asiaa, joka koskee sellaista laitosta, jossa puretaan aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia, on otettava huomioon mainitun asetuksen 13 artiklassa säädetty ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset. Lisäksi jos laitoksessa puretaan Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia, on laitoksella oltava mainitun yleissopimuksen mukainen lupa harjoittaa aluskierrätystä. Hongkongin yleissopimuksen mukainen lupa myönnetään, jos laitos täyttää yleissopimuksen liitteen 16–23 säännössä määrätyt ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, että laitos täyttää aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen työsuojelua koskevat vaatimukset. Työsuojeluviranomainen valvoo aluskierrätyslaitoksen osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista soveltaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa ([44/2006](#)) säädetään. Sen lisäksi, mitä tämän lain 93 §:ssä säädetään, lupa harjoittaa aluskierrätystä on peruutettava, jos työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty. ([27.6.2025/817](#))

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Hongkongin yleissopimuksen mukainen lupa harjoittaa aluskierrätystä voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Jos lupa myönnetään, laitoksen ympäristölupaan on liitettävä Hongkongin yleissopimuksen lisäyksessä 5 olevan mallin mukainen lupa suomeksi ja englanniksi.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitoksille myönnettävistä luvista ja lupien muutoksista Euroopan komissiolle aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisesti ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle Hongkongin yleissopimuksen 7 ja 12 artiklan mukaisesti. Tiedot on toimitettava myös ympäristöministeriölle. ([27.6.2025/817](#))

221 b § ([28.12.2017/1063](#))

Työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntää koskevien säännösten noudattamisen valvonta

Työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 8–18, 20, 21, 27, 31–33, 37, 43, 45, 46, 53 ja 54 artiklan noudattamisen valvontaan sovelletaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

221 c § ([9.11.2018/881](#))

Lannan ja liha-luujauhon polttoainekäyttöä koskevat erityisvaatimukset ja viranomaismenettelyt ([22.6.2022/490](#))

Käytettäessä sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III olevan V luvun C jaksossa tarkoitettua tuotantoeläinten lantaa tai mainitun luvun D jaksossa tarkoitettua liha-luujauhoa polttoaineena polttoaineteholtaan korkeintaan 50 megawatin energiantuotantoyksikössä, toimintaan ei sovelleta tämän lain liitteen 1 taulukon 1 kohdan 13

tai liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 jätteenpolttota tai muuta jätteen ammattimaista tai laitosmaista käsittelyä koskevia säännöksiä eikä 108–110 §:ää. Edellä tarkoitetussa energiantuotannossa polton tulee täyttää seuraavat sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksessa säädetyt vaatimukset:

- 1) liitteessä III olevassa IV luvun 2 jakson 2 kohdassa säädetty vaatimus poltossa syntyvän kaasun lämpötilasta ja viipymäajasta sekä 4 kohdassa säädetty vaatimus lämpötilanmittaustuloksista;
- 2) liitteessä III olevan V luvun B jakson 3 kohdan b alakohdan ii alakohdassa ja mainitun luvun D jakson 3 kohdan b alakohdan ii alakohdassa säädetty vaatimus lisäpolttimeista; ja
- 3) liitteessä III olevan V luvun B jakson 4 kohdan a alakohdassa säädetyt vaatimukset päästöraja-arvoista ja b alakohdassa säädetty vaatimus vuosittain tehtävistä päästömittauksista.

[\(22.6.2022/490\)](#)

Edellä 1 momentissa tarkoitetun energiantuotantoyksikön ympäristöluvanvaraisuuteen ja rekisteröintivelvollisuuteen sovelletaan energiantuotantoa koskevia tämän lain säännöksiä. Eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa [\(517/2015\)](#) säädetään mainitun lain mukaisesta yksiköltä edellytettävästä hyväksynnästä.

221 d § [\(22.6.2022/490\)](#)

Poikkeukset lannan polttoainekäyttöä koskeviin erityisvaatimuksiin

Edellä 221 c §:n 1 momentissa tarkoitettuihin lannan polttoa koskeviin erityisvaatimuksiin sovelletaan seuraavia sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksessa sallittuja poikkeuksia:

- 1) sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III olevan V luvun B jakson 4 kohdan a alakohdassa säädetyistä poiketen polttoaineteholtaan korkeintaan 5 megawatin energiantuotantoyksiköiden hiukkaspäästöt saavat olla enintään 50 mg/m³ n ilmaistuna 11 prosentin happipitoisuudessa; ja
- 2) sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III olevan V luvun B jakson 3 kohdan b alakohdan i alakohdassa säädetyistä poiketen voidaan polttoaineteholtaan korkeintaan 0,5 megawatin energiantuotantoyksiköissä hevosensilaa syöttää polttokammioon käsin.

221 e § [\(9.11.2018/881\)](#)

Lannan ja liha-luujauhon polttoainekäyttöä koskevat päästöraja-arvot monipolttoaineyksiköissä [\(22.6.2022/490\)](#)

Käytettäessä sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III olevan V luvun C jaksossa tarkoitettua tuotantoeläinten lantaa tai mainitun luvun D jaksossa tarkoitettua liha-luujauhoa polttoaineena polttoaineteholtaan korkeintaan 50 megawatin energiantuotantoyksikössä samanaikaisesti muun polttoaineen kanssa (*monipolttoaineyksikkö*) on päästöraja-arvot määritettävä: ([22.6.2022/490](#)).

1) polttoaineteholtaan vähintään yhden mutta korkeintaan 50 megawatin monipolttoaineyksikölle 9 tai 10 §:n nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen sisältyvien päästöraja-arvotaulukoiden ja laskentakaavan mukaisesti; ja

2) polttoaineteholtaan alle yhden megawatin monipolttoaineyksikölle 10 §:n nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen sisältyvien päästöraja-arvotaulukoiden ja laskentakaavan mukaisesti siten kuin kyseessä olisi polttoaineteholtaan yhden megawatin yksikkö.

Edellä 1 momenttia sovellettaessa ei monipolttoaineyksiköiden päästöraja-arvoja määritettäessä oteta huomioon käynnistys- ja pysäytysjaksoja.

Jos kyse on energiantuotantoyksiköstä, johon ei sovelleta tässä laissa energiantuotannolle säädettyjä lupa- tai rekisteröintivelvollisuutta koskevia säännöksiä, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen määrittää ja ilmoittaa monipolttoaineyksikön päästöraja-arvot eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain mukaisesta sivutuotevalvonnasta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

221 f § ([9.11.2018/881](#))

Lannan ja liha-luujauhon polttoainekäyttöön liittyvä valvonta **([22.6.2022/490](#))**

Jos kyse on energiantuotantoyksiköstä, johon sovelletaan tässä laissa energiantuotannolle säädettyjä lupa- tai rekisteröintivelvollisuutta koskevia säännöksiä, valvotaan 221 c–221 e §:ssä säädettyjen vaatimusten noudattamista osana tämän lain mukaista valvontaa, vaikka yksikkö kuuluisi myös eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain mukaisen sivutuotevalvonnan soveltamisalaan.

Jos kyse on energiantuotantoyksiköstä, johon ei sovelleta tässä laissa energiantuotannolle säädettyjä lupa- tai rekisteröintivelvollisuutta koskevia säännöksiä, valvotaan 221 c–221 e §:ssä säädettyjen vaatimusten noudattamista osana eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain mukaista sivutuotevalvontaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen antaa kuitenkin valvonnassa asiantuntija-apua sivutuotevalvonnasta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristöä ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja varten on ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Sitä käytetään ympäristönsuojeluun liittyvien tietojen hallintaan ja käsittelyyn, ympäristölainsäädännön valvonnan toteuttamiseen, ympäristön tilan seurantaan sekä ympäristöön liittyvään tutkimukseen ja suunnitteluun.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa ([119/2001](#)) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa ([1262/2022](#)) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla. ([27.6.2025/817](#))

Edellä 2 momentissa tarkoitetut ylläpitäjät ovat myös henkilötietolain mukaisia rekisterinpitäjiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella ja kunnan terveydensuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, voidaan tietojärjestelmän tietoja luovuttaa noudattaen, mitä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa ([906/2019](#)) säädetään. ([9.8.2019/944](#))

Ympäristöministeriö vastaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmän sisällöllisestä ja toiminnallisesta kehittämisestä yhteistyössä muiden 2 momentissa tarkoitettujen ylläpitäjien kanssa.

5 momentin ([527/2014](#)) sanamuotoa on oikaistu.

223 § ([19.12.2018/1166](#))

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä. ([27.6.2025/817](#))

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

- 2) Lupa- ja valvontavirastolle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;
- 3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;
- 4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä;
- 5) 151 §:n 1 momentin 2–4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;
- 6) 168 §:ssä tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;
- 7) Lupa- ja valvontaviraston valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

[\(27.6.2025/817\)](#)

Kunnan tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään:

- 1) tämän lain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamat päätökset sekä tiedot niiden muutoksenhaun johdosta tehdyistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;
- 2) kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;
- 3) 145 §:ssä tarkoitetut ilmansuojelusuunnitelmat ja 146 §:ssä tarkoitetut lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmat;
- 4) 151 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;
- 5) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan ympäristöluvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Viranomaisen, joka hyväksyy 65 §:ssä tarkoitetut seurantaa ja tarkkailua koskevat suunnitelmat, on myös talletettava ne tietojärjestelmään.

Ympäristön tilan seurannasta vastaavien viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten on talletettava 143 §:ssä tarkoitetut seurantatiedot tietojärjestelmään. Seurantatietoja voivat

tallettaa myös kyseisten viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten hyväksymät muut tahot.

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetty tiedot Lupa- ja valvontavirastolle talletettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse. ([27.6.2025/817](#))

224 §

Rikoslain rangaistussäännökset

Rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain ([39/1889](#)) [48 luvun](#) 1–4 §:ssä.

225 § ([19.12.2018/1166](#))

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) laiminlyö 99, 115 a, 116, 118–120, 123, 136 tai 178 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
- 2) laiminlyö ympäristöluvan lupamääräyksen mukaisen velvollisuutensa tai ilmoituspäätökseen perustuvan velvollisuutensa tai viranomaisen 80 §:n 3 momentin, 94 §:n 3 momentin, 95 §:n 1 momentin taikka 99 tai 136 §:n nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa,
- 3) rikkoo 16–18 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 9, 10, 17, 156, 216 tai 217 §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta,
- 4) laiminlyö 94 §:n 1 ja 2 momentin taikka 114, 115, 133, 134, 139 tai 155 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 213 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,
- 5) aloittaa ilmoituksenvaraisen toiminnan ennen 115 c §:ssä säädettyä määräaika,
- 6) ryhtyy 118 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen tai aloittaa siinä tarkoitettun toiminnan ennen 118 §:n 3 momentin mukaisen ajan kulumista,
- 7) laiminlyö otsoniasetuksen 4–8, 10–13, 15–17, 20, 22–24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3–8, 10–17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai F-kaasuasetuksen vastaisesti,

8) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1021 7 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai

9) saattaa markkinoille työkoneisiin tarkoitetun polttomoottorin tai työkoneen, johon on asennettu polttomoottori, vastoin työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 8, 9, 11–15 tai 31–33 artiklassa säädettyä, jättää ilmoittamatta sellaisia tietoja tyyppihyväksyntäviranomaiselle, jotka saattaisivat johtaa työkonemoottorien tyyppihyväksyntäasetuksessa tarkoitetun tyyppihyväksynnän epäämiseen, peruuttamiseen tai 40 artiklassa tarkoitettuun palauttamismenettelyyn taikka käyttää työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 18 artiklan vastaisesti 3 artiklan 63 kohdassa tarkoitettua estostrategiaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

[\(15.7.2021/715\)](#)

Rangaistus 210 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan [rikoslain 38 luvun](#) 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava [rikoslain 40 luvun 5 §:n](#) mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisesta voidaan määrätä pysäköintivirhemaksu siten kuin pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa säädetään.

Joka rikkoo uhkasakolla tehostettua tässä laissa tarkoitettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta, jos uhkasakko on tuomittu maksettavaksi.

21 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

226 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014. Sen 23 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2015.

Tällä lailla kumotaan ympäristönsuojelulaki ([86/2000](#)), jäljempänä *kumottava laki*, ja laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta ([113/2000](#)), jäljempänä *voimaannpanolaki*. Kumottavan lain 22 §:n 4 momentin kumoaminen tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2015.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleeseen ympäristönsuojelulakiin, sovelletaan sen asemesta tätä lakia.

227 §

Ennen lain voimaantuloa annetut säädökset

Kumottavan lain nojalla annetut valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetukset samoin kuin voimaannpanolailla kumottujen lakien nojalla annetut valtioneuvoston päätökset jäävät voimaan, kunnes tämän lain nojalla toisin säädetään.

228 §

Ennen lain voimaantuloa annetut viranomaisen päätökset

Kumottavan lain nojalla annettua viranomaisen päätöstä, joka on voimassa tämän lain voimaan tullessa, on noudatettava, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Vesilain ([264/1961](#)), jätelain ([1072/1993](#)), eräistä naapuruussuhteista annetun lain, jätehuoltolain ([673/1978](#)) ja terveydenhoitolain ([469/1965](#)) sekä voimaannpanolailla kumottujen lakien nojalla annettua lupaa, siihen rinnastettavaa päätöstä tai muuta päätöstä, joka on voimassa tämän lain voimaan tullessa, on noudatettava, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin päätöksiin sovelletaan tämän lain 9 lukua ja päätösten noudattamisen valvontaan 18 lukua. Mainittuja lukuja sovelletaan myös toimintaan, johon ei ole ollut tarpeen hakea lupaa sen vuoksi, että se on sijoitettu asema- tai rakennuskaavan mukaisesti.

229 §

Vireillä olevat asiat

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen, johon on sovellettava tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Tämän lain voimaan tullessa harjoitettavaan toimintaan, joka säädetään luvanvaraiseksi tällä lailla, mutta joka ei ole ollut luvanvarainen kumottavan lain nojalla, on haettava ympäristölupaa vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdassa d

tarkoitettuun turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen on kuitenkin haettava lupaa viimeistään 1 päivänä syyskuuta vuonna 2020, jos tuotantoalue on enintään kymmenen hehtaaria. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista. ([29.4.2016/327](#)).

Jos 228 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tai mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetun kaavan nojalla harjoitettua, tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa muutetaan olennaisesti 29 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koko toimintaan on haettava ympäristölupaa. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista. ([10.4.2015/423](#)).

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sellaisen tämän lain liitteen 1 taulukon 2 kohdassa 6 tarkoitetun orgaanisia liuottimia käyttävän laitoksen, joka on toiminnassa tämän lain voimaan tullessa ja jolla ei ole ympäristölupaa, on haettava lupa, kun laitoksen toiminta muuttuu 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai kumottavan lain nojalla annetussa asetuksessa tarkoitetulla tavalla olennaisesti tämän lain voimaantulon jälkeen.

231 §

Luvanvaraisuuden lakkaaminen

Jos toiminta ei enää tämän lain mukaan edellytä ympäristölupaa, raukeaa kumottavan lain tai tämän lain 228 §:n 2 momentissa mainitun lain nojalla annettu lupa tai siihen rinnastettava päätös tämän lain voimaan tullessa. Jos tällaista toimintaa koskeva lupahakemus on vireillä, sen käsittely jää sillensä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta on 116 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävä, sitä koskeva ympäristölupa raukeaa kuitenkin vasta, kun toimintaa koskeva tämän lain 10 §:n tai kumottavan lain 12 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus tulee sovellettavaksi. Jos rekisteröitävä toiminta liittyy luvanvaraisen laitoksen perustamiseen tai käyttämiseen 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, raukeaa ympäristölupa sen osalta vasta, kun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on haettava ympäristölupaa 29 §:n perusteella tai kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa 89 §:n perusteella. ([10.4.2015/423](#)).

Kun rekisteröitävän toiminnan ympäristölupa raukeaa, toimivaltainen viranomainen rekisteröi toiminnan ja ilmoittaa rekisteröinnistä toiminnanharjoittajalle.

Jos on epäselvää, edellyttääkö 1 tai 2 momentissa tarkoitettu toiminta tämän lain nojalla ympäristölupaa, toiminnanharjoittaja tai valvontaviranomainen voi pyytää lupaviranomaiselta selventävää päätöstä siitä, onko lupa rauennut. Asia on käsiteltävä siten kuin 96 §:ssä säädetään. Asian käsittelystä ei peritä maksua.

Valvontaviranomaisen on vuoden kuluessa lain voimaantulosta ilmoitettava toiminnanharjoittajalle muuta kuin 2 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevasta luvan raukeamisesta ja pantava tarvittaessa samassa ajassa vireille 4 momentissa tarkoitettu raukeamisen selvittämistä koskeva asia.

232 § [\(10.4.2015/423\)](#)

Direktiivilaitokset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen, jonka pääasiallista toimintaa koskevat päätelmät ovat tulleet voimaan ennen tämän lain voimaantuloa, toiminnanharjoittajan on tehtävä 80 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, jos laitoksen pääasiallinen toiminta on lasin valmistus, raudan ja teräksen tuotanto, sementin, kalkin ja magnesiumoksidin tuotanto tai vuotien ja nahkojen parkitus, ja muutoin vuoden kuluessa lain voimaantulosta ja haettava tarvittaessa luvan tarkistamista 81 §:n mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen toiminnanharjoittajan on laadittava 82 §:ssä tarkoitettu perustiselvitys viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
- 2) lupaa tai lupamääräyksiä tarkistetaan 81 §:n perusteella; tai
- 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella.

Suuren polttolaitoksen ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksen toiminnanharjoittajaan sovelletaan 2 momentissa säädettyä vasta 31 päivän lokakuuta 2014 jälkeen.

233 §

Suuret polttolaitokset

Sellaiseen suureen polttolaitokseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 20 päivää helmikuuta 2013 taikka laitokseen, jonka ympäristölupahakemus on kuulutettu ennen mainittua päivää ja joka otetaan käyttöön viimeistään 20 päivänä helmikuuta 2014, sovelletaan 98 §:n 1 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2016.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suuren polttolaitoksen, joka on toiminnassa 31 päivän joulukuuta 2015 jälkeen, toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus 98 §:n 1 momentin mukaisen polttoainetehon yhteenlaskemissäännön ja 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen velvoitteiden vahvistamiseksi laitoksen luvassa viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2014, jollei kyseisiä velvoitteita ole aiemmin vahvistettu laitoksen luvassa. Viimeistään tällöin on jätettävä myös 101 §:n mukaiseen kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvien laitosten lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus siten kuin 103 §:n 2 momentissa säädetään. Tämän momentin mukaisten asioiden käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.

Edellä 101 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvan polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus 2 momentissa tarkoitettujen velvoitteiden

vahvistamiseksi laitoksen ympäristöluvassa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2019, jollei kyseisiä velvoitteita ole aiemmin vahvistettu laitoksen luvassa. Teollisuuspäästödirektiivin 35 artiklassa tarkoitetun polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on jätettävä vastaava hakemus viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2020. Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva suuren polttolaitoksen ympäristölupaa tai lupamääräysten tarkistamista koskeva asia voidaan käsitellä hakijan pyynnöstä siten, että käsittelyssä otetaan huomioon 98 § ja 9 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännökset.

Edellä 104 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakijan on toimitettava ympäristöministeriölle momentissa tarkoitetut yksityiskohtaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014.

234 §

Jätteen rinnakkaispolttolaitokset

Sellaiseen jätteen rinnakkaispolttolaitokseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 20 päivää helmikuuta 2013 taikka laitokseen, jonka ympäristölupahakemus on kuulutettu ennen mainittua päivää ja joka otetaan käyttöön viimeistään 20 päivänä helmikuuta 2014, sovelletaan 109 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2016.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun jätteen rinnakkaispolttolaitoksen, joka on toiminnassa 31 päivän joulukuuta 2015 jälkeen, toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus 109 §:ssä tarkoitetun polttoainetehon yhteenlaskemissäännön ja 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen velvoitteiden vahvistamiseksi laitoksen luvassa viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2014, jollei kyseisiä velvoitteita ole aiemmin vahvistettu laitoksen luvassa. Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 96 §:n säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan jätteen rinnakkaispolttolaitoksen ympäristölupaa tai lupamääräysten tarkistamista koskeva asia voidaan käsitellä hakijan pyynnöstä siten, että käsittelyssä otetaan huomioon 109 § ja 9 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännökset.

235 § ([10.4.2015/423](#))

Jätteen käsittelytoiminnan vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistaminen

Jos jätteen käsittelytoimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 1 päivää toukokuuta 2012 ja jos toimintaa varten asetettu vakuus ei ole 59–61 §:n mukainen, vakuutta koskevaa lupamääräystä on tarkistettava viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
- 2) lupa tarkistetaan 81 §:n perusteella;
- 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella; tai
- 4) lupaviranomainen antaa 94 §:n 3 momentissa tarkoitetut määräykset toimista toiminnan lopettamiseksi.

236 §

Kaivannaisjätteen jätealue

Kaivannaisjätteen jätealueeseen ei sovelleta 113–115 §:ää, jos kaivannaisjätteen:

- 1) jätealue on poistettu käytöstä lain mukaisesti ennen 1 päivää kesäkuuta 2008; tai
- 2) jätealueelle ei ole otettu vastaan kaivannaisjätettä 30 päivän huhtikuuta 2006 jälkeen ja jätealuetta koskevassa luvassa on määrätty käytöstä poistamisesta tai siitä on tehty hakemus viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2008 ja jätealue on tosiasiallisesti poistettu käytöstä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan kuitenkin 115 §:n 1 momenttia edellä 1 momentin 2 kohdan tarkoittamissa tilanteissa.

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen 1 päivää kesäkuuta 2008, sovelletaan 59–61 §:n vakuuksia koskevia velvoitteita 1 päivästä toukokuuta 2014. Vakuuden täydentämiseksi ympäristölupaa on tarvittaessa muutettava. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua päivämäärää, vakuutta koskeva lupamääräys on siinä yhteydessä tarkistettava vastaamaan 59–61 §:ää.

237 §

Maaperän pilaantuminen

Velvollisuuteen puhdistaa ennen tämän lain voimaantuloa pilaantunut maaperä sovelletaan 133 §:ää, jos pilaantuminen on aiheutettu 31 päivän joulukuuta 1993 jälkeen. Tämän lain 135 ja 136 §:n tai kumotun lain 14 §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta sovelletaan kuitenkin myös ennen 1 päivää tammikuuta 1994 aiheutettuun maaperän pilaantumiseen.

238 § [\(13.1.2017/19\)](#)

Kiinteistön jätevesijärjestelmä

Jos kiinteistön talousjätevesistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, 154 b §:ssä säädettyjä käsittelyvaatimuksia ei sovelleta 156 a tai 156 b §:ssä tarkoitetulla alueella

sijaitsevan sellaisen kiinteistön 9 päivänä maaliskuuta 2011 olemassa olleeseen käyttökuntoiseen jätevesijärjestelmään, jonka kiinteistöllä vakituisesti asuva haltija tai haltijat ovat viimeistään mainittuna päivänä täyttäneet 68 vuotta.

239 §

Valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat

Kumottavan lain 95 §:n mukaisia valvontasuunnitelmia pidetään tämän lain 168 §:n mukaisina valvontasuunnitelmina. Valtion valvontaviranomaisen on laadittava tämän lain 168 §:ssä tarkoitettu valvontaohjelma yhdeksän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

240 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

Kuntaa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaista koskevaa 223 §:ssä säädettyä tietojen tallettamisvelvollisuutta sovelletaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jos tallennusvelvollisuus on uusi verrattuna kumottavaan lakiin.

[HE 214/2013](#)

YmVM 3/2014

EV 67/2014

ETEuroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU (32010L0075); EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17

Neuvoston direktiivi 91/271/ETY (31991L0271); EYVL L 135, 30.5.1991, s. 40

Neuvoston direktiivi 91/676/ETY (31991L0676); EYVL L 375, 31.12.1991, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/63/EY (31994L0063); EYVL L 365, 31.12.1994, s. 24

Neuvoston direktiivi 96/59/EY (31996L0059); EYVL L 243, 24.9.1996, s. 31

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/68/EY (31997L0068); EYVL L 59, 27.2.1998, s. 1

Neuvoston direktiivi 1999/31/EY (31999L0031); EYVL L 182, 16.7.1999, s. 1

Neuvoston direktiivi 1999/32/EY (31999L0032); EYVL L 121, 11.5.1999, s. 13

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/14/EY (32000L0014); EYVL L 162, 3.7.2000, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/53/EY (32000L0053); EYVL L 269, 21.10.2000, s. 34

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/59/EY (32000L0059); EYVL L 332, 28.12.2000, s. 81

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY (32000L0060); EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/80/EY (32001L0080); EYVL L 309, 27.11.2001, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY (32002L0049); EYVL L 189, 18.7.2002, s. 12

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY (32003L0004); EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY (32003L0035); EUVL L 156, 25.6.2003, s. 17

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY (32003L0087); EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY (32004L0035); EUVL L 143, 30.4.2004, s. 56

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/42/EY (32004L0042); EUVL L 143, 30.4.2004, s. 87

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/107/EY (32004L0107); EUVL L 23, 26.1.2005, s. 3

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/33/EY (32005L0033); EUVL L 191, 22.7.2005, s. 59;

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/21/EY (32006L0021); EUVL L 102, 11.4.2006, s. 15

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/66/EY (32006L0066); EUVL L 266, 26.9.2006, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/118/EY (32006L0118); EUVL L 372, 27.12.2006, s. 19

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY (32007L0060); EUVL L 288, 6.11.2007, s. 27

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY (32008L0050); EUVL L 152, 11.6.2008, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY (32008L0056); EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY (32008L0098); EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/99/EY (32008L0099); EUVL L 328, 6.12.2008, s. 28

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/105/EY (32008L0105); EUVL L 348, 24.12.2008, s. 84

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/31/EY (32009L0031); EUVL L 140, 5.6.2009, s. 114

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/126/EY (32009L0126); EUVL L 285, 31.10.2009, s. 36

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/19/EU (32012L0019); EUVL L 197, 24.7.2012, s. 38

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/33/EU (32012L0033); EUVL L 327, 27.11.2012, s. 1

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EY) N:o 166/2006 (32006R0166); EUVL L 33, 4.2.2006, s.1

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EY) N:o 842/2006 (32006R0842); EUVL L 161, 14.6.2006, s.1

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EY) N:o 1102/2008 (32008R1102); EUVL L 304, 14.11.2008, s. 75

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EY) N:o 1005/2009 (32009R1005); EUVL L 286, 31.10.2009, s. 1

Liite 1 [\(27.11.2020/905\)](#)

[\(27.11.2020/905\)](#)

LUVANVARAISET TOIMINNAT

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset

1. Metsäteollisuus

a) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan massaa puusta tai muista kuitumateriaaleista

b) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan paperia tai kartonkia, kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia vuorokaudessa

c) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan yhtä tai useampia seuraavista puulevyistä: suurlastulevy, lastulevy tai kuitulevy kapasiteetin ylittäessä 600 m³ vuorokaudessa

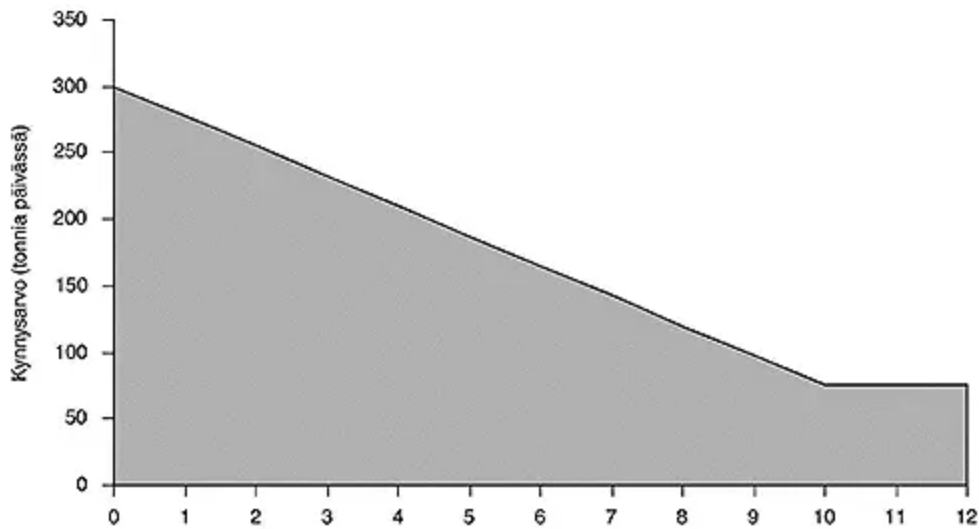
TAULUKKO 2 Muut laitokset

1. Metsäteollisuus

a) Kuorellisen puutavaran vesivarasto, jossa pidetään puutavaraa samanaikaisesti vähintään 20 000 m³, ei kuitenkaan vesivarasto, jossa on suljettu vesienkäsittelyjärjestelmä

b) Suurlastulevyä, lastulevyä tai kuitulevyä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m³ vuodessa ja enintään 600 m³ vuorokaudessa taikka vaneria tai muita puulevyjä valmistava tai pinnoittava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m³ vuodessa

Kuva: Taulukko 1 (direktiivilaitokset) kohta 10 d, elintarvikkeiden tai rehujen valmistus

(A) Eläinperäisen raaka-aineen osuus (% valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetista)

Taulukkoon 1 on lisätty kohta 3 ja talukkoon 2 kohdat 3 sekä 5 a) oikaisuna, taulukko 2:n 11 b) kohdan [\(905/2020\)](#) sanamuotoa on oikaistu.

Liite 2 [\(28.6.2017/437\)](#)

[\(28.6.2017/437\)](#)

REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNAT

- 1 Energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 mutta alle 50 megawattia ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia; energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt. [\(28.12.2017/1064\)](#)
- 2 Asfalttiasemat.
- 3 Nestemäisen polttoaineen jakeluasema, jonka polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m³.
- 4 Kemiallinen pesula, jos toiminnassa käytetään sellaisia pesulatoimintaan tarkoitettuja laitteita ja järjestelmiä, joista ei pääse päästöjä ilmaan eikä veteen ja toiminnassa syntyvät jätteet luovutetaan jätelain 29 §:n mukaisesti käsiteltäväksi.

5 Toiminnot ja laitokset, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on enintään 50 tonnia vuodessa:

a) ajoneuvojen alkuperäinen maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella

b) muu pintojen puhdistus kuin puhdistus orgaanisilla liuottimilla, jotka sisältävät vaaralausekkeella H340, H341, H350, H350i, H351, H360D tai H360F merkittyjä aineita ja seoksia, kun liuottimien kulutus on enemmän kuin 2 tonnia vuodessa.

Liite 3 [\(19.12.2018/1166\)](#)

[\(19.12.2018/1166\)](#)

ELÄINSUOJAN JA TURKISTARHAN LUPA- JA TOIMIVALTARAJAN SEKÄ ELÄINSUOJAN ILMOITUKSENVARAISUUSRAJAN LASKEMISESSA KÄYTETTÄVÄT ELÄINYKSIKKÖKERTOIMET

Taulukko 1. Eläinsuojan ja turkistarhan kokonaiseläinyksikkömäärän laskemiseen käytettävät eläinyksikkökertoimet. Eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömäärä saadaan kertomalla eläinsuojan eläinlajien lukumäärät niiden eläinyksikkökertoimilla ja laskemalla saadut eläinyksikkömäärät yhteen. Muiden eläinlajien kohdalla on käytettävä vuotuiselta typeneritykseltään lähinnä vastaavan eläimen eläinyksikkökerrointa.

Eläin	Eläinyksikkökerroin
Lypsylehmä	10,8
Emolehmä	4,3
Hieho (12–24 kk)	4
Lihanauta (sonni 12–24 kk)	5,7
Siitossonni (sonni > 2 v)	8,1
Vasikka 6–12 kk	3,4

Vasikka < 6 kk	1,7
Emakko porsaineen	2,6
Lihasika*	1,00
Karju	1,8
Joutilas emakko ydinsikalassa	1,8
Vieroitettu porsas, 5–11 vko, jos tilalla ei ole emakoita*	0,24

Liite 4 ([27.11.2020/905](#))

([27.11.2020/905](#))

ILMOITUKSENVARAISET TOIMINNAT

1. Sahalaitos, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 20 000 m³ sahatavaraa vuodessa.

2. Terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia:

a) vähintään 100 m³ mutta alle 1 000 m³, ei kuitenkaan nestemäisten polttoaineiden jakeluaseman tai liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto taikka kalliovarasto.

b) vähintään 1 000 m³ mutta alle 50 000 m³, ei kuitenkaan nestemäisten polttoaineiden jakeluaseman tai liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto taikka kalliovarasto.

3. Koneellinen kullankaivuu, kun kaivettavien maamassojen määrä on alle 500 m³ vuodessa pintamaat mukaan lukien ja työskentelyaika enintään 50 vuorokautta vuodessa eikä toimintaan tarvita vesilain mukaista lupaa tai oikeutta.

4. Seuraavat elintarvike- ja rehuteollisuuden toiminnat, joiden jätevedet johdetaan ympäristöluvanvaraiselle jätevedenpuhdistamolle:

a) teurastamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 5 ja enintään 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa;

b) lihaa tai lihatuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 1 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa;

c) perunaa tai juureksia käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipерäisiä raaka-aineita vähintään 2 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa;

d) vihanneksia, öljykasveja, melassia tai mallasohraa käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipерäisiä raaka-aineita vähintään 5 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos;

e) muu kuin kohdissa c) ja d) tarkoitettu kasvipерäisiä raaka-aineita käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipерäisiä raaka-aineita vähintään 10 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos tai leipomo;

f) panimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 250 000 mutta alle 5 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa;

g) siiderin ja viinin valmistus käymisteitse, kun tuotantokapasiteetti on vähintään 750 000 mutta alle 10 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa;

h) muu kuin kohdissa f) ja g) tarkoitettu virvoitus- tai alkoholijuomia valmistava laitos, kun virvoitus- ja alkoholijuomien tuotantokapasiteetti on yhteensä vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa;

i) rehua tai rehuvalkuaista valmistava tai sekoittava teollinen laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on alle 22 500 tonnia vuodessa ja vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina;

j) jäätelötehdas tai juustomeijeri, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 1 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia;

muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina;

k) eineksiä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 5 000 ja alle 30 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa ja alle 30 000 tonnia vuodessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina;

l) pelkän maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos, jossa vastaanotetun maidon määrä on vähintään 100 ja enintään 200 tonnia vuorokaudessa;

m) makeistehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 15 tonnia vuorokaudessa;

n) mallas-, alkoholi- tai virvoitusjuomien pakkaamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa.

5. Eläinsuoja, joka on tarkoitettu:

a) vähintään 50 lypsylehmälle, vähintään 100 lihanaudalle, vähintään 130 emolehmälle, vähintään 60 hevoselle tai ponille, vähintään 250 uuhelle tai vuohelle, vähintään 100 täysikasvuiselle emakolle, vähintään 250 lihasialle, vähintään 4 000 munituskanalle tai vähintään 10 000 broilerille ja joka ei ole ympäristöluvanvarainen liitteen 1 perusteella;

b) yhdelle tai usealle muulle kuin a kohdassa mainitulle liitteessä 3 tarkoitettulle eläinlajille, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä liitteen 3 taulukon 1 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 250 ja joka ei ole ympäristöluvanvarainen liitteen 1 perusteella; jos eläinsuojan suurimman eläinyksikkömäärän muodostaa a kohdassa tarkoitetun tuotantoeläimen nuorkarja, ilmoituksenvaraisuusraja määräytyy kuitenkin täysikasvuisen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnetun eläinmäärän perusteella; tätä kohtaa ei sovelleta liitteessä 3 mainittuihin turkiseläimiin;

c) usealle a tai b kohdassa tarkoitettulle tuotantoeläimelle ja joka ei ole suoraan ilmoituksenvarainen a kohdassa mainitun tuotantoeläimen eläinmäärän perusteella, ilmoituksenvaraisuus määräytyy liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettavien eläinyksikkömäärien perusteella; tällöin kaikkien tuotantoeläinten eläinyksikkömäärät lasketaan yhteen ja niiden summaa verrataan suurimman eläinyksikkömäärän saaneen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnettuun ilmoituksenvaraisuuden rajaan, jonka ylittyessä toiminta on ilmoituksenvarainen.

Eläinyksikkömääräksi muunnettu ilmoituksenvaraisuuden raja a kohdassa tarkoitettulle tuotantoeläimelle saadaan kertomalla a kohdassa eläinmääränä ilmoitettu ilmoituksenvaraisuuden raja liitteen 3 eläinyksikkökertoimella.

6. Yli 50 linja-auton tai kuorma-auton varikko tai vastaavan kokoinen työkonevarikko.
7. Ulkona sijaitseva, ampumarata, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa ja jossa ei ole haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa.
8. Kiinteä eläintarha tai huvipuisto.
9. Edellä 5 kohdassa tarkoitetun eläinsuojan tai sitä pienemmän eläinsuojan yhteyteen perustettava biokaasulaitos, jossa käsitellään sellaista lantaa, kasviperäistä rehujätettä, maitohuoneen ja eläintenpitotilojen pesuvettä sekä elintarvikkeeksi kelpaamatonta maitoa, joka on syntynyt kyseisessä eläinsuojassa. Biokaasulaitoksessa saa lisäksi käsitellä maa- ja metsätaloudessa syntyvää ympäristölle ja terveydelle haitatonta luonnonainesta sisältävää jätettä. Biokaasulaitoksessa saa käsitellä jätettä yhteensä alle 20 000 tonnia vuodessa.
- [\(4.4.2025/144\)](#)

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen

[27.6.2014/579:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

[HE 33/2014](#), MmVM 11/2014, EV 66/2014

[10.4.2015/423:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2015. Sen 47 a §, 87 §:n 2 momentti ja 205 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Jos toiminta ei enää tämän lain mukaan edellytä ympäristölupaa, raukeaa lupa tai siihen rinnastettava päätös tämän lain voimaan tullessa. Jos tällaista toimintaa koskeva lupahakemus on vireillä, sen käsittely jää sillensä.

Ennen tämän lain voimaantuloa annetussa ympäristölupapäätöksessä määrätty lupamääräysten tarkistamista koskeva velvoite raukeaa. Valvontaviranomaisen on säännöllisessä valvonnassa arvioitava tällaisen luvan 89 §:n mukainen muuttamisen tarve viimeistään vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin luvan tarkistamista koskeva hakemus oli määrä jättää lupaviranomaiselle.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, ei kuitenkaan kumottavaa 71 §:ää. Samoin käsitellään asia, jonka vireillepanon määräaika ympäristöluvassa annetun määräyksen mukaan on ennen tämän lain voimaantuloa, mutta jonka vireillepano on lyöty laimin. Lain 230 §:ää noudatetaan kuitenkin myös lupa-asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa vireillä olevat lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

[HE 257/2014](#), YmVM 20/2014, EV 291/2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU (32010L0075); EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1005/2009 (32009R1005); EYVL L 286, 31.10.2009, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 517/2014 (32014R0517); EUVL L 150, 20.5.2014, s. 195, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013 (32013R0347); EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 525/2013 (32013R0525); EUVL L 165, 18.6.2013, s. 13

[26.6.2015/802: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

[HE 245/2014](#), LaVM 23/2014, EV 296/2014

[29.4.2016/327: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 5 päivänä toukokuuta 2016. Mitä 230 §:n 1 momentissa säädetään luvan hakemisesta turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen, sovelletaan kuitenkin jo 1 päivästä syyskuuta 2015.

[HE 147/2015](#), YmVM 6/2016, EV 33/2016, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY (32003L0035); EUVL L 156, 25.6.2003, s. 17, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY (32002L0049); EYVL L 189, 18.7.2002, s. 12, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1257/2013 (32013R1257); EUVL L 330, 10.12.2013, s. 1

[20.5.2016/384: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2016.

[HE 10/2016](#), YmVM 7/2016, EV 37/2016

[9.12.2016/1068: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä joulukuuta 2016.

[HE 173/2016](#), YmVM 14/2016, EV 166/2016, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY (32008L0050); EUVL L 152, 11.6.2008, s. 1

[13.1.2017/19: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 3 päivänä huhtikuuta 2017.

Jätevesien käsittelyjärjestelmä, joka on tehty ennen vuotta 2004 rakentamisajankohtanaan voimassa olleiden vaatimusten tai myönnetyn rakennusluvan mukaisesti ja joka sijaitsee 156 a §:ssä tarkoitetulla alueella, on saatettava tämän lain 154 b §:ssä säädetyn mukaiseksi viimeistään 31 lokakuuta 2019.

[HE 128/2016](#), YmVM 20/2016, EV 248/2016

[7.4.2017/215: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2017.

[HE 273/2016](#), YmVM 1/2017, EV 13/2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1005/2009 (32009R1005); EUVL L 286, 31.10.2009, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 517/2014 (32014R0517); EUVL L 150, 20.5.2014, s. 195

[5.5.2017/256: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 16 päivänä toukokuuta 2017.

Toimintaan, jonka ympäristövaikutukset on arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ([468/1994](#)) mukaisesti, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

[HE 259/2016](#), YmVM 4/2017, EV 23/2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/52/EU (32014L0052); EUVL N:o L 124, 16.4.2014, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU (32011L0092); EUVL N:o L 26, 28.1.2012, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU (32010L0075); EUVL N:o L 334, 17.12.2010, s. 17

[28.6.2017/437: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2017.

Jos toiminta ei enää tämän lain mukaan edellytä ympäristölupaa eikä sitä myöskään ole tämän lain mukaan rekisteröitävä, raukeaa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettu ympäristölupa tai siihen rinnastettava päätös tämän lain voimaan tullessa. Jos tällaista toimintaa koskeva lupahakemus on vireillä, sen käsittely jää sillensä.

Tämän lain liitteen 2 kohdan 3 soveltamisalaan kuuluvat muiden kuin moottorikäyttöisessä ajoneuvossa tai moottoriveneessä polttoaineena käytettävien nestemäisten polttoaineiden jakeluasemat sekä liitteen 2 kohdassa 8 tarkoitetut kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat säilyvät luvanvaraisina siihen saakka, kunnes niitä koskevat 10 §:n nojalla annettavat valtioneuvoston asetukset tulevat sovellettaviksi. Näiden toimintojen ympäristöluvut tai siihen rinnastettavat päätökset raukeavat, kun edellä tarkoitetut valtioneuvoston asetukset tulevat sovellettaviksi.

Tämän lain liitteen 2 kohdassa 5–7 tarkoitettujen orgaanisia liuottimia käyttävien toimintojen tai laitosten ympäristöluvut tai siihen rinnastettavat päätökset raukeavat, kun toiminta muuttuu olennaisesti lain 29 §:ssä tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettulla tavalla, tai kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa lain 89 §:n perusteella.

Jos tämän lain mukaan rekisteröitävä toiminta liittyy luvanvaraisen laitoksen perustamiseen tai käyttämiseen lain 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, raukeaa ympäristölupa sen osalta, kun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on haettava ympäristölupaa lain 29 §:n perusteella tai kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa lain 89 §:n perusteella. Edellytyksenä ympäristöluvan raukeamiselle tässä yhteydessä on kuitenkin, että kyseistä toimintaa koskeva lain 10 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus on voimassa.

Kun tämän lain mukaan rekisteröitävän toiminnan ympäristölupa raukeaa, toimivaltainen viranomainen rekisteröi toiminnan ja ilmoittaa rekisteröinnistä toiminnanharjoittajalle.

Jos on epäselvää, edellyttääkö 2–5 momentissa tarkoitettu toiminta ympäristölupaa, toiminnanharjoittaja tai valvontaviranomainen voi pyytää lupaviranomaiselta selventävää päätöstä siitä, onko ympäristölupa rauennut. Asia on käsiteltävä siten kuin lain 96 §:ssä säädetään. Asian käsittelystä ei peritä maksua.

Valvontaviranomaisen on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta ilmoitettava toiminnanharjoittajalle 2 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevasta ympäristöluvan raukeamisesta tai pantava tarvittaessa samassa ajassa vireille 7 momentissa tarkoitettu raukeamisen selvittämistä koskeva asia.

[HE 8/2017](#), YmVM 3/2017, EV 24/2017

[11.8.2017/557:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

[HE 39/2017](#), SiVM 7/2017, EV 86/2017

[8.9.2017/612:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen, johon on sovellettava tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

[HE 262/2016](#), YmVM 9/2017, EV 64/2017

8.9.2017/627: >

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä syyskuuta 2017.

[HE 69/2017](#), YmVM 10/2017, EV 66/2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1257/2013 (32013R1257); EUVL L 330, 10.12.2013, s. 1

1.12.2017/833: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Edellä 205 §:n 1 momentin 4 kohdassa ja 2 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin maksuihin, joiden peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

[HE 84/2017](#), YmVM 11/2017, EV 102/2017

19.12.2017/974: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallinto-oikeuden päätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Todisteellisesti tiedoksiannettavaan hallinto-oikeuden päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen, jonka muutoksenhakuun on sovellettava tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan kuitenkin tämän lain säännösten mukaisesti.

[HE 43/2017](#), YmVM 14/2017, EV 151/2017

28.12.2017/1063: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Lain 217 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2021.

Liikenteen turvallisuusvirasto toimii tyyppihyväksyntäviranomaisena tämän lain voimaan tullessa voimassa olevassa 217 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tyyppihyväksynnässä 31 päivään joulukuuta 2020.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevassa 217 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tyyppihyväksyntään sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2020 saakka, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan 26 §:n 2–4 momentissa säädetään tyyppihyväksyntään liittyvistä tarkastuslaitoksista.

[HE 183/2017](#), YmVM 17/2017, EV 176/2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2016/1628/EU (32016L1628); EUVL L 252, 16.9.2016, s. 53

28.12.2017/1064: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Tätä lakia sovelletaan joko yhdestä tai useammasta uudesta energiantuotantoyksiköstä muodostuviin energiantuotantolaitoksiin 20 päivästä joulukuuta 2018.

Sellaisen joko yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuvan energiantuotantolaitoksen, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 50 megawattia ja jonka toimintaa tämän lain voimaan tullessa harjoitetaan joko rekisteröinnin tai ympäristöluvan perusteella, ei tämän lain voimaan tultua tarvitse tehdä uutta rekisteröinti-ilmoitusta tai ympäristölupahakemusta. Kyseisiä energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot on talletettava 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin viipymättä sen jälkeen, kun tämä laki on tullut voimaan.

Sellainen joko yhdestä tai useammasta olemassa olevasta energiantuotantoyksiköstä muodostuva energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 5 megawattia ja joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan voi harjoittaa toimintaansa ilman ympäristölupaa tai rekisteröintiä, on rekisteröitävä tai sen on saatava ympäristölupa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2029, jos se haluaa jatkaa toimintaansa mainitun päivän jälkeen. Toiminnanharjoittajan on tehtävä tällaista energiantuotantolaitosta koskeva rekisteröinti-ilmoitus hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 30 päivää ennen mainittua päivää tai ympäristölupahakemus viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2028. Kyseiset energiantuotantolaitokset siirtyvät 18 luvun mukaisen säännöllisen valvonnan piiriin 1 päivästä tammikuuta 2030. Kyseisiä energiantuotantolaitoksia koskevat tiedot on

talletettava 106 e §:ssä tarkoitettuun rekisteriin niiden rekisteröintipäivänä tai sinä päivänä, jolloin niille on myönnetty ympäristölupa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat rekisteröinti-ilmoitukset käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 116 §:n 1 momentin mukaista 90 päivän määräaikaa noudattaen. Muilta osin rekisteröinti-ilmoitus käsitellään ja ratkaistaan soveltaen tätä lakia.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantolaitoksia koskevat ympäristölupahakemukset käsitellään ja ratkaistaan loppuun soveltaen tätä lakia.

Tämän lain 145 §:n 4 momenttia ei sovelleta sellaisiin ilmansuojelusuunnitelmiin, joiden laatiminen on kesken tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain 116 §:n 2 momentissa säädettyä 60 päivän määräaikaa sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2019. Siihen saakka sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 116 §:n 1 momentin mukaista 90 päivän määräaikaa.

[HE 167/2017](#), YmVM 16/2017, EV 165/2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2015/2193/EU (32015L2193); EUVL L 313, 28.11.2015, s. 1

[10.8.2018/687:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä elokuuta 2018.

[HE 49/2018](#), TaVM 11/2018, EV 70/2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2016/943/EU (32016L0943); EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1

[24.8.2018/758:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2018.

[HE 78/2018](#), YmVM 6/2018, EV 59/2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/852 (32017R0852); EUVL L 137, 24.5.2017, s. 1

[9.11.2018/881:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä marraskuuta 2018.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat ympäristölupahakemukset, jotka koskevat sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III olevan V luvun C jaksossa

tarkoitettun tuotantoeläinten lannan polttoa korkeintaan 50 megawatin energiantuotantoyksiköissä, käsitellään ja ratkaistaan loppuun soveltaen tätä lakia.

[HE 95/2018](#), YmVM 7/2018, EV 85/2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU (32010L0075); EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17, Komission asetus (EU) 2017/1262 (32017R1262); EUVL L 182, 13.7.2017, s. 34, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (32009R1069); EUVL L 300, 14.11.2009, s. 1, Komission asetus (EU) N:o 142/2011 (32011R0142); EUVL L 54, 26.2.2011, s. 1, Komission asetus (EU) N:o 592/2014 (32014R0592); EUVL L 165, 4.6.2014, s. 33

[23.11.2018/1018:](#) >

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

[HE 61/2018](#), [HE 104/2018](#), LiVM 21/2018, EV 102/2018

[5.12.2018/1077:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

[HE 116/2018](#), YmVM 13/2018, EV 139/2018

[19.12.2018/1166:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2019.

Lupahakemukseen, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Lupapäätökset, jotka koskevat liitteen 4 mukaisia toimintoja, jäävät voimaan tämän lain tullessa voimaan. Jos lupaa on tarpeen muuttaa toiminnan olennaisen muutoksen perusteella tai 89 §:ssä säädetystä syystä tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan 10 a luvussa säädettyä menettelyä niin, että asiassa annettava ilmoituspäätös korvaa voimassa olevan luvan.

Tämän lain voimaan tullessa voimaan jäävien liitteen 4 mukaisia toimintoja koskevien lupien valvonta siirtyy ilmoituksenvaraisen toiminnan valvontaviranomaisille 1 päivästä tammikuuta 2020.

Tätä lakia sovelletaan liitteen 4 kohdassa 2 tarkoitettuun terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varastoon, joka on maanpuolustuksen kannalta erityisluojattava kohde, vasta 1 päivästä tammikuuta 2020.

[HE 94/2018](#), YmVM 11/2018, EV 117/2018

18.1.2019/49: >

Tämä laki tulee voimaan 28 päivänä tammikuuta 2019. Sen 149 §:ssä tarkoitettuja kansallisia päästövähennysvelvoitteita sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2020. Siihen saakka sovelletaan tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/81/EY vahvistettuja kansallisia päästövähennysvelvoitteita.

Tämän lain 149 b §:ssä tarkoitettua joustomahdollisuutta voidaan soveltaa tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/81/EY vahvistettuihin kansallisiin päästövähennysvelvoitteisiin 31 päivään joulukuuta 2019.

Tämän lain 149 c §:n tarkoitettu kansallinen ilmansuojeluohjelma on valmisteltava siten, että se voidaan toimittaa Euroopan komissiolle viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2019.

[HE 117/2018](#), YmVM 12/2018, EV 124/2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284 (32016L2284); EUVL L 344, 17.12.2016, s. 1, Komission delegoitu direktiivi (EU) 2024/299 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/2284 muuttamisesta tiettyjen ilman epäpuhtauksien päästöennusteiden raportointimenetelmien osalta (32024L0299); EUVL L, 2024/299, 17.1.2024

12.4.2019/504: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Sen 85 a § tulee kuitenkin voimaan jo 1 päivänä toukokuuta 2019.

[HE 268/2018](#), YmVM 21/2018, EV 253/2018

19.6.2019/765: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2020.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

[HE 269/2018](#), YmVM 22/2018, EV 278/2018

5.7.2019/823: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

[HE 29/2018](#), LaVM 18/2018, EV 295/2018

9.8.2019/944: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Lain voimaan tullessa käytössä oleviin teknisiin käyttöyhteyksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita teknistä käyttöyhteyttä koskevia säännöksiä 48 kuukautta lain voimaantulosta.

[HE 284/2018](#), HaVM 38/2018, EV 320/2018

19.12.2019/1420: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

[HE 72/2019](#), YmVM 2/2019, EV 48/2019

27.11.2020/905: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

[HE 59/2020](#), YmVM 8/2020, EV 124/2020

27.11.2020/906: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

[HE 59/2020](#), YmVM 8/2020, EV 124/2020

18.6.2021/558: >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2021.

[HE 50/2021](#), YmVM 2/2021, EV 73/2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU (32011L0092); EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/52/EU (32014L0052); EUVL L 124, 25.4.2014, s. 1

15.7.2021/715: >

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä heinäkuuta 2021.

Lupahakemukseen, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

[HE 40/2021](#), TaVL 20/2021, HaVL 22/2021, PeVL 24/2021, YmVM 3/2021, EV 112/2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/851/EU (32018L0851); EUVL L 150,

14.6.2018, s. 109, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1021/2019 (32019R1021); EUVL L 169, 25.6.2019, s. 45

[5.11.2021/916: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

[HE 153/2021](#), YmVM 6/2021, EV 136/2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020 (32019R1020); EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1

[22.6.2022/490: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2022.

Tämän lain 221 c §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä vaatimusta poltossa syntyvän kaasun lämpötilasta ja viipymääjasta sekä 2 kohdassa säädettyä vaatimusta lisäpolttimesta sovelletaan lannan polttoon 15 päivänä marraskuuta 2018 käytössä olleissa energiantuotantoyksiköissä 15 päivästä marraskuuta 2024.

Tämän lain 221 c §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä vaatimusta poltossa syntyvän kaasun lämpötilasta ja viipymääjasta sekä 2 kohdassa säädettyä vaatimusta lisäpolttimesta sovelletaan liha-luujauhon polttoon tämän lain voimaan tullessa käytössä olleissa energiantuotantoyksiköissä, kun neljä vuotta on kulunut tämän lain voimaantulosta.

[HE 243/2021](#), YmVM 1/2022, EV 44/2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU (32010L0075); EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17, Komission asetus (EU) 2020/735 (32020R0735); EUVL L 172, 3.6.2020, s. 3, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (32009R1069); EUVL L 300, 14.11.2009, s. 1, Komission asetus (EU) N:o 142/2011 (32011R0142); EUVL L 54, 26.2.2011, s. 1, Komission asetus (EU) N:o 592/2014 (32014R0592); EUVL L 165, 4.6.2014, s. 33

[11.11.2022/918: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

[HE 120/2022](#), YmVM 7/2022, EV 112/2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/52/EU (32014L0052); EUVL N:o L 124, 16.4.2014, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU (32011L0092); EUVL N:o L 26, 28.1.2012, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY (32001L0042); EUVL N:o L 197, 21.7.2001, s. 30

[25.11.2022/963: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

[HE 117/2022](#), YmVM 8/2022, EV 116/2022

[20.12.2022/1146: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2032. ([27.6.2025/825](#)).

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevat valitukset ratkaistaan noudattaen tätä lakia.

[HE 128/2022](#), YmVM 13/2022, EV 188/2022

[29.12.2022/1260: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä tammikuuta 2023.

[HE 196/2022](#), StVM 25/2022, EV 158/2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184 (32020L2184), EUVL N:o L 435, 23.12.2020, s. 1

[29.12.2022/1263: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

[HE 183/2022](#), YmVM 16/2022, EV 199/2022

[5.1.2023/10: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2023.

[HE 76/2022](#), YmVM 17/2022, EV 227/2022

[3.3.2023/283: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 8 päivänä maaliskuuta 2023.

[HE 321/2022](#), YmVM 19/2022, EV 274/2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY (32008L0050); EUVL L 152, 11.6.2008, s. 1

[21.4.2023/805: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

[HE 139/2022](#), YmVM 27/2022, EV 333/2022

[5.12.2024/754: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Tämän lain 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kylmäkuljetusajoneuvojen tai junavaunujen jäädytysyksiköille, intermodaalikonteille, kylmäkuljetuskonteille tai orgaanisille Rankine-prosesseille suorittavan henkilön ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämän lain mukainen pätevyytensä viimeistään 12 päivänä maaliskuuta 2029.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain nojalla pätevyyden hankkineiden henkilöiden ja toiminnanharjoittajien on uusittava pätevyytensä tämän lain ja sen 162 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti viimeistään 12 päivänä maaliskuuta 2029.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen lain 164 §:ssä tarkoitettu pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu on saatettava tämän lain mukaiseksi 18 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

[HE 102/2024](#), YmVM 7/2024, EV 95/2024, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/573 (32024R0573); EUVL L-sarja, 2024/573, 20.2.2024, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/590 (32024R0590); EUVL L-sarja, 2024/590, 20.2.2024

[19.12.2024/900: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

[HE 101/2024](#), LA 20/2024, LA 21/2024, YmVM 15/2024, EV 190/2024, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2015/1535/EU (32015L1535); EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1

[19.12.2024/997: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

[HE 175/2024](#), YmVM 11/2024, EV 157/2024, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY (32000L0060); EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1

[30.12.2024/1121: >](#)

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

[HE 178/2024](#), LiVM 13/2024, EV 139/2024

[4.4.2025/144: >](#)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2025. Sen 18 §:n 3 momentti tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä toukokuuta 2028. Sen liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 alakohta f ja liitteen 4

kohta 9 tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Jos liitteen 4 kohdassa 9 tarkoitetusta biokaasulaitoksesta ei ole tehty 115 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusta tai sillä ei ole 4 luvussa tarkoitettua ympäristölupaa, siitä on tehtävä 115 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus vuoden 2026 loppuun mennessä. Jos biokaasulaitosta koskeva lupahakemus on vireillä 1 päivänä tammikuuta 2026, toimivaltainen viranomainen siirtää hakemuksen käsiteltäväksi ilmoitusmenettelyssä.

Jos liitteen 4 kohdassa 9 tarkoitetulla biokaasulaitoksella on ympäristölupa, biokaasulaitos voi jatkaa toimintaansa ympäristöluvan mukaisesti. Toimivaltainen viranomainen siirtää ympäristölupahakemuksen käsiteltäväksi ilmoitusmenettelyssä silloin, kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa 29 tai 89 §:n mukaisesti.

[HE 189/2024](#), YmVM 1/2025, EV 4/2025, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2024/1785/EU (32024L1785), EUVL L-sarja, 2024/1785, 15.7.2024

[25.4.2025/188:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 5 päivänä toukokuuta 2025.

[HE 213/2024](#), TaVM 3/2025, EV 25/2025, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020 (32019R1020); EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1

[27.6.2025/817:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 168 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat valvontasuunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valvontasuunnitelman.

[HE 13/2025](#), HaVM 15/2025, EV 74/2025

[27.6.2025/824:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

[HE 41/2025](#), TaVL 21/2025, YmVM 8/2025, EV 75/2025

[27.6.2025/825:](#) >

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

[HE 41/2025](#), TaVL 21/2025, YmVM 8/2025, EV 75/2025